

Załącznik Nr 1 Uchwały Nr XLI/292/2021
Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim
z dnia 21 czerwca 2021 r.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030

Lidzbark Warmiński, czerwiec 2021

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Analiza strategiczna	7
1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej.....	7
1.2. Analiza SWOT	25
1.3. Drzewo problemów	30
2. Rozwój strategiczny Lidzbarka Warmińskiego w latach 2021-2030	31
2.1. Misja i wizja rozwoju Lidzbarka Warmińskiego w perspektywie 2030 roku	31
2.2. Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów	32
2.2.1. Obszar przestrzenny – cel strategiczny nr 1	34
2.2.2. Obszar środowiskowy – cel strategiczny nr 2	38
2.2.3. Obszar społeczny – cel strategiczny nr 3	44
2.2.4. Obszar gospodarczy – cel strategiczny nr 4	53
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa	61
2.4. Ramy finansowe i źródła finansowania	71
2.5. Obszary strategicznej interwencji w Lidzbarku Warmińskim	74
2.6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	82
2.7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	90
3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	96
3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku.....	96
3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	97
3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	99
3.4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego	100
4. System realizacji Strategii	103
4.1. Wdrażanie Strategii	103
4.1. Monitorowanie i ewaluacja Strategii.....	104
4.2. Aktualizacja Strategii.....	107
4.3. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	108
Spis schematów, rysunków, tabel	110
Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego	112
Załącznik nr 2. Plan rozwoju uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim	112
Załącznik nr 3. Karta projektu	113

Wprowadzenie

Niniejsza strategia jest podstawowym dokumentem długofalowej polityki rozwoju Lidzbarka Warmińskiego w perspektywie do 2030 r. Głównym jej celem jest przedstawienie propozycji kierunków i działań realizowanych przez Gminę oraz jej partnerów społeczno-gospodarczych, które przyczynią się do wzrostu pozycji konkurencyjnej miasta jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

„Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” jest kontynuacją dla wielu działań i inicjatyw wspierających rozwój miasta, które zostały wpisane i realizowane zgodnie z „Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński na lata 2014-2020”. Aktualizacja dokumentu wynika z konieczności dostosowania strategii do zmieniających się sytuacji gospodarczych i społecznych oraz reagowania na nowe warunki rozwojowe, w tym na najważniejsze zagrożenie ze strony pandemii koronawirusa i jej skutki społeczno-gospodarcze. Ponadto należy dostosować gminny dokument do nowych strategicznych dokumentów na szczeblu regionalnym i krajowym oraz do *Ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*, która po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym wprowadza podstawę prawną wprost dla strategii rozwoju gminy. Nowelizacja definiuje nowe uregulowania, co do procedury jej opracowania, jak również zakresu merytorycznego.

Należy jednak podkreślić, że niniejsza Strategia nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów, powinna zostać być zaktualizowana.

Okres „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” jest nawiązaniem do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej (tj. 2021-2027) i szansą modernizacji obszaru społecznego i gospodarczego miasta poprzez realizację projektów inwestycyjnych, których realizacja ma przyczynić się do osiągnięcia zawartych w niej celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych. Okres ten wynosi 10 lat i obejmuje lata 2021-2030.

Natomiast horyzont czasowy Strategii jest przedziałem czasowym, w którym występują efekty realizowanych działań strategicznych. Jednak nie wszystkie zaplanowane zadania strategiczne przyniosą oczekiwane efekty natychmiast po ich wykonaniu. Niektóre efekty wystąpią dopiero po 2030 r. Zakłada się, że wszystkie efekty realizacji Strategii będą widoczne do 2033 r.

Strategia składa się z czterech części. Pierwsza część stanowi podsumowanie „*Diagnozy społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*”, która stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Diagnoza strategiczna oraz analiza SWOT jest punktem wyjścia do projektowania rozwoju Lidzbarka Warmińskiego. W drugiej części zostały określone następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz działania i sposób ich finansowania. Pokazano również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Ponadto w tej części przedstawiono zarówno planowane działania Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński i wpisujące się w obszary strategicznej interwencji zawarte w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, jak i określono własne obszary strategicznej interwencji dla Lidzbarka Warmińskiego. W trzeciej części dokumentu wykazano zgodność *Strategii* z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. Kolejna część ukazuje system realizacji *Strategii* wraz z wytycznymi do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Schemat 1. Budowa części strategicznej „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Źródło: opracowanie własne

Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno – eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Zakres prac obejmował następujące działania:

- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w postaci badania ankietowego w 2019 r. dotyczącego badania poziomu jakości życia w Lidzbarku Warmińskim. Celem badania było wskazanie poziomu dostępności i zadowolenia mieszkańców z usług i infrastruktury społecznej i technicznej, gospodarki oraz poczucia bezpieczeństwa. Przedstawione wyniki w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*” mają jedynie charakter poglądowy.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w postaci badania ankietowego w 2020 r. dotyczącego badania rozwoju Lidzbarka Warmińskiego. Wyniki przedstawiono w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*” i również mają jedynie charakter poglądowy.
- Opracowanie „*Diagnozy społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*” na podstawie danych statystycznych, dokumentów gminnych oraz opracowań analitycznych.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie dwóch warsztatów z udziałem przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim, Warmińskiego Stowarzyszenia Przedsiębiorców oraz indywidualnych rozmów:
 - weryfikacja materiałów analitycznych,
 - opracowanie analizy SWOT,
 - identyfikacja głównych wyzwań rozwojowych,
- Opracowanie projektu i przedstawienie jego w ramach konsultacji społecznych z : sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

- Opracowanie ostatecznej wersji „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”.
- Przedłożenie „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
- Przyjęcie „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” przez Radę Miejską w drodze uchwały.

Pojawienie się w 2019 r. w Chinach koronawirusa SARS-CoV-2 i wywoływanej przez nią choroby COVID-19 (pełna nazwa z ang. *CoronavirusDisease 2019*) spowodowało konieczność zdefiniowania perspektywy poznawczej i priorytetów politycznych praktycznie na całym świecie. Pandemia COVID-19 jest pierwszym globalnym wydarzeniem w XXI wieku, które spowodowało, że większość państw na świecie została zmuszona do wyraźnego podporządkowania bieżącego funkcjonowania gospodarki, konieczności zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa. Zjawisko to zostało określone jako „zamrożenie gospodarki”.¹ W skali międzynarodowej zostały podjęte działania w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się zachorowań. Ograniczono podróże, wprowadzono kwarantanny i godziny policyjne, odroczone lub odwołano szereg wydarzeń sportowych, religijnych i kulturalnych. Część państw zamknęła granice lub wprowadziła ograniczenia ruchu granicznego, w tym przylotów pasażerów, oraz restrykcje wobec osób przekraczających granice. Wprowadzono kontrole na lotniskach i dworcach kolejowych. Pandemia spowodowała globalne zakłócenia społeczne i gospodarcze, w tym największą światową recesję od czasów wielkiego kryzysu (1929-1933).²

Prace nad dokumentem rozpoczęły się w sierpniu 2020 r. i odbywały się podczas trwania pandemii COVID-19, która zmieniła dynamicznie wszelkie statystyki w obszarach ujętych w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*”, którego zakres czasowy to 2015-2019. Pierwsze szczegółowe raporty skutków pandemii w 2020 r. występujące w Lidzbarku Warmińskim będą dostępne dopiero pod koniec pierwszego kwartału 2021 r. Nie mniej jednak w poniższym dokumencie nie tylko pokazano zmiany zachodzące w okresie ostatnich 5 lat, ale również niektóre dane kwartalne występujące w sferze społecznej i gospodarczej.

Ponadto, ze względu na występowanie pandemii mocno zostały ograniczone możliwości zaangażowania w proces budowy *Strategii* jak największej liczby interesariuszy z różnych środowisk, tj. mieszkańców, przedsiębiorców, stowarzyszeń, instytucji działających w różnych obszarach rozwojowych. Dlatego też, oprócz wyżej wspomnianych warsztatów w ograniczonej liczebności osób, odbywały się rozmowy indywidualne z przedstawicielami instytucji funkcjonujących w Lidzbarku Warmińskim. Dodatkowo, powołano Zespół zadaniowy ds. przeprowadzenia konsultacji społecznych w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim opracowanych dokumentów.

¹ Laurent L., Politics&Policy: Europe Freezes Its Economy in Order to Fight the Coronavirus, <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2020-03-16/europe-strangles-its-economy-in-order-to-fight-the-coronavirus>

² Garcia S.E., Mzezewa T., Vigdor N., Zaveri M., Zraick K., Sisario B., Anderson M., Padilla M., A List of What's Been Canceled Because of the Coronavirus, New York Times, <https://www.nytimes.com/article/cancelled-events-coronavirus.html>

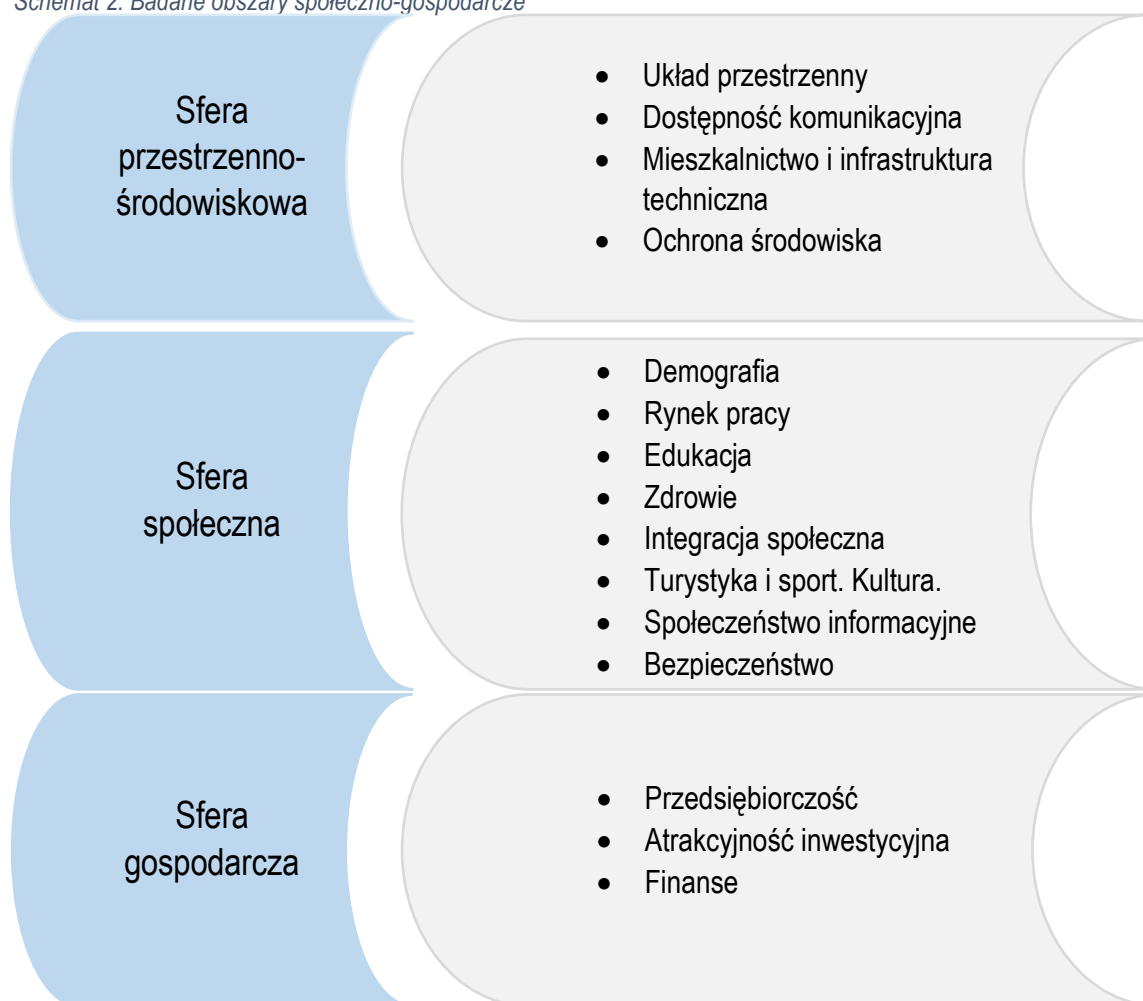
1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego”, która jest Załącznikiem nr 1 do niniejszego dokumentu zawiera dane statystyczne wraz ze wskaźnikami obrazującymi zmiany zachodzące w najważniejszych obszarach społecznych i gospodarczych na przestrzeni ostatnich lat, jak również działania realizowane przez władze miasta oraz zaangażowanie mieszkańców w rozwój Lidzbarka Warmińskiego.

Na schemacie nr 2 przedstawiono badane obszary społeczno-gospodarcze w *Diagnozie*, które w niniejszym dokumencie zostaną podsumowane wraz ze wskazaniem stanu obecnego i wyzwań, jakie stają przed władzami Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński. Dzięki temu na dalszym etapie opracowania *Strategii* będzie można stworzyć analizę SWOT, jako jedną z najczęściej wykorzystywanych metod w procesie zarządzania strategicznego, pozwalająca wyróżnić zjawiska o kluczowym znaczeniu dla rozwoju miasta, a następnie wizje i cele strategiczne miasta na najbliższą dekadę.

Schemat 2. Badane obszary społeczno-gospodarcze

Źródło: opracowanie własne

SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

Układ przestrzenny. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński zlokalizowana jest w centrum powiatu lidzbarskiego, w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego.

W skład miasta wchodzi tereny o różnych formach użytkowania. Zgodnie z informacjami GUS, powierzchnia ogólna Lidzbarka Warmińskiego wynosi 1.435 ha. W strukturze użytkowania gruntów dominują obecnie użytki rolne, które stanowią 52% powierzchni miasta, 32% to grunty zabudowane i zurbanizowane razem, natomiast 7% to grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Rysunek 1. Położenie Lidzbarka Warmińskiego na tle Polski, województwa warmińsko-Mazurskiego, powiatu lidzbarskiego

Źródło: Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego

Lidzbark Warmiński jest miastem o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, które sprzyjają budowie potencjału turystycznego. Istniejące uwarunkowania wymuszają szczególną dbałość o utrzymanie, przywracanie i kształtowanie ładu przestrzennego. (...) Racjonalne gospodarowanie przestrzenią, zgodne z wymogami kształtowania ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju jest warunkiem niezbędnym dla dbałości o wyjątkowe dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego.³

Dostępność komunikacyjna. Dostępność komunikacyjna jest jednym z kluczowych czynników przesądzających o atrakcyjności turystycznej obszaru, warunkując dostępność zasobów turystycznych oraz kształtując techniczne warunki wypoczynku. Możliwości dojazdu do danego regionu i możliwość poruszania się po nim zapewniają różne rodzaje transportu, takie jak: transport lądowy, samochodowy, wodny, morski i lotniczy. Na dostępność komunikacyjną składa się przede wszystkim sieć dróg kolejowych i kołowych, częstotliwość połączeń kolejowych i autobusowych PKS utrzymywanych z innymi miastami oraz bliskość lotnisk. Dostępność komunikacyjna w regionie stymuluje rozwój turystyki, zaś rodzaj uprawianej turystyki ma wpływ na zagospodarowanie i rozwój określonych środków transportu. Niedostateczny rozwój środków transportu ogranicza lub nawet wyklucza rozwój turystyki.⁴

Lidzbark Warmiński znajduje się około 49 km od stolicy regionu – miasta Olsztyn. Położenie transportowe przy drodze krajowej nr 51, Lidzbarka Warmińskiego wzmacnia atrakcyjność miasta dla inwestorów oraz potencjalnych turystów, w tym zagranicznych, ze względu na bliskość przejścia granicznego z Rosją,

³ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, 2018 r.

⁴ Uwarunkowania potencjału turystycznego, Uniwersytet Rzeszowski

w Bezledach (ok. 40 km). Najbliżej położonymi portami lotniczymi realizującymi międzynarodowe połączenia cywilne są lotniska w: Szymanach – 103 km, Gdańsku – 167 km i w Warszawie – 226 km.

Najważniejszą drogą w regionie Lidzbarka Warmińskiego oraz jednym z ważnych szlaków komunikacyjnych w województwie warmińsko-mazurskim jest droga krajowa nr 51, mierząca łącznie 122 km. Łączy polsko-rosyjskie przejście graniczne w Bezledach ze stolicą regionu – Olsztynem. Jednakże trasa jest niedostosowana do natężeń ruchu pojazdów, w tym przede wszystkim ciężkich transportów, jakie generuje połączenie z granicą. Niebezpieczna i niespełniająca wymogów droga jest barierą rozwoju gospodarczego nie tylko Lidzbarka Warmińskiego, ale także regionu. Droga nr 51 wymaga modernizacji, która zapewne spowoduje rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Szansą dla rozwoju Lidzbarka Warmińskiego pod kątem inwestycyjnym i środowiskowym jest budowa obwodnicy miasta i wyprowadzenie ruchu tranzytowego, jaki koncentruje się w mieście na drodze numer 51. Atutem budowy obwodnicy jest niwelowanie problemów związanych z ruchem tranzytowym tj. skrócenie czasu przejazdu, zmniejszenie hałasu i zanieczyszczenia powietrza oraz niszczenia dróg przez transport ciężki. Jednakże, tak jak zaznaczono podczas warsztatów w ramach opracowywania niniejszego dokumentu, budowa obwodnicy jest równocześnie zagrożeniem dla rozwoju turystyki miasta ze względu na duże prawdopodobieństwo, że osoby podróżujące obwodnicą, nie będą chciały specjalnie zatrzymywać się w mieście na posiłek, odpoczynek, a tym bardziej na jego zwiedzanie.

Wśród wielu postulatów, zaleceń i działań strategicznych zapisanych w *Karcie Lipska* na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich jest promowanie sprawnego i korzystnego cenowo transportu miejskiego: zrównanie szans w dotarciu do miejsc pracy, integracja z resztą miasta, uporządkowanie przestrzeni publicznej (np. strefy uspokojonego ruchu), dostosowanie ulic do potrzeb pieszych i rowerzystów, a nie wielkich potoków samochodowych.⁵ Władze samorządowe dążą do rozwoju komunikacyjnego miasta realizując projekt „*Rozwój mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński*”. Celem inwestycji jest poprawa mobilności mieszkańców miasta Lidzbark Warmiński oraz odwiedzających je turystów poprzez utworzenie i uruchomienie bezpłatnej, publicznej komunikacji zbiorowej. Dzięki temu mieszkańcy osiedli położonych na obrzeżach miasta będą mieli dostęp do wszelkich usług publicznych i zdecydowanie dzięki autobusom niskopodłogowym zwiększy się mobilność osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Latem z kolei autobus będzie jeździł też w okolice plaży miejskiej nad jeziorem Wielochowskim, co zwiększy atrakcyjność turystyczną miasta. W przyszłości autobus będzie kursował do budowanego uzdrowiska na Osiedlu Uzdrowskim, dzięki czemu zwiększy się atrakcyjność miasta dla kuracjuszy w nim przebywających. Każdy turysta lub kuracjusz podczas swojego pobytu w mieście, w mniejszym lub większym stopniu będzie mógł korzystać z transportu miejskiego.

Ponadto rozwój turystyki rowerowej w Lidzbarku Warmińskim jest znaczącym czynnikiem rozwoju lokalnego, dlatego też modernizowane drogi wzbogacane są o ścieżki rowerowe m.in. przy ulicy Polnej, Dąbrowskiego, Dębowej. Długość ścieżek rowerowych w 2019 r. wyniosła 8,9 km. Zgodnie z wynikami największego jak dotąd badania dotyczącego bezpieczeństwa drogowego, które opublikowano w „*Journal of Transport & Health*” w 2019 r., budowanie odpowiedniej infrastruktury rowerowej zwiększa bezpieczeństwo dla wszystkich, nie tylko rowerzystów. W okresie 2014 – 2020 Gmina Miejska Lidzbark

⁵ Internet, <https://edroga.pl/>, 27.11.2020

Warmiński wybudowała i wyremontowała ok 20 ulic w mieście. Natomiast Lidzbarku Warmińskim nie ma kolei, co zmniejsza dostępność komunikacyjną z innymi miejscowościami.

Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna. Powstające na terenie miasta nowe budynki mieszkalne są wyznacznikiem rozwoju Lidzbarka Warmińskiego oraz odpowiedzią rynku nieruchomości na potrzeby mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat budowane budynki mieszkalne na ul. Dąbrowskiego, Olsztyńskiej, ul. Pułaskiego, ul. Polna są dowodem na to, że Lidzbark Warmiński rozwija się nie tylko turystycznie z infrastrukturą techniczną, ale również i społecznie. Niewykorzystany potencjał mieszkaniowy znajduje się wzdłuż atrakcyjnych terenów przy rzece Łynie (południowy – zachód miasta), gdzie barierą rozwoju są granice administracyjne z Gminą Lidzbark Warmiński.

Ludność w mieście Lidzbark Warmiński zamieszkuje przede wszystkim w śródmieściu, na osiedlach stanowiących jego sąsiedztwo oraz na osiedlu przy ul. Astronomów.

Można wyróżnić także obszary całkowicie niezamieszkałe na których prowadzona jest wyłącznie produkcja rolna, bądź są to lasy.

Działania inwestycyjne w sferze infrastruktury technicznej tj. w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, mają ogromne znaczenie dla mieszkańców i stanu środowiska naturalnego. Świadczy o tym poprawa klasy czystości wód powierzchniowych w danym regionie.

Poziom infrastruktury technicznej w Lidzbarku Warmińskim jest wysoki na tle powiatu lidzbarskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Infrastruktura wodno-ściekowa jest bardzo ważnym elementem jednostek osadniczych i procent ludności korzystającej z infrastruktury w Lidzbarku Warmińskim w 2019 r. wyniósł:

- wodociągi - 98,5%,
- kanalizacja – 91,9%,
- oczyszczalni ścieków – 98,9%,
- gaz – 59,7%.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. systematycznie realizuje inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnej podłączając mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego, likwidując jednocześnie nieszczelne szamba i tym samym poprawiając stan środowiska naturalnego.

Infrastruktura publiczna jest istotnym elementem wpływającym na rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Infrastruktura publiczną tworzy infrastruktura techniczna (m.in. drogi, chodniki, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, wywóz i usuwanie odpadów) oraz infrastruktura społeczna (m.in. placówki służby zdrowia, szkoły, domy kultury, kina). Braki w infrastrukturze powodują obniżenie poziomu jakości życia mieszkańców, ale również atrakcyjności inwestycyjnej danego terenu.

Wydatki Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński na gospodarkę mieszkaniową ogółem w 2019 r. wyniosły 5 758 914,59 zł i wzrosły o 2 033 462,83 zł w stosunku do 2015 r.

Ochrona środowiska. Na obszarze miasta Lidzbark Warmiński ustanowiono: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny.

Największym zagrożeniem dla środowiska naturalnego Lidzbarka Warmińskiego wydaje się być zanieczyszczenie powietrza występujące przede wszystkim w okresie grzewczym. W zanieczyszczonym powietrzu unoszą się mikrocząsteczki, m.in. tlenki siarki, tlenki węgla, tlenki azotu, benzo(a)piren, sadza oraz pyły zawieszane PM 10 i PM 2,5. Oddychanie zanieczyszczonym powietrzem skraca długość życia

nawet o rok. Lidzbark Warmiński chce być w przyszłości miastem uzdrowiskowym, dlatego też władze miasta podejmują działania prośrodowiskowe. Jednym z nich jest program dotacji z budżetu miasta zachęcający mieszkańców do zmiany kotłów i przyłączy energetycznych do energetyki ciepłej. Rezygnacja z pieców węglowych może całkowicie wyeliminować emisję rakotwórczych składników smogu: bezno(a)pirenu i dwutlenku siarki oraz niemal całkowicie emisję tlenu węgla i pyłów zawieszonych PM10 (ponad 99 proc.). O dwie trzecie spadłaby emisja dwutlenku azotu i niemal o połowę dwutlenku węgla.⁶

Zgodnie z „Koncepcją w zakresie mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński” przy wyborze autobusów miejskich brano pod uwagę pojazdy dostosowane do norm ochrony środowiska, tj. zgodność z europejskimi standardami emisji spalin EURO, a wybór musiał być uzasadniony ekonomicznie oraz ekologicznie, wpływający na poprawę jakości powietrza w mieście.

Tabela 1. Stan obecny i wyzwania w sferze przestrzenno-środowiskowym

Stan obecny	Wyzwania
<p>Wysoki poziom wykorzystywanej infrastruktury sieciowej,</p> <p>Budowanie nowych budynków mieszkalnych,</p> <p>Poprawa jakości dróg, chodników, budowa ścieżek rowerowych,</p> <p>Wdrożenie komunikacji publicznej,</p> <p>Słaba jakość drogi krajowej nr 51,</p> <p>Niekorzystne zmiany klimatyczne – okresowe zanieczyszczenia powietrza (smog),</p>	<p>Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną,</p> <p>Zrównoważone planowanie i zagospodarowanie przestrzenne,</p> <p>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa drogowego (np. przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna),</p> <p>Zniwelowanie wykluczeń społecznych mieszkańców poprzez wprowadzenie komunikacji miejskiej,</p> <p>Modernizacja drogi krajowej 51,</p> <p>Poprawa stanu powietrza – programy dotacyjne,</p>

Źródło: opracowanie własne

SFERA SPOŁECZNA

Demografia. W Lidzbarku Warmińskim występuje problem depopulacji, wynikający ze zmniejszającej się liczby ludności, ujemnego salda migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego, a także problemem starzenia się społeczeństwa.

W 2019 r. Lidzbark Warmiński zamieszkiwany był przez 15 697 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosi 1.094 osób na 1 km². Analiza danych statystycznych pokazuje, że liczba mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego systematycznie maleje. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba ludności zmalała o 3,1% i jest najpoważniejszym problemem i zarazem wyzwaniem rozwojowym Lidzbarka Warmińskiego. Jednym z czynników determinujących liczbę mieszkańców danego obszaru jest liczba zgonów i urodzeń. Na terenie Lidzbarka Warmińskiego można zaobserwować tendencję ujemnego przyrostu naturalnego. Spadek liczby urodzeń obserwowany zarówno w Lidzbarku Warmińskim, jak i w całej Polsce wynika m.in. ze spadku liczby zawieranych małżeństw – spadek o 0,4% w okresie 5 lat. Młodzi ludzie coraz częściej decydują się nie formalizować swojego związku. Zmiany kulturowe i ekonomiczne zachodzące w społeczeństwie wpływają na coraz rzadsze decyzje o posiadaniu dziecka. Kobiety w dzisiejszych

⁶ Internet, <https://biznesalert.pl/> „Smog a zdrowie. Co nas truje latem?”, 2018

czasach zwiększają swój poziom wykształcenia i aktywności zawodowej, stawiając na pierwszym planie karierę zawodową i tym samym przekładają decyzję w czasie o założeniu rodziny.

Drugim czynnikiem wpływającym na negatywny trend demograficzny jest wpływ zmieniających się grup wieku ekonomicznego ludności Lidzbarka Warmińskiego. Na przestrzeni 2015 - 2019 zaobserwować można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 1,41% w okresie 5 lat) oraz malejącego odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 1,1% w okresie 5 lat). Nasilający się proces starzenia się ludności, który jest wynikiem występowania dwóch odmiennych tendencji, tj. z jednej strony spadek dzietności kobiet połączony ze zmianami w modelu rodziny, stylu życia i ewolucji społecznej roli kobiet, zaś z drugiej strony wzrost przeciętnej długości trwania życia związany z ogólną poprawą zdrowia (poprzez rozwój technologii medycznych, metod diagnostycznych w medycynie) i warunków życia ludności. Utrzymująca się tendencja wzrostu liczby i odsetka osób w starszym wieku wpłynie w niedalekiej przyszłości na zmniejszenie podaży pracy i będzie stanowić trudne wyzwania o wielopłaszczyznowym wymiarze: w obszarze polityki zdrowotnej, ekonomicznej, i socjalnej.

Ponadto analizując saldo migracji wewnętrznych (-67) oraz spadek ludności gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński należy wnioskować, że mieszkańcy miasta nie osiedlają się na terenach wiejskich, tylko wybierają miejsce zamieszkania w innych miastach. Jest to zazwyczaj młodzież wyjeżdżająca na studia oraz ludzie młodzi szukający lepszej pracy i oczekujący wzrostu poziomu życia możliwy do osiągnięcia w większym mieście.

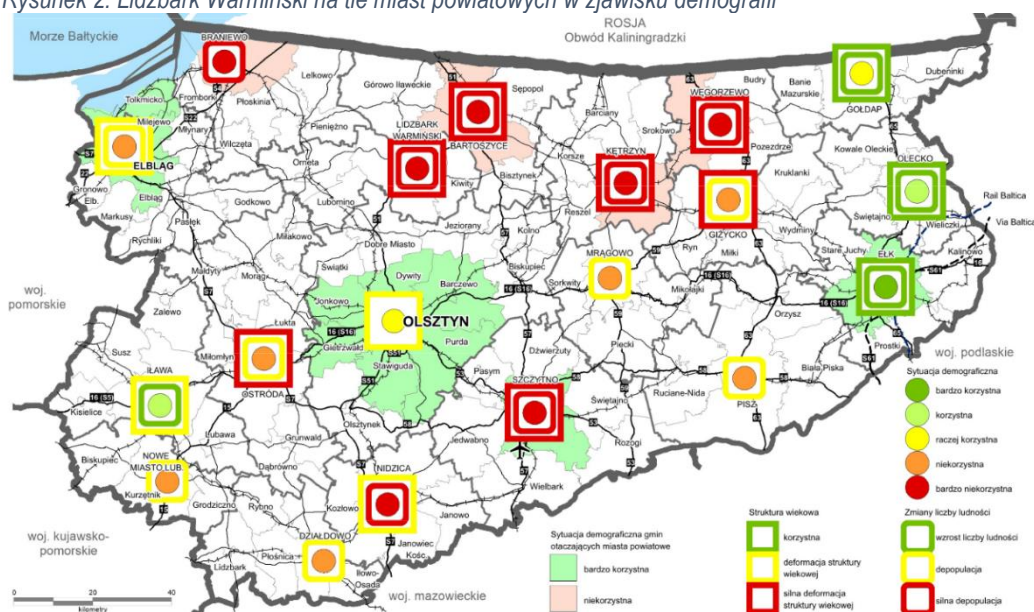
Zgodnie z Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS, liczba ludności w Lidzbarku Warmińskim w 2030 r. będzie wynosiła 14 683 osoby, tj. 1014 osób mniej niż w roku 2019.

Największymi problemami w sferze społecznej w Lidzbarku Warmińskim jest:

- silna depopulacja,
- silna deformacja struktury wiekowej,
- niekorzystna prognoza demograficzna.

Wyszczególnione problemy w sferze społecznej zostały określone na poniższej mapie w porównaniu z innymi miastami powiatowymi.

Rysunek 2. Lidzbark Warmiński na tle miast powiatowych w zjawisku demografii

Źródło: „Potencjał miast województwa”

Rynek pracy. Na terenie Lidzbarka Warmińskiego w 2019 r. pracowało ogółem 3 962 mieszkańców miasta. Liczba osób pracujących ma minimalną tendencję spadkową. Jedną z głównych przyczyn są czynniki demograficzne, które przełożyły się na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób nieaktywnych na rynku pracy. Innym czynnikiem wpływającym na zmniejszającą się liczbę osób pracujących to migracja osób młodych do większych miast w celach zarobkowych. Świadczy o tym potencjalna liczba osób w wieku produkcyjnym tj. (9 329 osób). Ponadto w Lidzbarku Warmińskim występuje tzw. „szara strefa”, czyli praca nierejestrowana. Z punktu widzenia makroekonomicznego praca nierejestrowana nie stanowi źródła podatków dochodowych, co wpływa na mniejszy budżet JST i na ograniczone możliwości inwestycyjne miasta. Osoby pracujące w „strefie szarej” uzyskują świadczenia społeczne (np. świadczenia rodzinne, dodatki mieszkaniowe, świadczenia z pomocy społecznej), choć ich rzeczywiste dochody kształtują się na poziomie wyższym niż określone dla tych świadczeń progi dochodowe.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lidzbarku Warmińskim stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2019 r. wyniosła 12,8%. Wskaźnik ten był wyższy zarówno od stopy bezrobocia w województwie (9,0%), jak i krajowej (5,2%). Jednakże tak niski poziom bezrobocia odnotowano po raz pierwszy w historii powiatu lidzbarskiego. Na przestrzeni 5 ostatnich lat zauważalna była tendencja malejąca – w powiecie lidzbarskim o 9,2%, więcej niż w województwie o (7,3%) oraz w kraju (4,6%). Porównaniu z 2015 r. liczba osób bezrobotnych w Lidzbarku Warmińskim spadła o 436 osób (47,39%). Liczba osób bezrobotnych w mieście wynosił 484. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (9 329 osób) w Lidzbarku Warmińskim wynosił 5,19% i jest niższy o 3,9% od tego wskaźnika otrzymanego w 2015 r.

Jednakże w 2020 nastąpiła pandemia COVID-19, która oznaczała poważny wstrząs dla całej gospodarki światowej, a jej skutki społeczne i ekonomiczne są bardzo dotkliwe. Kryzys wywołany pandemią koronawirusa zachwiał również rynkiem pracy. W maju 2020 r. stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim wyniosła 14,8% i wzrosła o 2% w porównaniu z grudniem 2019 r. Najwięcej osób, które straciło prace na skutek pandemii to osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia, jak również osoby zatrudnione na czas określony. Osoby te to pracownicy związani z hotelarstwem, gastronomią, turystyką, transportem, szczególnie długodystansowym oraz innymi usługami, w których dominuje bezpośredni kontakt z klientem (fryzjerstwo, gastronomia, usługi kosmetyczne). Odmrożenie i przyspieszenie gospodarki pobudziło rynek pracy i stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim we wrześniu 2020 r. wyniosła 13,2%. W okresie drugiej fali pandemii w październiku 2020 r. rząd wprowadził ponownie ograniczenia aktywności ekonomicznej, co spowodowało pogorszenie sytuacji na rynku pracy i stopa bezrobocia wyniosła 13,6%, a w listopadzie nieznacznie spadła o 0,4%. Na koniec 2020 r. liczba osób bezrobotnych w Lidzbarku Warmińskim wyniosła 521 osób i stanowi relatywnie niewielki wzrost bezrobocia rejestrowanego w stosunku do grudnia 2019 r. (wzrost o 37 osób). Spadek bezrobocia w mieście w stosunku do czerwca 2020 r. może być efektem antykryzysowych działań rządu ukierunkowanych przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw.

Pandemia spowodowała również zmniejszenie ofert pracy. W sierpniu 2020r. Barometr Ofert Pracy, wskazujący na zmiany liczby publikowanych w Internecie ofert pracy, nieznacznie wzrósł.

Zgodnie z raportem „*Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań. Wrzesień 2020*” niemal 15,9% pracujących Polaków obawia się utraty pracy w ciągu najbliższych 2 lat - to najwyższy odsetek od 2017 r. i ponad 7% więcej niż w lutym 2020 r. Jednocześnie zmniejszyła się liczba osób, które

czują się spokojne o swoje miejsca pracy, choć nadal jest ona bardzo wysoka – 81,1% vs 87,5% w lutym 2020 r. Utraty pracy najbardziej obawiają się najmłodszy pracownicy w wieku 18-24 lat (25,9%), najmniej – osoby w wieku 45-54 lat (10,6%).

Sytuacja na rynku pracy w najbliższych miesiącach jest uzależniona od wielkości pandemii i czasu jej trwania. Ekspertsi przewidują unormowanie się sytuacji na rynku pracy w ciągu 18 miesięcy.

Edukacja. Na terenie Lidzbarka Warmińskiego funkcjonują przedszkola (w tym jeden z oddziałem żłobkowym), szkoły podstawowe i ponadpodstawowe.

W 2019 r. liczba dzieci w wieku do 3 lat w Lidzbarku Warmińskim wyniosła 413 oraz według GUS liczba dzieci objętych opieką w żłobku wyniosła 46 i wzrosła o 230% w stosunku do roku 2018. Osoby biorące udział w konsultacjach społecznych wskazały, że ze względu na małą dostępność miejsc w żłobku, widzą konieczność powstania nowej miejskiej placówki. Natomiast liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) wyniosła 580 i zgodnie z GUS liczba miejsc w przedszkolach jest wystarczająca.

W 2018 r.⁷ na terenie Lidzbarka Warmińskiego funkcjonowało 6 szkół podstawowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych (łącznie ze specjalnymi), w tym 67 oddziałów. W szkołach podstawowych w 2018 r. uczyło się 1 300 uczniów.

System szkolnictwa ponadpodstawowego w Lidzbarku Warmińskim obejmuje licea ogólnokształcące, technika, zasadnicze szkoły zawodowe oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego. Oferta placówek skierowana jest do młodzieży i dorosłych. Zgodnie z Rejestrem szkół i placówek oświatowych w Lidzbarku Warmińskim w 2019 r. w szkołach ponadpodstawowych uczyło się 1 222 osoby.

Ponadto w Lidzbarku Warmińskim funkcjonuje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, który obejmuje wychowaniem i kształceniem dzieci oraz młodzieży z umiarkowaną, znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną.

Ankietowani wskazali na występujący dobry poziom nauczania w lidzbarskich szkołach, co potwierdzają wyniki egzaminów ósmoklasisty, gimnazjalnego (ostatni w 2019 r.) oraz maturalnego.

Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem na 1 mieszkańca wyniosły w 2019 r. 1 246,03 zł i wzrosły o 275,76 zł w stosunku do roku 2015.

Zdrowie. W Lidzbarku Warmińskim znajdują się instytucje zdrowotne (m.in. Zespół Opieki Zdrowotnej), które zapewniają podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną. Dodatkowo liczba przychodni funkcjonujących w mieście wynosi 11, a liczba praktyk lekarskich ogółem – 6. Na terenie miasta jest 9 aptek. Liczba ludności na 1 aptekę wyniosła 1 744 i była prawie dwa razy niższa od wskaźnika otrzymanego dla województwa warmińsko-mazurskiego (3 445) i Polski (3 124).

Pomimo funkcjonowania na terenie miasta ZOZ, mieszkańcy stosunkowo słabo oceniają dostępność do podstawowej i specjalistycznej służby zdrowia, w tym na brak specjalistów i nowoczesnego sprzętu oraz czas oczekiwania na wizytę u specjalisty.

Lidzbark Warmiński dąży, żeby być miastem uzdrowiskowym dbając o czyste powietrze i budując infrastrukturę uzdrowiskową. Lecznictwo uzdrowiskowe jest działalnością służącą zapobieganiu chorobom i ich leczeniu przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego i naturalnych surowców

⁷ Brak danych za 2019 r.

lecniczych (wody lecznicze, borowiny) oraz właściwości leczniczych klimatu, a także innych czynników środowiskowych mających korzystny wpływ na wyniki świadczeń zapobiegawczych i leczniczych.⁸ W 2016 r. Osiedle Uzdrawiskowe na terenie Lidzbarka Warmińskiego uzyskało wraz z sołectwami Medyny i Łabno w gminie Lidzbark Warmiński status „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”.

Władze samorządowe realizują swoją wizję uzdrawiska. Pierwszym etapem budowy uzdrawiska była realizacja projektu „*Infrastruktura uzdrawiskowa — Leśny park uzdrawiskowy Doliny Symsarny*”, podczas której wykonano m.in. alejki spacerowe i małą architekturą uzdrawiskową. W skład Leśnego Parku Uzdrawiskowego (ok. 40 ha) wchodzi także obiekty terapeutyczne. Jednym z nich jest „Zespół Kinezyterapii”, służący terapii poprzez ruch oraz „Zespół Sensoryczny” pobudzający zmysły turysty – kuracjusza (słuch, wzrok, dotyk, węch, zapach). Drugi etap - realizacja projektu „*Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim*”, którego celem jest stworzenie publicznej infrastruktury turystyczno-zdrowotnej m.in. tężni z budynkiem technicznym, drogi, promenady wraz z parkingiem, wiaty rekreacyjnej i placu zabaw. Infrastruktura, która powstała w ramach niniejszej inwestycji, skomunikuje ze sobą poszczególne obszary miasta (np. Termy Warmińskie, dolinę Symsarny), a szerzej połączy trasę rowerową Green Velo z infrastrukturą turystyczną Miasta Lidzbark Warmiński. Kolejny etap budowy uzdrawiska będzie realizowany w ramach projektu „*Budowa pawilonu zdrowia wraz z pozostałą infrastrukturą uzdrawiskową w Lidzbarku Warmińskim*”. W ramach projektu w pobliżu tężni powstanie pawilon zdrowia, który będzie wyposażony w sprzęt i urządzenia diagnostyczno - rehabilitacyjne wspomagające procesy i zabiegi kinezyterapii, fizykoterapii, balneoterapii i helioterapii, a także promenady złożone ze ścieżek terapii pieszej i ruchowej do terenoterapii wraz z parkingami i drogami dojazdowymi oraz układ kinezyterapii aktywnej - rowerowy tor wysiłkowy. Odtworzony będzie także zbiornik wodny, zwany „Żabim stawem”, otoczony drewnianą ścieżką spacerową.

Gmina Miejska Lidzbark Warmiński oddała w użytkowanie wieczyste działki gruntu pod budowę szpitala uzdrawiskowego. Miasto na dzień dzisiejszy szuka kolejnych inwestorów, którzy chcieliby wybudować obiekty usługowe lecznictwa uzdrawiskowego i ochrony zdrowia.

Po wybudowaniu odpowiedniej infrastruktury, w tym zakładów leczniczych, władze Lidzbarka Warmińskiego będzie mógł wystąpić do Ministerstwa Zdrowia z wnioskiem o uzyskanie statusu uzdrawiska. Jeśli w Lidzbarku Warmińskim powstanie uzdrawisko, będzie się w nim leczyły osoby z chorobami m.in: kardiologicznymi i nadciśnieniem, ortopedyczno-pourazowymi, z chorobami układu nerwowego i reumatologicznego.

Integracja społeczna. Przeciwdziałanie wykluczeniu i integracja społeczna stanowią ważne cele strategiczne Unii Europejskiej, co znalazło odzwierciedlenie w najważniejszych dokumentach referencyjnych UE. Dlatego też każde państwo członkowskie powinno respektować je i podejmować działania pomocowe, które będą zapobiegać wykluczeniu społecznemu, a więc sprzyjać integracji rozumianej jako pełne uczestnictwo osób i rodzin w życiu wspólnoty.

Integracja społeczna obejmuje zadania pomocy społecznej, mieszkańców korzystających z pomocy społecznej oraz opis usług kierowanych do poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

⁸ Internet, www.bip.kprm.gov.pl

W 2019 r. z różnych form pomocy społecznej skorzystały 734 rodziny, w których żyje 1 462 osób. Od 2016 r. tendencja korzystania z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim była malejąca. Najwięcej osób, którym udzielono wsparcia jest z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa i bezrobocia. Jednakże w efekcie pandemii COVID-19 w 2020 r. liczba rodzin i osób, którzy korzystają ze świadczeń MOPS zapewne się zwiększy.

MOPS kieruje swoje usługi do seniorów dzięki funkcjonowaniu Dziennego Domu Pomocy w Lidzbarku Warmińskim, oferując rodzinom pomoc prawną, psychologiczną i asystenta rodziny. Ponadto Lidzbark Warmiński realizuje ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zakładając Niebieską Kartę, tam gdzie występuje to zjawisko. Osoby z niepełnosprawnościami objęte są wsparciem przez pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Lidzbarku Warmińskim.

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego występuje zjawisko bezdomności. Osoby bezdomne mogą skorzystać z ogrzewalni, noclegowni oraz schroniska. W 2019 r. w Noclegowni przebywało 12 osób, natomiast w Ogrzewalni przebywało 28 osób, natomiast ze Schroniska skorzystało 9 osób.

Ponadto w ramach integracji społecznej należy przeanalizować aktywność społeczną mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego. W ramach tej aktywności należy wyróżnić Klub Integracji Społecznej, którego celem jest minimalizowanie skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia. Dodatkową instytucją, której celem jest zaktywizowanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem jest Ośrodek Aktywizacji Zawodowej.

Aktywność społeczna to nie tylko walka z wykluczeniem społecznym i bezrobociem, ale również aktywność mieszkańców, którego celem jest rozwój społeczno-gospodarczy Lidzbarka Warmińskiego. Na terenie miasta zarejestrowanych jest ponad 50 jednostek pozarządowych, które realizują różne działania od promocji ziemi lidzbarskiej, działań na rzecz rozwoju gospodarczego i społeczno-kulturalnego miasta, działań pro środowiskowych, po działania edukacyjne czy propagowanie zdrowego trybu życia.

Inną formą aktywności społecznej jest udział mieszkańców w wyborach projektów lokalnych finansowanych z budżetu obywatelskiego. Zakres projektów jest różny, jednakże przeważają projekty nastawione na rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Aktywność społeczna jest również rozumiana jako aktywność obywatelska i udział w demokratycznych wyborach. W okresie 2018-2020 odbyły się aż 4 wybory: samorządowe w 2018 r., do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polski 2018 r., do Parlamentu Europejskiego 2019 r., na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2020 r. Frekwencja wyborcza w Lidzbarku Warmińskim podczas każdego wyborów była na wysokim poziomie. W demokratycznych wyborach brała udział większość osób uprawnionych, za wyjątkiem wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. (43,96%). Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego najchętniej uczestniczyli w wyborach prezydenckich w 2020 r. (61,24%). W wyborach samorządowych, czyli szczególnie ważnych dla rozwoju i jakości życia społeczności lokalnych frekwencja wyniosła 54,52%.

Turystyka i sport. Kultura. Lidzbark Warmiński pełni funkcję ośrodka turystycznego o znaczeniu ponadregionalnym. Na terenie Lidzbarka Warmińskiego stosunkowo dobrze zachowana jest tkanka urbanistyczna i architektoniczna, wymagająca działań rewitalizacyjnych, w celu utrzymania

i wykorzystania gospodarczego i turystycznego ich potencjału kulturowego⁹. Symbolem miasta jest Zamek biskupów warmińskich, który jest jednym z najcenniejszych zabytków architektury gotyckiej w Polsce. Dodatkowo walory krajobrazowe, czyste powietrze i obiekty historyczne (m.in. letni pałacyk „Oranżeria” oraz park w zespole letniego pałacyku, Wysoka Brama, teren podzamcza wraz z pałacem biskupa Grabowskiego w zespole zamku biskupiego - obecnie przedzamcze zaadoptowane zostało na kompleks hotelowo-konferencyjny - Hotel Krasicki) stwarzają warunki dla rekreacji i wypoczynku.

W perspektywie finansowej 2014-2020 władze Lidzbarka Warmińskiego zrealizowały kilka ważnych inwestycji wzmacniający potencjał turystyczny miasta m.in. bulwar z bogato wyposażoną infrastrukturą towarzyszącą (amfiteatr z 300 miejscami na widowni, ścieżki piesze i rowerowe, plac zabaw, fontanna, tablice informacyjne wraz trzema figurami postaci związanych z miastem (Biskupa Ignacego Krasickiego, Mikołaja Kopernika i Napoleona Bonaparte)); zrewitalizowana sucha fosa stała się obszarem rekreacyjno-parkowym; Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny jest obszarem wypoczynkowym, zawierającym różnorodne formy aktywnego spędzania czasu wolnego (wyposażony w urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego i elementy małej architektury, łącznie ponad 200 obiektów). Potencjał turystyczny Lidzbarka Warmińskiego wzbogacony jest o Termy Warmińskie wraz z częścią hotelową i sportowo-rekreacyjną. Latem do dyspozycji mieszkańców i turystów jest kąpielisko miejskie nad Jeziorem Wielochowskim, nad którym znajduje się molo widokowo – spacerowe, zjeżdżalnie dla dzieci i plac zabaw, boisko w siatkówkę plażową. Można również wypożyczyć sprzęt pływający (rowery wodne, kajaki). Dodatkowo na terenie miasta znajdują się liczne tereny zielone sprzyjające wypoczynku np. Park im. Ireny Kwinto, w którym odbywają się różnego rodzaju festyny, a dzieci mogą skorzystać z placu zabaw. Potencjał turystyczny zostanie wzmocniony przez rewitalizowany dawny dworzec kolejowy. Powstanie tu m.in. informacja turystyczna, punkt gastronomiczny, poczekalnia i WC dla pasażerów i turystów.

Dla miłośników aktywnego wypoczynku w Lidzbarku Warmińskim znajdują się również obiekty sportowe m.in. boiska wielofunkcyjne (siatkarskie, korty tenisowe, piłki ręcznej), stadion lekkoatletyczno-piłkarski (zgodnego z normami PZLA i FIFA) wraz z halą sportową, siłownie zewnętrzne, ścianki wspinaczkowe, place zabaw, strzelnica sportowa, tor motorcrossowy i endurowy, lodowisko, jak również szlaki kajakowe, piesze i rowerowe (przez miasto przebiega jeden ze szlaków GreenVelo).

W Lidzbarku Warmińskim organizowane są wydarzenia sportowe: Bieg Kopernikowski, festiwal biegowy, mistrzostwa motocrossowe, mistrzostwa endurowe.

Ponadto w Lidzbarku Warmińskim prężnie działają instytucje kultury: Lidzbarski Dom Kultury wraz z Kinem Ignacy, Młodzieżowy Dom Kultury im. Ireny Kwinto, biblioteki: Miejska Biblioteka Pedagogiczna oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Kromera, Muzeum Warmińskie w Lidzbarku Warmińskim, Centrum Informacji Turystycznej. Lidzbark Warmiński charakteryzuje się dużą liczbą cyklicznych wydarzeń kulturalnych, historycznych, muzycznych czy kulinarnych o znaczeniu ponadlokalnym a nawet ponadregionalnym np. Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry. W ramach działań Urzędu Miejskiego organizowane są m.in.: Festiwal Serów Farmerskich i Tradycyjnych, Lidzbarskie Wieczory Jazzowe, Festiwal Kultury Myśliwskiej, Tydzień Cittaslow, Koncerty kameralne, Varmia Musica Akademia, Koncert Przyjaźni Polsko-Amerykańsko-Kanadyjskiej, Zjazd fanów Korony Królów, Zawody konne w skokach przez przeszkody, Noc Perseidów, Bike Festiwal, Konferencja Modele Rozwoju Miast, Cykl koncertów z Państwową Szkołą Muzyczną. Większość wydarzeń odbywa się w historycznej scenerii lidzbarskiego

⁹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, 2018 r.

deptaka przy Wysokiej Bramie, sali widowiskowej Lidzbarskiego Domu Kultury, małym amfiteatrze na Bulwarze oraz Amfiteatrze Miejskim.

Gmina Miejska Lidzbark Warmiński pełni funkcję ważnego inwestora turystycznego, gdyż realizuje przedsięwzięcia infrastrukturalne i społeczne. Gmina tworzy ofertę turystyczną nie tylko gminną, ale również i dla regionu, tj. atrakcje turystyczne, wydarzenia kulturalne i sportowe, zwiększając atrakcyjność turystyczną miasta.

Lidzbark Warmiński ze względu na bogactwo przyrodniczo-kulturowe pełni funkcję turystyczną i posiada możliwości dla rozwoju turystyki całorocznej. Analizując zmiany wartości wskaźników potencjału turystycznego można stwierdzić, iż poziom funkcji turystycznej w powiecie lidzbarskim¹⁰ wzrasta. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności, w tym całorocznych, w powiecie lidzbarskim wzrasta, na przestrzeni 5 lat o 1,08. Natomiast stopień ich wykorzystania w analizowanym okresie maleje – o 1,7%. Kolejny wskaźnik, tj. liczba turystów korzystających z noclegów określa intensywność ruchu turystycznego, jakim rozwój oferty, infrastruktury i prowadzone działania promocyjne przekładają się na zainteresowanie danym miejscem. Należy zwrócić uwagę, że na przełomie 5 lat liczba turystów korzystających z noclegów w powiecie lidzbarskim wzrosła o 21,75%. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że w latach 2015-2019 nastąpił ogólny wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających w mieście, można wywnioskować, że turystyka w Lidzbarku Warmińskim rozwija się słabiej od innych branż, gdyż odsetek przedsiębiorstw działających w sektorze turystycznym w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Lidzbarku Warmińskim wynosi 4,65% i od 2017 r. ma tendencję malejącą.

Miasta turystyczne zwykle szczególnie mocno dotyka aspekt sezonowości i w okresach pozasezonowych skutkuje wyższymi kosztami dla przedsiębiorców z tytułu prowadzenia działalności związanymi z utrzymaniem obiektu, jak również problemem utrzymania miejsc pracy. Kolejnym skutkiem sezonowości jest brak możliwości pełnego wykorzystania atrakcji turystycznych poza głównym sezonem, dlatego też JST lub inne podmioty zmuszone są inwestować w infrastrukturę turystyczną mające na celu jej rozwój.

Tak jak wcześniej wspomniano, władze Lidzbarka Warmińskiego dążą do uzyskania statusu miasta uzdrowskiego, którego następstwem zapewne będzie rozwój turystyki w mieście, ponieważ turystyka i uzdrowisko łączą się nierozdzielnie. Turyści przebywając w miejscowości uzdrowskiej są świadomi swojego wyboru, wybierając miejsca bogato krajobrazowo, zadbane, z czystym powietrzem. Konkurencyjne miejscowości uzdrowskie muszą oferować szeroki zakres usług nie tylko z profilaktyki zdrowotnej, ale również turystycznej i kulturalnej. Lidzbark Warmiński posiada potencjał stworzenia oferty turystycznej, składającej się z bazy gastronomicznej i noclegowej (mała liczba obiektów) oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych (m.in. parki, bulwar, szlaki turystyczne, boiska sportowe, siłownie zewnętrzne, kąpieliska miejskie, baseny). Miejsca do wypoczynku i rekreacji wykorzystywane przez mieszkańców, kuracjuszy i turystów posiadają zadbaną zielenią, co poprawia nie tylko estetykę miasta, ale również zachęca do spędzenia czasu na świeżym powietrzu. Miasto zapewnia również atrakcyjne zaplecze kulturalne i rozrywkowe (amfiteatr, instytucje kultury, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe i sportowe). Choć należy zastrzec, że większość imprez na świeżym powietrzu organizowane jest wiosną i latem.

Władze miasta współpracują z Powiatem Lidzbarskim (Termy warmińskie) oraz Gminą Lidzbark Warmiński (uzdrowisko) tworząc tym samym kompleksową ofertę turystyczną.

¹⁰ Brak danych dla miasta Lidzbark Warmiński

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca wyniosły w 2019 r, 179,26 zł i są niższe o 54,19 zł w stosunku do roku 2015.

Społeczeństwo informacyjne. Dostępne rozwiązania technologiczne umożliwiają szybki i łatwy kontakt oraz dostęp do informacji i wiedzy. Coraz więcej spraw administracyjnych można załatwić bez wychodzenia z domu. Dlatego też zwiększa się liczba urzędów publicznych i przedsiębiorstw korzystających z nowoczesnych rozwiązań. W Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim również poszerzono zakres e-usług, zwiększono wykorzystanie elektronicznej skrzynki podawczej oraz platformy ePUAP, z którego korzystają mieszkańcy i przedsiębiorcy z tereny miasta.

Bezpieczeństwo. Bezpieczeństwa na terenie Lidzbarka Warmińskiego strzegą funkcjonariusze Policji, Straży Miejskiej oraz Straży Pożarnej.

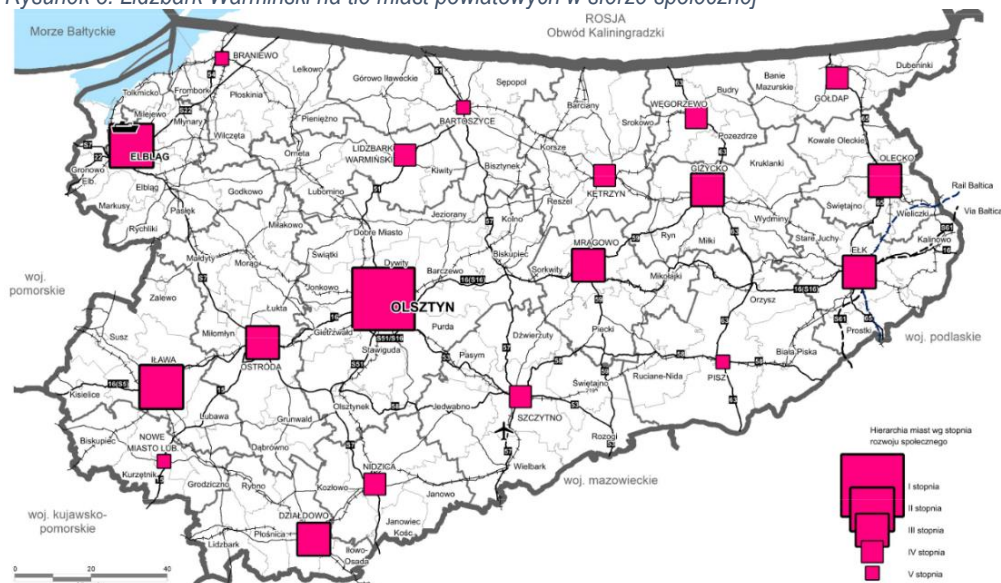
Zgodnie z podsumowaniem pracy Policji w powiecie lidzbarskim, nastąpił spadek liczby przestępstw kryminalnych z 508 w 2018r. do liczby 376 w 2019 r. Policjanci wykryli znacznie więcej przestępstw narkotykowych i w 2019 r. zabezpieczyli blisko 2 kg środków odurzających. Od ponad 4 lat na terenie całego kraju funkcjonuje aplikacja pod nazwą Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Informacje o aplikacji na terenie powiatu lidzbarskiego rozpropagowano podczas debat społecznych i sesjach rad miast i gmin. Wynikiem tych spotkań było łącznie od początku funkcjonowania mapy 861 zgłoszeń społeczeństwa. Najbardziej uciążliwe dla mieszkańców przestępstwa w Lidzbarku Warmińskim to: włamania, rozboje, kradzieże, pobicia i bójki. Dodatkowo funkcjonariusze Policji podejmują działania edukacyjne m.in. dla dzieci, rodziców i nauczycieli.

Do działań Straży Miejskiej należą pouczenia, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia lub zastosowania innego środka oddziaływania wychowawczego, a także wystawianie mandatów i kierowanie wniosków do sądu. w 2019 r. było 1 577 czynności interwencyjnych.

Podczas konsultacji społecznych uczestnicy warsztatów jako i ankieterzy wskazali, że na ulicach Lidzbarka Warmińskiego jest bezpiecznie i mieszkańcy czują się bezpiecznie.

Podsumowanie sfery społecznej. W „Potencjale miast województwa”, w którym badano miasta powiatowe w województwie warmińsko-mazurskim w sferze społecznej wzięto pod uwagę elementy składające się na jakość życia: rynek pracy, ochronę zdrowia, oświatę i szkolnictwo wyższe, warunki mieszkaniowe, kulturę, rozrywkę i rekreację, ubóstwo i opiekę społeczną, aktywność społeczną mierzona liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, dostępność przestrzenną do usług podstawowych. Lidzbark Warmiński znalazł się w grupie miast powiatowych IV stopnia w skali pięciostopniowej (gdzie I oznacza najkorzystniejszą sytuacją). Miasta w tej grupie są na przeciętnym poziomie rozwoju społecznego. Cechują się zarówno występowaniem potencjałów, jak i barier rozwojowych.

Rysunek 3. Lidzbark Warmiński na tle miast powiatowych w sferze społecznej

Źródło: „Potencjał miast województwa”

Tabela 2. Stan obecny i wyzwania w sferze społecznej

Stan obecny	Wyzwania
<p>Postępujący proces starzenia się społeczeństwa,</p> <p>Migracja zarobkowa wśród młodych ludzi do większych miast,</p> <p>Wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne,</p> <p>Budowa uzdrowiska,</p> <p>Polityka społeczna państwa – przyzwyczajanie mieszkańców do pomocy społecznej,</p> <p>Konsekwencje społeczne pandemii koronawirusa i transformacji gospodarczej,</p> <p>Zaangażowane społeczeństwo (uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, w demokratycznych wyborach, w budżecie obywatelskim, liczba stowarzyszeń),</p> <p>Atrakcyjność przyrodnicza, krajobrazowa, kulturowa miasta,</p> <p>Niewystarczający poziom rozwoju bazy turystycznej i okółoturystycznej,</p>	<p>Podejmowanie działań zmierzających do wstrzymania lub przynajmniej spowolnienia negatywnych trendów demograficznych (m.in. poprawa atrakcyjności osadniczej i wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy),</p> <p>Dopasowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury społeczeństwa,</p> <p>Optymalizacja oferty edukacyjnej z uwzględnieniem zmian i trendów demograficznych,</p> <p>Aktywizacja społeczna,</p> <p>Wzmacnianie więzi i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania,</p> <p>Uzyskanie statutu Uzdrowiska,</p> <p>Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez doskonalenie systemu ochrony zdrowia,</p> <p>Wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa i transformacji gospodarczej,</p> <p>Stworzenie nowych i promowanie istniejących produktów turystycznych Lidzbarka Warmińskiego w oparciu o posiadane zasoby dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego,</p> <p>Wspieranie działań organizacji pozarządowych, promocja działań i postaw proobywatelskich (np. budżet obywatelski),</p> <p>Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej,</p>

	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych, osób z niepełnosprawnościami), Współpraca z gminami ościennymi w zakresie tworzenia jednolitej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwoju sieci ścieżek rowerowych,
--	--

Źródło: opracowanie własne

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość. Na koniec 2019 r. w Lidzbarku Warmińskim było 1721 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON. Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba przedsiębiorstw działających w mieście wzrosła o 6,7%. Wskaźnik liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności wyniosła 110 i jest wyższy niż w powiecie lidzbarskim (91) i w województwie warmińsko-mazurskim (93). Jednakże otrzymany wskaźnik jest nieznacznie niższy od wartości wskaźnika otrzymanego dla Polski (117). Porównując jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności, to wartość osiągnięta przez Lidzbark Warmiński wyniosła 8,01 - więcej niż w powiecie lidzbarskim, ale mniej niż w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce.

92% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Lidzbarku Warmińskim działa w sektorze prywatnym. Zdecydowana większość, bo przeszło 95,5% przedsiębiorstw, to firmy zaliczane do grup mikro oraz 3,4% małych przedsiębiorstw. Wiodącymi branżami są firmy specjalizujące się w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Jest to stan typowy dla aglomeracji miejskich.

Poziom innowacyjności Lidzbarka Warmińskiego liczony poprzez wskaźnik: liczba firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - branżę silnie odpowiedzialną za poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań) na 1000 mieszkańców wyniósł 6,3 i jest wyższy o 1,9 od powiatu lidzbarskiego, ale jednocześnie niższy od województwa warmińsko-mazurskiego i Polski, odpowiednio o 1 i 6,1. Należy jednak zaznaczyć, że na przestrzeni ostatnich 5 lat wskaźnik dla Lidzbarka Warmińskiego wzrósł o 1,3.

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Wprowadzone przepisami prawa¹¹ rozwiązania zapobiegające oraz przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wirusa i zwalczające wywołaną nim chorobę, coraz bardziej odbijają się na gospodarce. Wprowadzane obostrzenia nie sprzyjają rozwojowi firm, przez co te popadają w problemy finansowe. Naprzeciw temu wychodzi tzw. Tarcza antykryzysowa COVID-19.

Tarcza antykryzysowa to szereg narzędzi wspierających przedsiębiorców, pracowników, a także organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej. Przedsiębiorstwa dotknięte epidemią COVID-19 mogą skorzystać z wielu świadczeń pomocowych oferowanych przez tarczę antykryzysową oraz wszelkiego rodzaju dotacji na bieżące funkcjonowanie firmy:

- zmniejszenie kosztów prowadzenia firmy (m.in.: zwolnienie ze składek ZUS na 3 miesiące, umorzenie zaległości podatkowej, dofinansowania na prowadzenie działalności, odliczenie

¹¹ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. 2020r., poz. 374)

przekazanej darowizny od dochodu, późniejsza płatność należności ZUS lub rozłożenie na raty, zwolnienia z podatku dochodowego przychodów z tytułu świadczenia postojowego, dotacje na kapitał obrotowy, zwolnienia z tytułu najmu, dzierżawy lub użytkowania nieruchomości jednostek samorządu terytorialnego);

- środki na utrzymanie firmy w kryzysie (m.in.: pożyczka na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej ze środków Funduszy Pracy, pożyczce unijnej dla MŚP, świadczenie postojowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą, pożyczka obrotowa na sfinansowanie deficytu w kapitale obrotowym, na zabezpieczenie kredytu i otrzymanie środków na utrzymanie firmy w kryzysie, przedsiębiorcy z sektora MŚP prowadzący swoją działalność w branżach zaliczanych do tzw. sektorów kreatywnych lub sektora kultury mogą skorzystać z programu gwarancji Kreatywna Europa, wdrożonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju, Leasing operacyjny "Maszyneria" bez wpłaty własnej lub z karencją w spłacie dla klientów MŚP, na zakup maszyn i urządzeń);
- przedłużone terminy (m.in. zapłaty podatku od przychodów z budynków, rozłożenie zaległego podatku na raty, zapłacenie podatku w późniejszym terminie, opłacenie później PIT za swoich pracowników);
- środki na pracowników (m.in.: dofinansowanie z Funduszu Pracy części kosztów wynagrodzeń dla swoich pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, 3-miesięczne dofinansowanie wynagrodzenia swoich pracowników w przypadku przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy oraz opłaty składek na ubezpieczenia społeczne pożyczka obrotową na sfinansowanie wynagrodzeń pracowników).

Na dzień 3 grudnia 2020 r. 2 158 wsparć w ramach Tarczy Antykryzysowej COVID-19 obsługiwanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim otrzymali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Lidzbarku Warmińskim. Wartość otrzymanego wsparcia łącznie wyniosła 14.438.689,80 zł. Dzięki pomocy w ramach tak zwanej tarczy antykryzysowej w Lidzbarku Warmińskim udało się dotąd utrzymać kilkaset miejsc pracy.

Poziom niezbędnego wsparcia można zauważyć poprzez liczbę złożonych do Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A w Olsztynie wniosków o granty, którego celem jest pomoc przedsiębiorcom, którzy w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 i wynikłymi stąd zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki, zostali bezpośrednio dotknięci skutkami. Wsparcie będzie przeznaczone na finansowanie kapitału obrotowego w celu zaspokojenia pilnych potrzeb przedsiębiorcy w zakresie nagłego niedoboru lub braku płynności finansowej, które zaistniały wskutek pandemii COVID-19.¹²

Atrakcyjność inwestycyjna. Rozwój społeczno-gospodarczy miasta Lidzbark Warmiński możliwy jest poprzez realizowanie inwestycji, które są finansowane nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju przedsiębiorczości czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników. Na te działania składa się zwykle budowa lub modernizacja istniejącej infrastruktury. Poczynione inwestycje to zwykle główny czynnik przyciągający zewnętrznych inwestorów, koło zamachowe dla miejscowego rynku

¹² Na dzień 3 grudnia 2020 r. brak listy beneficjentów otrzymujących wsparcie

budowlanego, ale także element polityki społecznej i środowiskowej: pozwala niwelować bezrobocie, zwiększać komfort życia (parki, chodniki), a także wspierać poprawę stanu środowiska.¹³

W perspektywie finansowej 2014-2020 Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński udało się pozyskać 75 milionów złotych dotacji na 32 duże inwestycje infrastrukturalne o łącznej wartości 105 milionów złotych. Około 30 milionów złotych stanowił wkład własny z budżetu miasta. Natomiast łączna liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez wszystkich beneficjentów (m.in. JST, przedsiębiorców i innych instytucji) zarejestrowanych w Lidzbarku Warmińskim w perspektywie finansowej 2014-2020 wyniosła 227, a łączna wartość umów wyniosła 306 296 471,80 zł. Oznacza, że Lidzbark Warmiński zajął 138 miejsce z 2 477 gmin w Polsce, a 3 miejsce wśród miast powiatowych, które wydały najwięcej środków unijnych w tej perspektywie w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Wspieranie przedsiębiorczości jest jednym z priorytetów organów administracji samorządowej w Lidzbarku Warmińskim. Władze miasta tworzą doskonałe warunki do inwestowania w mieście poprzez uzbrajanie terenów inwestycyjnych, działanie w strukturach Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim-Punktu Obsługi Inwestora, tworzenie systemu ulg i zachęt dla potencjalnych inwestorów. Istotne dla rozwoju gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego jest wyodrębnienie nowych terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie i uzbrojenie już istniejących.

Finanse. Możliwości rozwoju miasta uwarunkowane są wieloma czynnikami, wśród których istotne znaczenie to posiadane środki finansowe. Zdolność władz Lidzbarka Warmińskiego do inwestowania związana jest głównie ze strukturą wydatków i dochodów budżetowych i to one kształtują warunki życia mieszkańców, a także wytyczają długofalowe kierunki rozwoju regionu. Na przestrzeni ostatnich 5 lat występował deficyt budżetowy, który spadł o 68,11% tj. z 6 753 987,52 zł w 2015 r. do 2 154 208,01 w 2019 r.

Wielkość zadłużenia w stosunku do rocznych dochodów miasta wynosiła w 2019 r. 32,9%. Na przestrzeni 5 lat zadłużenie miasta zmalało o 8,5%. Najniższe było w 2017 r. – 26,64%. Kolejne lata były okresem intensywnego rozwoju Lidzbarka Warmińskiego i realizacji inwestycji nie tylko drogowych poprawiających jakość infrastruktury i bezpieczeństwo mieszkańców oraz turystów, ale również budowanie infrastruktury społecznej służącej wszystkim tj. sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej, Ośrodka Aktywizacji Zawodowej, uzdrowiska oraz infrastruktury gospodarczej - uzbrojenie terenów inwestycyjnych – poprawiającej atrakcyjność inwestowania w Lidzbarku Warmińskim. Realizacja wszystkich inwestycji nie doszłaby do skutku, gdyby nie zewnętrzne źródła finansowania, z których korzystają władze samorządowe. Jednakże poziom zadłużenia miasta jest bezpieczny i nie przekracza poziomu zadłużenia dopuszczonego ustawą o finansach publicznych (60%).

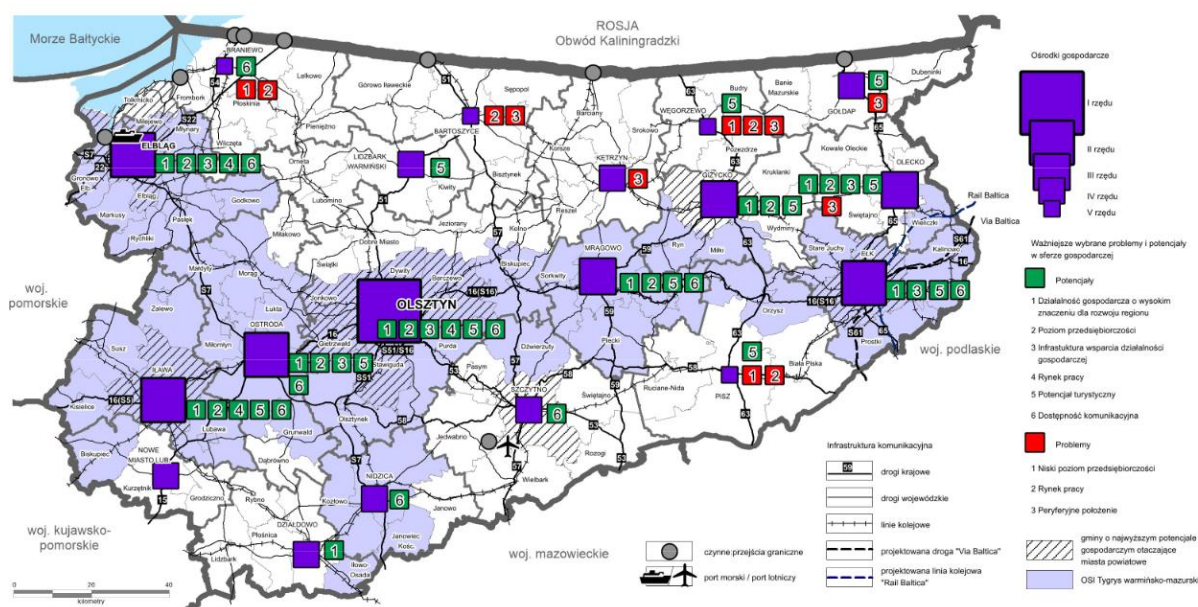
Podsumowanie sfery gospodarczej. Województwo warmińsko-mazurskie jest jednym z najmniej uprzemysłowionych regionów w kraju a istniejący przemysł bazuje głównie na potencjale lokalnych zasobów. Miasta powiatowe stanowią węzły gospodarcze i jednocześnie odgrywają zasadniczą rolę w rozwoju regionu. W zależności od rangi w systemie osadniczym są one lokalnymi, regionalnymi lub krajowymi ośrodkami wzrostu, z których rozwój oddziałuje na otaczające obszary.¹⁴ Według hierarchii miast oparte o wyniki badań ilościowych (statystycznych) oraz jakościowych wykonanych w ramach opracowania „Potencjał miast województwa” Lidzbark Warmiński uplasował się w IV rzędzie w skali

¹³ E.Bończak-Kucharczyk, K.Herbst, K.Chmura, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość, Warszawa 1998

¹⁴ Potencjał miast województwa, Olsztyn, 2018

pięciorzędowej (gdzie 1 oznacza najsilniejszą gospodarkę). Na rozwój społeczno-gospodarczy Lidzbarka Warmińskiego wpływa funkcja turystyczna, a także potencjał sprzyjający przyszłemu rozwojowi obszaru ochrony uzdrowiskowej. Według dokumentu Lidzbark Warmiński posiada potencjał w obszarze gospodarczym tj. potencjał turystyczny, obszar ochrony uzdrowiskowej, atrakcyjność inwestycyjna (przedsiębiorstwa w sekcjach wg PKD C (przemysł przetwórczy), G (handel i naprawy), I (zakwaterowanie i gastronomia), M (działalność naukowa i techniczna)), tereny po byłej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Rysunek 4. Potencjały i problemy miast powiatowych w sferze gospodarczej.

Źródło: „Potencjał miast województwa”

Tabela 3. Stan obecny i wyzwania w sferze gospodarczej

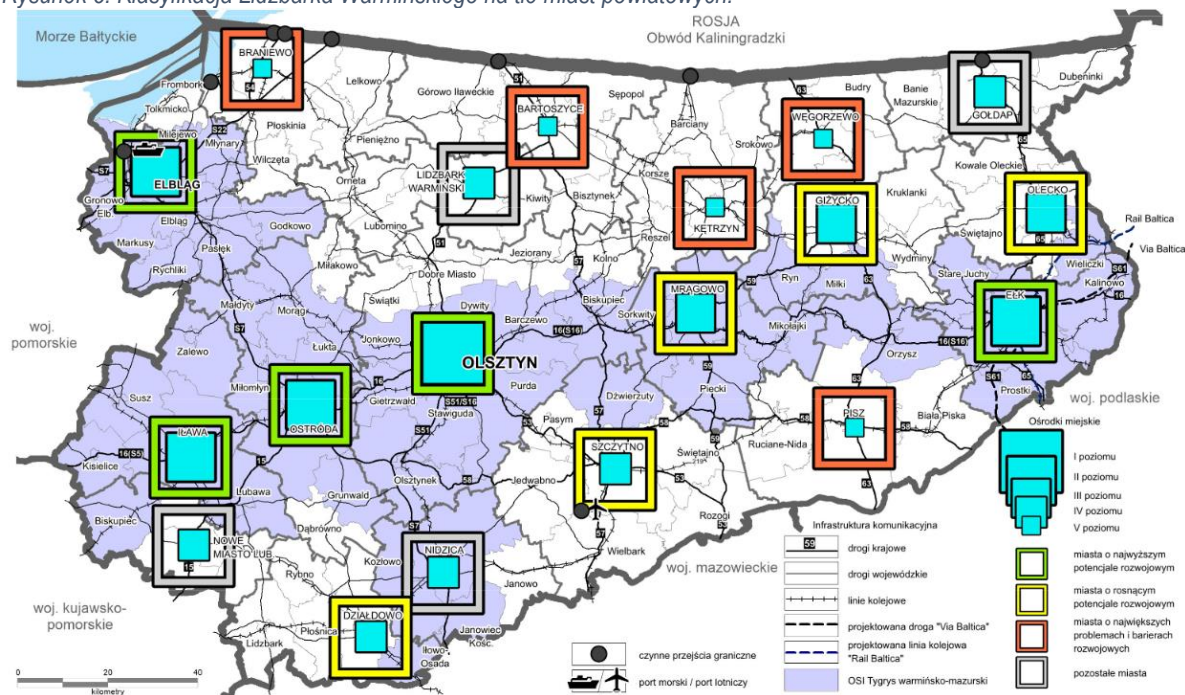
Stan obecny	Wyzwania
<p>Strategiczna polityka inwestycyjna,</p> <p>Rozwój potencjału uzdrowiskowego,</p> <p>Uzbrajanie terenów inwestycyjnych,</p> <p>Ryzyko załamania gospodarczego i wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych w związku z pandemią koronawirusa,</p> <p>Stabilność poziomu finansów publicznych jednostki, wpływająca na atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną,</p> <p>Wysoka efektywność w pozyskiwaniu i wydawaniu środków europejskich,</p>	<p>Wzbogacana oferta i promocja uzdrowiska,</p> <p>Pozyskanie inwestorów na Obszarze Ochrony Uzdrowiskowej,</p> <p>Pozyskanie nowych inwestorów na terenach inwestycyjnych (ul. Olsztyńska)</p> <p>Podnoszenie poziomu atrakcyjności miasta dla inwestorów,</p> <p>Skuteczna promocja gospodarcza i inwestycyjna,</p> <p>Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i wsparcie dla „młodego biznesu” (dotacje, ulgi, zwolnienia),</p> <p>Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z pandemią koronawirusa,</p> <p>Utrzymanie efektywności w zakresie realizacji inwestycji finansowanych ze środków zewnętrznych,</p>

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie wniosków z analizy społeczno-gospodarczej.

Analiza zmian zachodzących od 2015 r. wskazuje na znaczącą poprawę sytuacji Gminy Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców, mieszkalnictwa, transportu i dróg, rynku pracy, turystyki i sportu, bezpieczeństwa oraz środowiska. Niekorzystne tendencje notuje się natomiast w zjawisku demografii. Liczba mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego rok rocznie spada, a prognozy demograficzne są bardzo niekorzystne.

Rysunek 5. Klasyfikacja Lidzbarka Warmińskiego na tle miast powiatowych.

Źródło: „Potencjał miast województwa”

Przeprowadzanie badania w sferze demograficznej, gospodarczej i społecznej, uzupełnione o badania sfery przestrzenno-funkcjonalnej w ramach w „Potencjału miast województwa” umożliwiły stworzenie klasyfikacji miast powiatowych. Lidzbark Warmiński znajduje się w grupie ośrodków miejskich IV poziomu w skali pięciopoziomowej. Wynika z tego, że Lidzbark Warmiński powinien otrzymać wsparcie w celu wzmocnienia istniejącego potencjału, tj. turystycznego i przyszłego potencjału tj. uzdrowiskowego.

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się Gmina. Technika ta służy porządkowaniu i analizie informacji oraz pozwala na dokładną analizę wszystkich pozytywnych i negatywnych czynników, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji. Samo określenie SWOT wywodzi się z języka angielskiego i jest akronimem czterech słów i dzieli się na cztery grupy:

- Strengths – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego sektora,
- Weaknesses – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego sektora,
- Opportunities – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora szansę korzystnej zmiany,

- Threats – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analizy dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Lidzbarka Warmińskiego,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- wyniki przeprowadzonych badań ankietowych,
- wyniki warsztatów społecznych przeprowadzonych z pracownikami jednostek organizacyjnych Gminy i pozostałymi interesariuszami Strategii

znajdujące się w „Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego”.

Tabela 4. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	
<p>Pokrycie całości obszaru miasta planem zagospodarowania przestrzennego - uporządkowany układ funkcjonalny miasta,</p> <p>Wysoki poziom zwodociągowania i skanalizowania miasta,</p> <p>Rozwój mieszkalnictwa,</p> <p>Budowanie, rozbudowanie infrastruktury drogowej (drogi, ścieżki pieszo-rowerowe, oświetlenia),</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu (kierowców, rowerzystów),</p> <p>Planowane uruchomienie komunikacji miejskiej,</p> <p>Zwiększające się zasoby mieszkaniowe miasta,</p> <p>Atrakcyjne warunki krajobrazowe i przyrodnicze, walory objęte ochroną prawną,</p> <p>Atrakcyjne położenie geograficzno–przyrodnicze (terenów zieleni, lasów, obszarów wodnych)</p> <p>Bogata historia Miasta,</p> <p>Wysoki udział termomodernizowanych obiektów użyteczności publicznej,</p> <p>Duże powierzchnie obszarów zielonych,</p> <p>Brak zakładów w nadmiernym stopniu emitujących hałas do środowiska,</p> <p>Programy proekologiczne finansowane z budżetu miasta (zachęcająca do wymiany instalacji grzewczych na ekologiczne),</p> <p>Realizowane inwestycje proekologicznych przez Miasto (zakup autobusów elektrycznych, energooszczędne oświetlenia ulic, rejestrowanie zanieczyszczeń powietrza),</p>	<p>Brak linii kolejowej,</p> <p>Trudności komunikacyjne związane z brakiem obwodnicy,</p> <p>Rosnąca liczba pojazdów na drogach,</p> <p>Duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych,</p> <p>Brak modernizacji drogi krajowej nr 51,</p> <p>Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców,</p> <p>Zły stan wód powierzchniowych,</p> <p>Duży odsetek mieszkań ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła w większości z kotłami na węgiel,</p> <p>Okresowe zanieczyszczenia powietrza,</p> <p>Zanieczyszczenie wód Łyny ze źródeł obszarowych i punktowych,</p> <p>Duże koszty funkcjonowania systemu odbioru opadów,</p>

<p>Brak czynnych składowisk odpadów na terenie gminy, Mała ilość wytwarzanych odpadów niebezpiecznych,</p>	
SFERA SPOŁECZNA	
<p>Spadająca liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej, Funkcjonujące w obszarze polityki społecznej instytucje samorządowe, w tym dla seniorów (Dzienny Dom Pomocy) i osób z niepełnosprawnościami (Środowiskowy Dom Samopomocy), Realizacja gminnych programów społecznych („Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta Lidzbark Warmiński na lata 2016-2023”, „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2020 roku”, „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020”, „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Lidzbark Warmiński na 2020 rok”, „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Lidzbark Warmińskiego na lata 2019-2021”), Spadek bezrobocia rejestrowanego, Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, Wystarczająca liczba miejsc w placówkach oświatowych (przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych), Funkcjonujące placówki oświatowe, w tym dla osób z niepełnosprawnościami (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy), Funkcjonujące placówki zdrowotne, w tym całodobowa opieka zdrowotna, Realizacja planu budowy uzdrowiska, Dziedzictwo kulturowe, Dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjnej, miejsc wypoczynkowych, Liczne szlaki turystyczne (piesze, kajakowe, rowerowe, w tym Green Velo), Dobrze funkcjonująca instytucja sportowa (Ośrodek Sportu i Rekreacji), Rosnąca liczba klubów sportowych, Różnorodna oferta spędzenia wolnego czasu dostosowana do różnych grup wiekowych,</p>	<p>Negatywne zjawiska demograficzne (malejąca liczba ludności i liczby zawieranych małżeństw, ujemny przyrost naturalny, migracje, starzejące się społeczeństwo), Niewystraszająca oferta opieki nad dziećmi w wieku 1-3 lata, Niższy niż w kraju poziom wyników egzaminów w szkolnictwie podstawowym i średnim, Problem niedopasowania kierunków kształcenia do rzeczywistych potrzeb pracodawców, Niewystarczająca dostępność podstawowej opieki medycznej i lekarzy specjalistów, Niskie dochody mieszkańców, Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobotnych, Występowanie tzw. „szarej strefy”,</p>

<p>Dobrze funkcjonujące instytucje kultury (Lidzbarski Dom Kultury, biblioteki, kino Ignacy, Młodzieżowy Dom Kultury im. Ireny Kwinto, Dom Środowisk Twórczych „Ratusz”, Muzeum Warmińskie),</p> <p>Szeroka oferta wydarzeń kulturalno-sportowych organizowanych przez Gminę,</p> <p>Aktywna polityka miasta wspierająca inicjatywy obywatelskie (Budżet obywatelski, współpraca z organizacjami pozarządowymi),</p> <p>Wysoki poziom uczestnictwa w demokratycznych wyborach,</p> <p>Wysoki poziom bezpieczeństwa (niska przestępczość, monitoring),</p>	
SFERA GOSPODARCZA	
<p>Wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców,</p> <p>Potencjał turystyczny (walory przyrodnicze, obiekty dziedzictwa kulturowego, obiekty sportowo-rekreacyjne, wydarzenia kulturalne, sportowe i rozrywkowe),</p> <p>Rozpoznawalna marka – imprezy kulturalne o zasięgu ponadlokalnym,</p> <p>Wysokie i dynamicznie rosnące wskaźniki przedsiębiorczości,</p> <p>Niskie koszty siły roboczej,</p> <p>Wzrost nakładów zewnętrznych (prywatnych i publicznych), inwestycje zewnętrzne,</p> <p>Wsparcie administracyjne dla inwestorów w Punkcie Obsługi Inwestora Urzędzie Miejskim,</p> <p>System zachęt i ulg,</p> <p>Uzbrojenie terenów inwestycyjnych,</p> <p>Realizowana strategia inwestycyjna władz Lidzbarka Warmińskiego (realizacja licznych projektów związanych z turystyką, kulturą, rekreacją, sportem, infrastrukturą drogową),</p> <p>Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych,</p> <p>Przynależność Lidzbarka Warmińskiego do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu,</p> <p>Dobrze rozwinięta współpraca z miastami partnerskimi,</p> <p>Duża liczba prestiżowych nagród i wyróżnień dla Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński,</p>	<p>Deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie</p> <p>Słaba dostępność komunikacyjna,</p> <p>Niski poziom innowacyjności gospodarki,</p> <p>Słaba baza turystyczna na terenie gminy – noclegowa, gastronomiczna,</p> <p>Niski stopień wykorzystania miejsc noclegowych,</p> <p>Niedostateczna promocja miasta jako prężnego ośrodka gospodarczego,</p>

SZANSE	ZAGROŻENIA
SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	
<p>Wykorzystanie położenia geograficznego oraz walorów przyrodniczych dla dobrej jakości życia,</p> <p>Dostęp do funduszy UE na inwestycje proekologiczne i infrastrukturalne dla miasta,</p> <p>Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej w polityce krajowej i EU,</p> <p>Rozwój OZE,</p> <p>Realizacja <i>Planu gospodarki niskoemisyjnej</i>,</p> <p>Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska,</p> <p>Kontrola WIOŚ i organów ochrony środowiska w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi i gospodarczym</p>	<p>Wzrastająca niska emisja,</p> <p>Zagrożenia kłęskami żywiołowymi - odczuwalne zmiany klimatu, m. in susze, gwałtowne burze, które mogą prowadzić do niekorzystnych zjawisk,</p> <p>Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącą zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,</p> <p>Rosnące koszty gospodarki odpadami,</p> <p>Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko,</p> <p>Rosnąca ilość odpadów komunalnych,</p> <p>Brak kontroli nad spalaniem odpadów w paleniskach domowych,</p>
SFERA SPOŁECZNA	
<p>Wzrost minimalnego wynagrodzenia,</p> <p>Położenie nacisku na ekologiczne systemy transportu,</p> <p>Polityka prorodzinna państwa,</p> <p>Dostęp do funduszy europejskich na rozwój i poprawę istniejącej infrastruktury społecznej,</p> <p>Popularyzowanie trendów promujących zdrowy tryb życia,</p>	<p>Emigracja zarobkowa do większych miast,</p> <p>Starzenie się społeczeństwa,</p> <p>Zmiana modelu rodziny,</p> <p>Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19,</p> <p>System kształcenia zawodowego w Polsce niedostosowany do potrzeb rynku pracy,</p> <p>Słaba współpraca sfery gospodarczej i sfery edukacji zawodowej,</p> <p>Problemy finansowe publicznej służby zdrowia i związane z tym problemy z dostępnością usług,</p>
SFERA GOSPODARCZA	
<p>Uzyskanie statusu uzdrowiska,</p> <p>Wzrost potencjału turystycznego miasta,</p> <p>Wdrażanie w szkołach autorskich projektów wspierających rozwój cech przedsiębiorczych,</p> <p>Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta,</p> <p>Pozyskanie inwestorów zewnętrznych,</p> <p>Postępujący proces globalizacji wspierający rozwój technologii i społeczeństwa sieciowego,</p> <p>Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej (połączenie możliwości rozwoju terenów o potencjale</p>	<p>Zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa,</p> <p>Niekorzystne regulacje prawne dotyczące zadań samorządu, częste zmiany w systemie prawnym,</p> <p>Rosnące finansowe obciążenia przedsiębiorstw wynikające z restrykcyjnej polityki państwa,</p> <p>Rozwój uzdrowisk w województwie warmińsko-mazurskim,</p> <p>Konkurencyjna oferta uzdrowisk w kraju,</p> <p>Niestabilna polityka podatkowa w kraju,</p> <p>Recesja gospodarcza,</p>

<p>turystycznym z istniejącą bazą obiektów zabytkowych, dziedzictwem kulturowym i sportowo-rekreacyjnych),</p> <p>tworzenie mikroprzedsiębiorstw służących reintegracji społecznej,</p> <p>Polityka krajowa i regionalna (OSI Miasta CITTASLOW, OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze),</p> <p>Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027,</p>	<p>Niepewność gospodarcza związana z pandemią wirusa COVID-19,</p> <p>Umacnianie „szarej strefy”,</p> <p>Biurokracja, w tym skomplikowane procedury pozyskiwania środków UE,</p>
---	--

Źródło: opracowanie własne

1.3. Drzewo problemów

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy przestrzennej, środowiskowej, społecznej i gospodarczej oraz analizy SWOT.

Schemat 3. Drzewo problemów

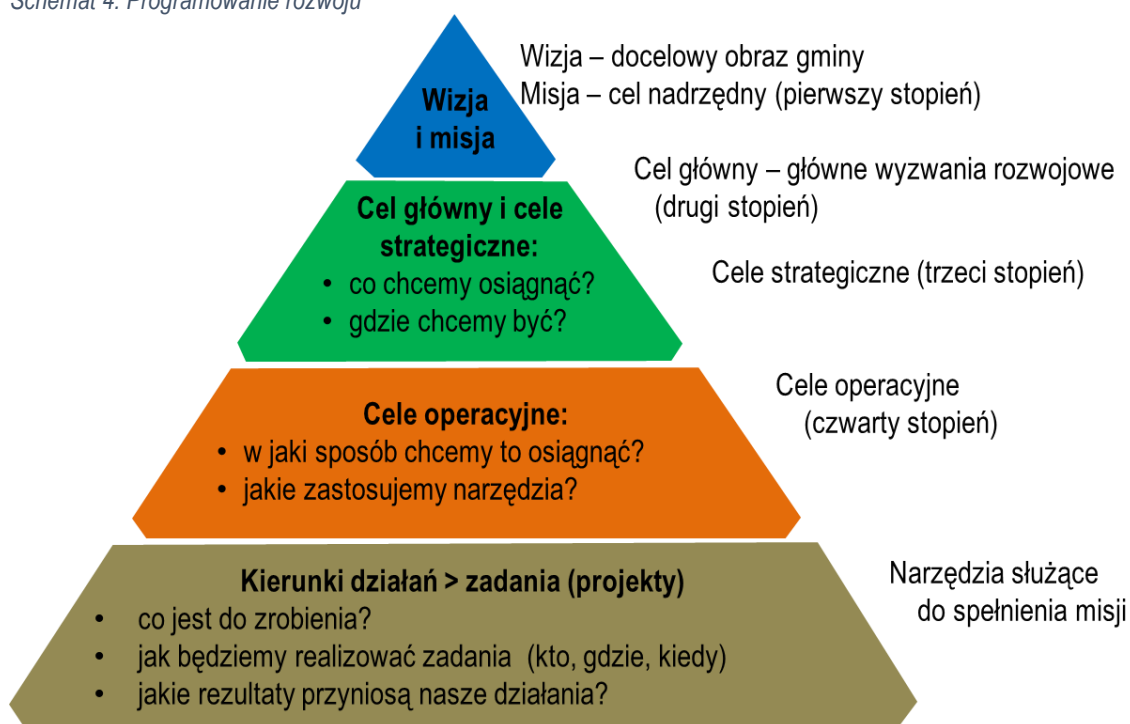
Źródło: opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny Lidzbarka Warmińskiego w latach 2021-2030

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy zespół skoordynowanych działań podejmowanych przez gminy, zmierzających do realizacji wcześniej określonych (sformułowanych) celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym istotną rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym w zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).¹⁵

Budowa elementów „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” odbywać się będzie według poniższego schematu.

Schemat 4. Programowanie rozwoju

Źródło: „Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym”, 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak

2.1. Misja i wizja rozwoju Lidzbarka Warmińskiego w perspektywie 2030 roku

Wizja JST rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy.¹⁶

¹⁵ Internet <https://samorzad.nid.pl>, 28.12.2020

¹⁶ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Wizja Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński:

Lidzbark Warmiński w 2030 roku jest atrakcyjnym miejscem do życia, pracy i spędzania czasu wolnego.

Lidzbark Warmiński miastem oferującym dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Lidzbark Warmiński miastem z rozwiniętą funkcją uzdrowiskową, rozpoznawalnym pod kątem turystycznym.

Lidzbark Warmiński miastem oferującym mieszkańcom szeroki wachlarz usług publicznych.

Misją Gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego jest odpowiadanie za wszystkie sprawy o zasięgu lokalnym, które – zgodnie z założeniami ustawy o samorządzie gminnym – mogą się przysłużyć „zaspokojeniu zbiorowych potrzeb wspólnoty” (...) Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 16 ust. 1 Konstytucji RP mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.¹⁷

Misja Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński:

utrzymanie wzrostu jakości życia jej mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych oraz wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego

2.2. Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

Plan operacyjny *Strategii* składa się z czterech obszarów strategicznych: przestrzennego, środowiskowego, społecznego oraz gospodarczego, które są równoważne względem siebie i jednocześnie nawzajem uzupełniają się. Sformułowano po jednym celu strategicznym w danym obszarze, które określają, co Gmina chce osiągnąć. Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne określające, w jaki sposób Gmina to osiągnie.

¹⁷ Samorząd terytorialny w pigułce. System samorządu w Polsce

Schemat 5. Cel główny, cele szczegółowe i operacyjne „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do 2030”

Cel główny			
Poprawa jakości przestrzeni Lidzbarka Warmińskiego, środowiska naturalnego, sfery społecznej oraz poziomu gospodarki lokalnej zapewniając wysoką jakość życia jego mieszkańców			
Cele strategiczne			
Obszar przestrzenny	Obszar środowiskowy	Obszar społeczny	Obszar gospodarczy
Zwiększanie atrakcyjności przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego	Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu	Poprawa jakości życia mieszkańców i oferty usług społecznych	Rozwój gospodarczy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego
Cele operacyjne			
1.1. Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej 1.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych 1.3. Poprawa układu komunikacyjnego i rozbudowa infrastruktury drogowej	2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza 2.2. Racjonalna gospodarka odpadami, w tym usuwanie czynników szkodliwych 2.3. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej 2.4. Edukacja ekologiczna	3.1. Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz bazy oświatowej 3.2. Podnoszenie jakości nauczania i kwalifikacji zawodowych 3.3. Wzrost aktywizacji zawodowej i integracji społecznej 3.4. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej 3.5. Rozwój budownictwa mieszkaniowego 3.6. Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych oraz skuteczna polityka społeczna 3.7. Rozwój transportu publicznego	4.1. Budowa i rozwój uzdrowiska 4.2. Budowa oferty turystycznej 4.3. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (np. inkubator przedsiębiorczości, rozwój spółdzielni socjalnych) 4.4. Strategiczne zarządzanie rozwojem Lidzbarka Warmińskiego

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo w celach operacyjnych wskazano:

- Kierunki działań - kluczowe zadania, które służą realizacji założonych celów;
- Zakładane efekty - efekty działania spełniające założone cele;
- Odpowiedzialność – instytucja odpowiedzialna za wdrażanie celu operacyjnego;
- Podmioty zaangażowane/ partnerzy – instytucje angażujące się w realizację celu operacyjnego;
- Wskaźniki - nazwa miernika, pozwalająca określić wartość mierzonego zjawiska.

2.2.1. Obszar przestrzenny – cel strategiczny nr 1

Kształtowanie przestrzeni jest jednym z elementów zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego, która rozumiana jest jako miejsce do zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej. Przestrzeń publiczną definiują także polskie przepisy prawa. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 2, pkt 6) obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Według organizacji Public for Spaces dobrze zagospodarowana przestrzeń wpływa na jakość życia mieszkańców, poprawia ich zdrowie, przyciąga inwestycje, rozwija przedsiębiorczość, staje się miejscem wydarzeń kulturalnych, rozwija turystykę, poprawia bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa, a także determinuje poziom samoorganizacji społeczeństwa.¹⁸

Tak jak już wcześniej wspomniano, cele strategiczne uzupełniają się nawzajem. Przestrzeń publiczna spełnia kilka funkcji:

- wymiar społeczny, np. przestrzeń publiczna stanowi miejsce spotkań i budowy relacji między jej użytkownikami oraz tworzenia społecznych sieci współpracy,
- wymiar ekonomiczny, np. jest miejscem kreowania i wymiany dóbr i usług,
- wymiar środowiskowy, np. stanowi część terenów zielonych i pełni funkcje ekologiczne w mieście,
- wymiar instytucjonalny, np. miejsce współpracy mieszkańców z instytucjami publicznymi oraz miejsce realizacji wspólnych inwestycji.¹⁹

Władze samorządowe miasta przez ostatnie lata realizowały wiele projektów infrastrukturalnych poprawiających nie tylko wizerunek miasta, ale również sprzyjające integracji społecznej i rozwoju gospodarczemu. Kierunek działania będzie kontynuowany poprzez realizację kolejnych zadań poprawiających atrakcyjność przestrzeni publicznej. Zakłada się zarówno renowację budynków i zabytków oraz realizację projektów poprawiających nie tylko estetykę obszarów i obiektów, ale również nadawanie im nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych. Ponadto puste przestrzenie zostaną zagospodarowane w harmonii z otoczeniem m.in. parki i skwery z infrastrukturą sportowo-wypoczynkową, ścieżki spacerowe, parkingi, mała infrastruktura, informacje turystyczne. Ważnym elementem rozwoju przestrzeni będzie zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych do usług i terenów publicznych poprzez likwidację barier architektonicznych, uniemożliwiających korzystanie z pełnej oferty kulturalnej i społecznej. Zakłada się również kontynuację działań poprawiających infrastrukturę drogową (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe,

¹⁸ B. Wieteska-Rosiak, *Hybrydyzacja przestrzeni publicznej miasta w kontekście adaptacji do zmian klimatu*, 2018 r.

¹⁹ j.w.

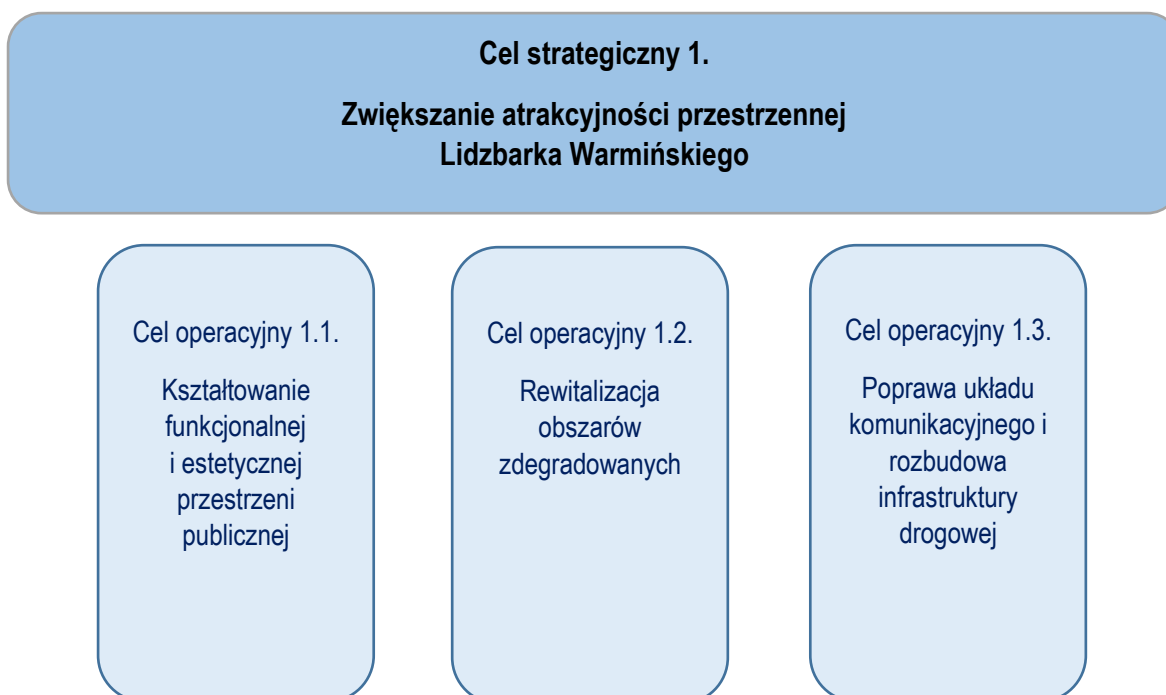
parkingi) zwiększające bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz doskonalenie publicznej komunikacji zbiorowej wpływającej m.in. na minimalizowanie wykluczenia społecznego osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Odpowiedzią na występowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych w Lidzbarku Warmińskim będzie dobrze zaplanowana rewitalizacja, która stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, przez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania w powyższych obszarach powinny być ukierunkowane m.in. na dostosowanie kompetencji zawodowych osób tracących zatrudnienie w wyniku upadku lokalnych zakładów przemysłowych i zachodzących zmian na rynku pracy, rozwój inwestycji o charakterze innowacyjnym, wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości, poprawę jakości środowiska przyrodniczego, podnoszenie jakości przestrzeni i dbałość o ład przestrzenny.²⁰

Należy zauważyć cel operacyjny 1.1. Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej powiązany jest z dwoma pozostałymi celami operacyjnymi.

Realizacja zadań w obszarze przestrzennym spowoduje postrzeganie Lidzbarka Warmińskiego jako miasta zadbanego i przyjaznego dla wszystkich grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Schemat 6. Cel strategiczny nr 1 i jego cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

²⁰ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Tabela 5. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 1

Cel strategiczny 1.	
Zwiększanie atrakcyjności przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego	
Cel operacyjny 1.1.	
Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	
Główne kierunki działań	<p>Zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem</p> <p>Wsparcie obiektów zabytkowych i ochrona dóbr kultury</p> <p>Renowacja zabudowy budynków, w tym obiektów infrastruktury społecznej</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych</p> <p>Poprawa funkcjonalności struktury ruchu pieszego</p> <p>Poprawa i utrzymanie należytej czystości przestrzeni publicznej</p>
Zakładane efekty	<p>Poprawa stanu technicznego i estetycznego zabytków</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności wizualnej miejscowości</p> <p>Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych</p> <p>Podniesienie wartości kulturalnych</p> <p>Uporządkowanie przestrzeni miejskiej</p>
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	<p>Wspólnoty mieszkaniowe</p> <p>Mieszkańcy</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	<p>Liczba obiektów poddanych renowacji [szt.]</p> <p>Liczba odnowionych zabytków [szt.]</p> <p>Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych [ha]</p>

	Liczba budynków użyteczności publicznej, w których wprowadzono ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami [szt.]
Cel operacyjny 1.2.	
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	
Główne kierunki działań	Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z ustawą o rewitalizacji Modernizacja obiektów pod cele społeczne Zagospodarowanie otwartych przestrzeni
Zakładane efekty	Nadanie obszarom i obiektom nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	Wspólnoty mieszkaniowe Mieszkańcy Organizacje społeczne
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	Liczba opracowanych programów rewitalizacji [szt.] Udział zrewitalizowanej powierzchni objętej planami rewitalizacji w powierzchni całkowitej Gminy ogółem [%] Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi [liczba osób] Liczba zrewitalizowanych obiektów na obszarach miejskich [szt.] Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych budynków publicznych [szt.] Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach [liczba osób]

Cel operacyjny 1.3.	
Poprawa układu komunikacyjnego i rozbudowa infrastruktury drogowej	
Główne kierunki działań	Budowa i przebudowa dróg gminnych Budowa ścieżek rowerowych Budowa i modernizacja chodników Modernizacja oświetlenia ulicznego Budowa parkingów i miejsc postojowych Budowanie progów zwalniających
Zakładane efekty	Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego Poprawa estetyki infrastruktury drogowej
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o w Lidzbarku Warmińskim
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	Całkowita długość nowych dróg należących do Gminy [km] Całkowita długość zmodernizowanych lub przebudowanych dróg należących do gminy [km] Całkowita długość nowych ścieżek rowerowych należących do Gminy [km] Liczba miejsc parkingowych [szt.]

Źródło: opracowanie własne

2.2.2. Obszar środowiskowy – cel strategiczny nr 2

Podstawowymi zasobami warunkującymi rozwój gospodarczy i społeczny są: potencjał energetyczny, zasoby wody, powietrze atmosferyczne, warunki klimatyczne, zasoby przestrzeni i krajobrazów oraz związana z nimi różnorodność biologiczna (zasoby siedlisk, gatunków i genów), gleba i zasoby geologiczne oraz użytki pozaekonomiczne środowiska. Stan tych zasobów i ich dostępność oraz ograniczone zdolności ekosystemów do zachowania równowagi i świadczenia usług na rzecz gospodarki wpływają na możliwości inwestycyjne oraz zaspokojenie elementarnych potrzeb bytowych.²¹

Wyzwaniem polityki lokalnej Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński będzie dążenie do zachowania bogactwa przyrodniczego oraz wzrostu efektywności środowiskowego potencjału rozwoju, który pozwoli

²¹ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

na zaspokojenie aktualnych potrzeb rozwojowych i wzrostu jakości życia. Działania Gminy zostaną skierowane na 4 obszary środowiskowe.

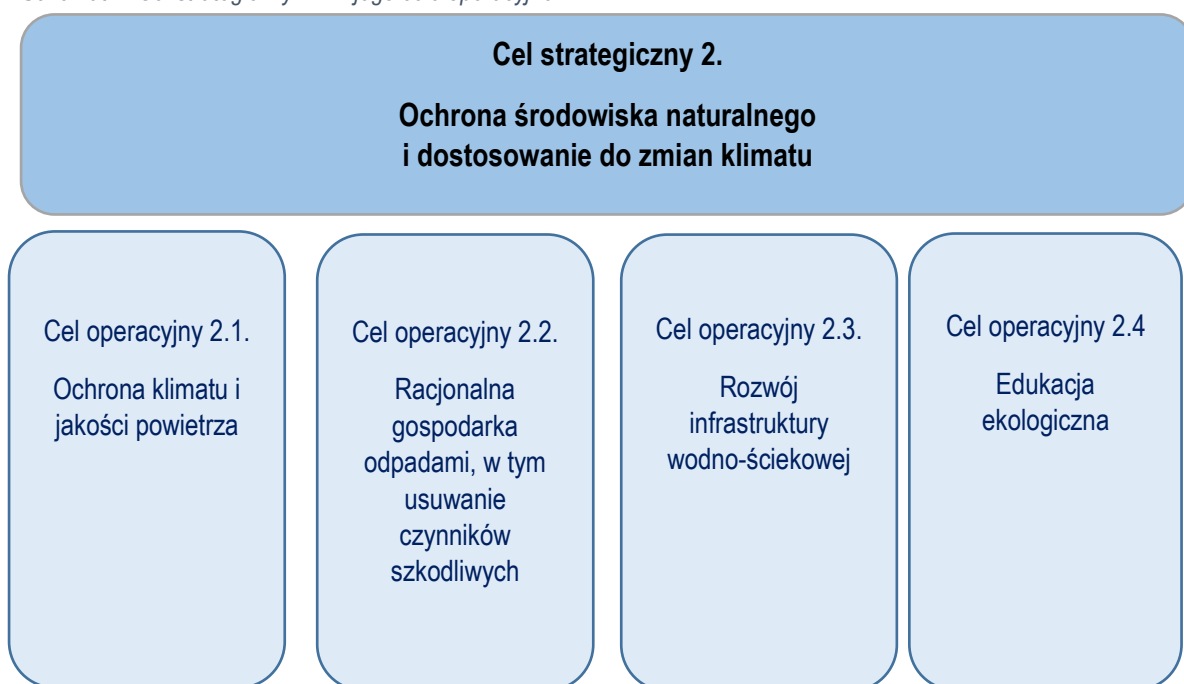
Pilnej interwencji władz samorządowych wymaga emisja zanieczyszczeń powietrza, powstających w sektorze bytowo-komunalnym i w transporcie. Planowane są działania w zakresie programów wspierających wymianę źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych, termomodernizację budynków, korzystanie z odnawialnych źródeł energii, rozwój publicznej komunikacji niskoemisyjnej.

Rozwój społeczno-gospodarczy nierozzerwalnie związany jest z powstawaniem odpadów. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński będzie realizowała działania wskazane w „*Planie Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022*”. Zgodnie ze „*Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*” „największym wyzwaniem jest rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w gminach, zapewniających pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu i rozwój instalacji do przetwarzania bioodpadów. Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do zmiany zachowań mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich właściwej segregacji u źródła”. Kontynuowane będą również działania usuwania azbestu znajdującego się na terenie miasta, zgodnie z wieloletnim planem usuwania azbestu. Niezbędnym elementem rozwoju gospodarczego wpływającym na poprawę jakości życia mieszkańców jest sprawnie działająca infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna, która również oddziałuje na jakość środowiska przyrodniczego.

Ważnym kierunkiem w obszarze środowiskowym są działania na rzecz upowszechniania informacji i zdobywania umiejętności prośrodowiskowych przez mieszkańców miasta w ramach edukacji i promocji działań z zakresu ochrony środowiska, np. poprzez: organizację konkursów oraz festynów, imprez ekologicznych.

Należy zauważyć cel operacyjny 2.4. Edukacja ekologiczna powiązany jest z dwoma celami operacyjnymi, tj. 2.1 oraz 2.3.

Schemat 7. Cel strategiczny nr 2 i jego cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 2

Cel strategiczny 2.	
Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu	
Cel operacyjny 2.1.	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
Główne kierunki działań	<p>Zakup czujników badających jakość powietrza</p> <p>Monitoring stanu powietrza</p> <p>Termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych</p> <p>Wymiana systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych oraz użyteczności publicznej</p> <p>Zakup taboru niskoemisyjnego</p> <p>Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach stanowiących własność publiczną</p> <p>Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego</p> <p>Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej</p> <p>Realizacja nowych nasadzeń</p>
Zakładane efekty	<p>Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza</p> <p>Rozwój ekologicznych źródeł energii</p> <p>Dbalność o stan zadrzewień oraz realizowanie nasadzeń</p> <p>Ochrona obszarów cennych przyrodniczo</p> <p>Poprawa stanu środowiska naturalnego</p>
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	<p>Przedsiębiorcy</p> <p>Wspólnoty mieszkaniowe</p> <p>Mieszkańcy</p>

<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/oddziaływania</p>	<p>Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]</p> <p>Liczba obiektów, w których przeprowadzono modernizację [szt.]</p> <p>Liczba nowych czujników badających jakość powietrza [szt.]</p> <p>Liczba i moc wykorzystywanych na terenie gminy nowych ekologicznych źródeł energii [szt.]</p> <p>Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]</p> <p>Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.]</p> <p>Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO₂/rok]</p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]</p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]</p> <p>Liczba nowych nasadzeń [szt.]</p> <p>Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystających z zmodernizowanych źródeł ciepła [osoba]</p>
<p style="background-color: #e0e0e0;"></p>	
<p>Cel operacyjny 2.2.</p>	
<p>Racjonalna gospodarka odpadami, w tym usuwanie czynników szkodliwych</p>	
<p>Główne kierunki działań</p>	<p>Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”</p> <p>Zwiększenie tempa usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest</p> <p>Zapobieganie powstawaniu odpadów</p> <p>Budowa inteligentnego systemu zbierania odpadów komunalnych</p> <p>Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych</p> <p>Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie</p>
<p>Zakładane efekty</p>	<p>Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie, w tym niebezpiecznych i przeznaczonych do ponownego zużycia i recyklingu</p>

	<p>Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych przez odpady</p> <p>Ograniczenie masy składowanych odpadów</p> <p>Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy</p> <p>Wysoki poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych</p> <p>Redukcja masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji</p> <p>Poprawa stanu środowiska naturalnego</p>
Odpowiedzialność	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	<p>Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Wspólnoty mieszkaniowe</p> <p>Mieszkańcy</p> <p>Przedsiębiorstwa</p>
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	<p>Liczba zakupionych pojemników do segregacji odpadów komunalnych [szt.]</p> <p>Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [szt.]</p> <p>Masa odpadów zebranych selektywnie [Mg]</p> <p>Liczba zlikwidowanych nielegalnych „dzikich wysypisk śmieci” [szt.]</p> <p>Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu [Mg]</p> <p>Liczba osób objętych inteligentnym systemem zbierania odpadów komunalnych [osoby]</p>
Cel operacyjny 2.3.	
Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej	
Główne kierunki działań	<p>Budowa infrastruktury wodno-ściekowej</p> <p>Modernizacja starych odcinków infrastruktury wodno-ściekowej</p>

	<p>Monitoring kanałów deszczowych, ich ewentualnych rozdzielni z kanalizacją sanitarną, remonty i budowa nowych odcinków</p> <p>Budowa, rozbudowa i przebudowa zbiorników retencyjnych</p> <p>Modernizacja stacji uzdatniania wody przy ulicy Dąbrowskiego</p>
Zakładane efekty	<p>Zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej</p> <p>Poprawa stanu środowiska naturalnego</p> <p>Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych</p>
Odpowiedzialność	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/partnerzy	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o w Lidzbarku Warmińskim
Wskaźniki produktu/rezultatu/oddziaływania	<p>Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km]</p> <p>Wydajność wybudowanych lub zmodernizowanych ujęć wody, oczyszczalni ścieków [m³]</p> <p>Liczba zbiorników przeciwpowodziowych /retencyjnych [szt.]</p> <p>Liczba nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej, którzy przyłączyli się do sieci w wyniku realizacji projektu [liczba osób]</p> <p>Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [%]</p> <p>Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków [%]</p>
Cel operacyjny 2.4.	
Edukacja ekologiczna	
Główne kierunki działań	<p>Prowadzenie edukacji ekologicznej podnoszącej świadomość społeczną w dziedzinie racjonalnej gospodarki wodnej i odpadami komunalnymi, stosowanie odnawialnych źródeł energii, a także zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło w wyniku działań termomodernizacyjnych</p> <p>Działania edukacyjne w szkołach</p>

	Edukacja i promocja działań z zakresu ochrony środowiska, np. poprzez: organizację konkursów oraz festynów, imprez ekologicznych Działania informacyjno-promocyjne
Zakładane efekty	Poprawa stanu środowiska naturalnego Ochrona zasobów przyrodniczych Wykreowanie proekologicznych postaw mieszkańców Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców
Odpowiedzialność	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim wraz z instytucjami podległymi
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	Placówki oświatowe Mieszkańcy Organizacje pozarządowe
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	Liczba przeprowadzonych kampanii proekologicznych (konkursy, imprezy, festyny) [szt.] Liczba osób biorących udział w kampaniach proekologicznych [liczba osób]

Źródło: opracowanie własne

2.2.3. Obszar społeczny – cel strategiczny nr 3

Jednym z ważnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego jest kapitał ludzki, czyli ogół umiejętności, wiedzy oraz doświadczenia pracowników danej jednostki. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński będzie dążyła do zbudowania społeczeństwa mądrego, o wysokich kwalifikacjach zawodowych opartych o rzetelne wykształcenie i kreatywne myślenie. Fundamentem jest istniejąca baza oświatowa, wymagająca modernizacji i rozwoju o nowe narzędzia nauczania. Niezbędne jest powstanie nowej placówki opiekuńczej dla najmłodszych dzieci. Poprawa jakości kształcenia mieszkańców to nie tylko poprawa dostępności infrastrukturalnej, ale również edukacja wykorzystująca nowatorskie metody nauczania oraz kompetentni nauczyciele. Poprawa jakości edukacji na terenie gminy możliwa jest jedynie na poziomie szkół podstawowych, gdzie organem prowadzącym jest miasto. Ważna jest też edukacja pozaszkolna dla uczniów potrzebujących więcej czasu z przyswojeniem materiału, jak również dla dzieci uzdolnionych, dla których nagrodą mogą być przyznawane stypendia. Nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych nabędą osoby zagrożone ryzykiem ubóstwa, wykluczeniem społecznym i zawodowym, w tym osoby bezrobotne.

Do najważniejszych czynników wpływających na rozwój miasta, i które decydują o jego atrakcyjności osiedleńczej należą warunki życia mieszkańców tj. dostęp do infrastruktury społecznej (m.in. dostęp do usług podstawowych, możliwość rekreacji i wypoczynku) oraz warunki zamieszkania. Czynniki te mają

wpływ na zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka: poczucia bezpieczeństwa i poczucia godności. Infrastruktura społeczna powinna rozwijać się równoległe do rosnących potrzeb mieszkańców miasta.

Ważnym elementem wpływający na jakość życia w danej miejscowości jest rozbudowana oferta czasu wolnego dla każdej grupy wiekowej. Mimo, że w ostatnich latach powstało już wiele takich miejsc, Gmina będzie dążyła do budowy nowej infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej opartej na posiadanych walorach przyrodniczych, wzbogacając ofertę zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Lidzbark Warmiński organizuje wiele cyklicznych wydarzeń rozrywkowych i sportowych, które integrują mieszkańców i jednocześnie zachęcają do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym poprzez udział w zajęciach w Lidzbarskim Domu Kultury.

Podczas rozwoju społeczno-gospodarczego miasta jednym z pożądaných zmian w życiu społeczeństwa jest poprawa dostępności mieszkań. Zaspokojenie potrzeby mieszkaniowej przesądza o poczuciu jakości życia mieszkańców oraz ewentualnych decyzjach migracyjnych. Działania Gminy będą kierowane na pozyskaniu terenów pod inwestycje budownictwa mieszkaniowego i zapewnieniu korzystnych warunków prawnych, przestrzennych, ale również rozwoju infrastruktury technicznej oraz wykonywaniu remontów budynków gminnych. Pożądanym efektem będzie nie tylko rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno- i wielorodzinnego, ale również zatrzymanie migracji młodych ludzi do większych miast.

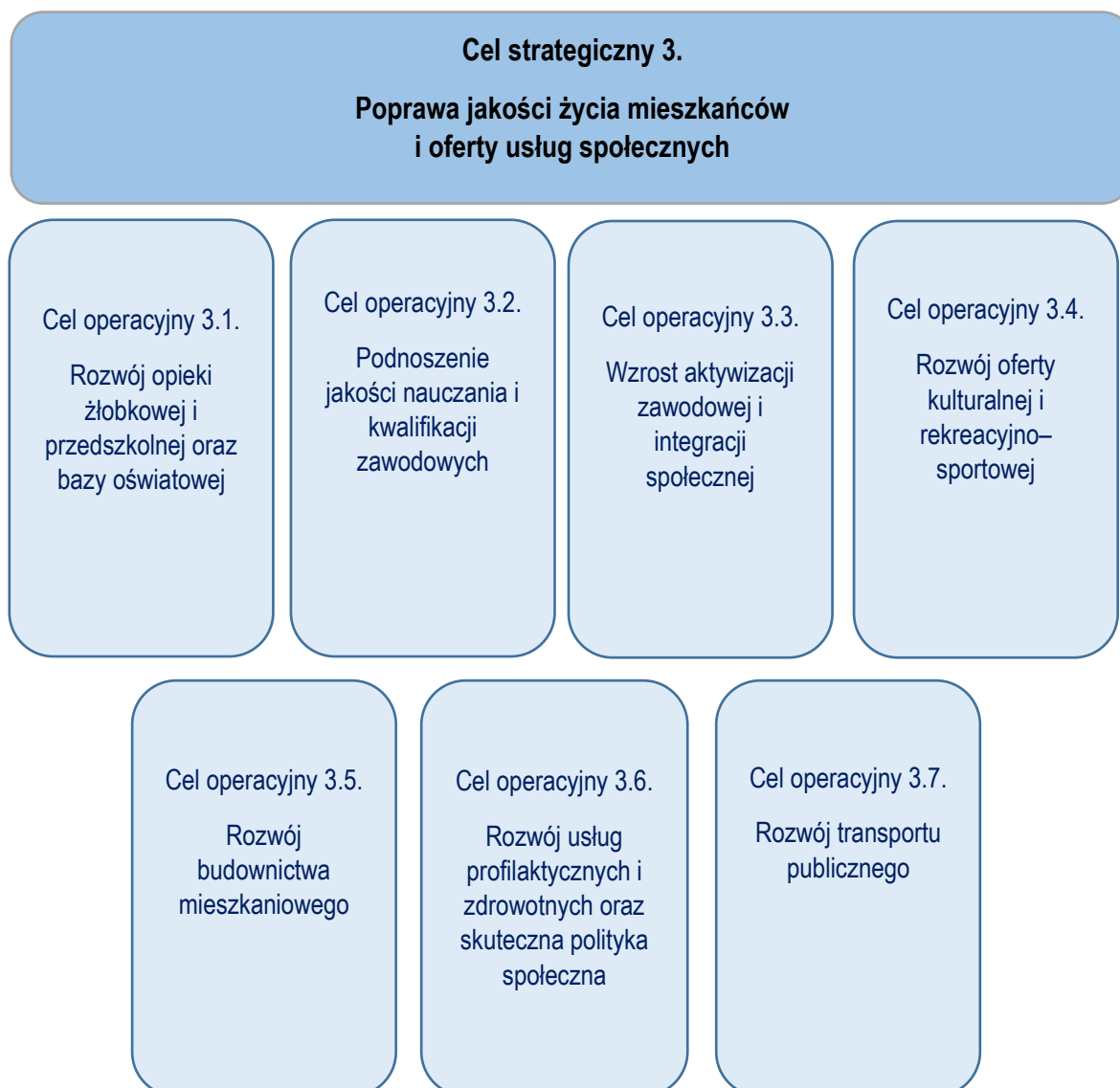
W Lidzbarku Warmińskim, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa, co powoduje zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu należy rozbudować infrastrukturę społeczną i doposażyć placówki medyczne. Również ważnym zadaniem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami. Wiąże się to z usuwaniem barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i tworzenie nowej infrastruktury dostosowanej do tej grupy.

Zakłada się również dalszy rozwój komunikacji publicznej poprzez zakup kolejnego taboru niskoemisyjnego, ponieważ sprawnie funkcjonujący publiczny transport zbiorowy jest warunkiem koniecznym, choć nie wystarczającym, by zachęcić mieszkańców do rezygnacji z podróży środkami komunikacji indywidualnej na rzecz alternatywnych form przemieszczania się.²² Ponadto korzystanie z miejskiej komunikacji publicznej przewidziało wykluczeniu społecznemu mieszkańców zamieszkiwanych osiedli na obrzeżach miasta, ale również osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Należy zauważyć komplementarność celów operacyjnych, tj. 3.1 i 3.2, 3.2. i 3.3, 3.3. z 3.4., 3.7 i 3.3. oraz 3.3 z 3.7.

²² S. Kauf, J. Szoltysek, I. Wieczorek, Transport zbiorowy – w zaspokajaniu mobilności mieszkańców miast. Doświadczenia JST

Schemat 8. Cel strategiczny nr 3 i jego cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 3

Cel strategiczny 3.	
Poprawa jakości życia mieszkańców i oferty usług społecznych	
Cel operacyjny 3.1.	
Rozwój opieki żłobkowej i bazy oświatowej	
Główne kierunki działań	<p>Utworzenie żłobka i przedszkola</p> <p>Modernizacja budynków szkół i przedszkoli w celu dostosowania ich do potrzeb uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami</p>

	<p>Doposażenie placówek w odpowiednie pomoce dydaktyczno-naukowe</p> <p>Budowa obiektów sportowych</p>
Zakładane efekty	<p>Powstanie nowych miejsc opiekuńczych i edukacyjnych</p> <p>Podniesienie jakości oferty edukacyjnej poprzez doposażenie placówek opiekuńczych i oświatowych</p>
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/partnerzy	Placówki oświatowe
Wskaźniki produktu/rezultatu/oddziaływania	<p>Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.]</p> <p>Liczba zmodernizowanych pracowni szkolnych [szt.]</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych [szt.]</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów sportowych [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystająca z infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (żłobek, przedszkole) [liczba osób]</p> <p>Liczba uczniów korzystających z obiektów sportowych na terenie Gminy [liczba osób]</p>
Cel operacyjny 3.2.	
Podnoszenie jakości nauczania i kwalifikacji zawodowych	
Główne kierunki działań	<p>Kształtowanie podstaw przedsiębiorczych w szkołach</p> <p>Szkolenia, staże w przedsiębiorstwach</p> <p>Wprowadzenie stypendiów/nagród dla uzdolnionych uczniów</p> <p>Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, zarówno rozwijających zainteresowania, jak i wspierających w nauce</p> <p>Wspieranie organizacji udoskonalania zajęć oraz wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży</p> <p>Rozwój umiejętności nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji uczniów</p> <p>Realizacja szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje dorosłych mieszkańców miasta</p>

<p>Zakładane efekty</p>	<p>Wzrost jakości nauczania w placówkach oświatowych poprzez nowoczesne metody nauczania</p> <p>Wysokie wyniki egzaminów (min. na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego)</p> <p>Trwała współpraca między placówkami oświatowymi a przedsiębiorstwami</p> <p>Dostosowanie oferty edukacyjnej do wymagań gospodarki i rynku pracy,</p> <p>Wzrost potencjału kapitału ludzkiego</p> <p>Zatrzymanie migracji ludzi młodych do większych miast</p>
<p>Odpowiedzialność</p>	<p>Placówki oświatowe</p> <p>Ośrodek Aktywizacji Zawodowej</p>
<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Przedsiębiorstwa</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Liczba uczniów uczestniczących z programach wyrównywania szans edukacyjnych uczniów [liczba osób]</p> <p>Liczba wdrożonych pakietów/ścieżek edukacyjnych i programów promocji zatrudnienia [szt.]</p> <p>Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendium [liczba osób]</p> <p>Liczba porozumień o współpracy pomiędzy szkołami branżowymi a przedsiębiorcami [szt.]</p> <p>Liczba odbytych szkoleń, staży zawodowych [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystających z kursów zawodowych [liczba osób]</p> <p>Liczba uczestników, którzy ukończyli kursy zawodowe [liczba osób]</p> <p>Liczba nauczycieli, którzy ukończyli szkolenie w zakresie kształtowania kompetencji uczniów [liczba osób]</p> <p>Wyniki egzaminów ósmoklasisty i egzaminów maturalnych [%]</p>
<p>Cel operacyjny 3.3.</p>	
<p>Wzrost aktywizacji zawodowej i integracji społecznej</p>	

<p>Główne kierunki działań</p>	<p>Usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym (warsztaty, szkolenia)</p> <p>Pomoc i wsparcie dla istniejących organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich</p> <p>Wspieranie działań umożliwiających aktywność i integrację społeczną wszystkich grup społecznych (m.in. seniorów, osób z niepełnosprawnościami)</p> <p>Prowadzenie placówek i zajęć dla seniorów</p> <p>Prowadzenie placówek i zajęć dla osób z niepełnosprawnościami</p>
<p>Zakładane efekty</p>	<p>Wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi</p> <p>Wzrost potencjału kapitału ludzkiego</p> <p>Zatrzymanie migracji ludzi młodych do większych miast</p> <p>Rozwój usług opiekuńczych dla seniorów</p>
<p>Odpowiedzialność</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Ośrodek Aktywizacji Zawodowej</p>
<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Liczba uczestników programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych [liczba osób]</p> <p>Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców [szt.]</p> <p>Liczba wspartych podmiotów [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystających z kursów zawodowych [liczba osób]</p> <p>Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25–64 lata) [%]</p> <p>Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym [%]</p>
<p>Cel operacyjny 3.4.</p>	
<p>Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno–sportowej</p>	

<p>Główne kierunki działań</p>	<p>Budowa/modernizacja infrastruktury kulturalnej wraz z wyposażeniem obiektów</p> <p>Budowa infrastruktury sportowej (np. boiska, place zabaw, skate parki, ośrodek narciarski)</p> <p>Budowa camperowiska</p> <p>Budowa infrastruktury rekreacyjnej (np. parki)</p> <p>Zapewnienie wsparcia dla rozwoju inicjatyw sportowych</p> <p>Dostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb mieszkańców</p> <p>Działania promocyjne czytelnictwa</p>
<p>Zakładane efekty</p>	<p>Zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</p> <p>Podniesienie wartości kulturalnych</p> <p>Podniesienie dostępności do zajęć kulturalnych</p> <p>Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej</p> <p>Rozwój czytelnictwa</p> <p>Zagospodarowanie czasu wolnego dla każdej gry wiekowej, przeciwdziałanie patologiom</p> <p>Promowanie sportowego, zdrowego stylu życia</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta</p>
<p>Odpowiedzialność</p>	<p>Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Lidzbarski Dom Kultury</p>
<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Miejska Biblioteka Publiczna im. Marcina Kromera</p> <p>Kluby sportowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Wspólnoty</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Liczba obiektów kulturalnych/zabytków (zmodernizowanych/ nowych) [szt.]</p> <p>Liczba obiektów sportowych (zmodernizowanych/ nowych) [szt.]</p> <p>Liczba uczestników zajęć dodatkowych prowadzonych w instytucjach kultury [liczba osób]</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych [liczba osób]</p> <p>Liczba aktywnych czytelników (liczba osób)</p> <p>Liczba imprez kulturalnych [szt.]</p> <p>Liczba imprez sportowych na terenie gminy [szt.]</p>

	<p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [liczba osób] Zadolenie mieszkańców ze standardu życia, poprzez tworzenie odpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej [%]</p>
Cel operacyjny 3.5.	
Rozwój budownictwa mieszkaniowego	
Główne kierunki działań	<p>Zapewnienie korzystnych warunków prawnych, przestrzennych i infrastruktury technicznej Pozyskanie terenów pod inwestycje budownictwa mieszkaniowego Remont budynków gminnych Wspieranie rozwoju budownictwa czynszowego na terenie miasta</p>
Zakładane efekty	<p>Rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno- i wielorodzinnego Zatrzymanie migracji młodych ludzi do większych miast Poprawa warunków mieszkaniowych</p>
Odpowiedzialność	<p>Burmistrz Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim</p>
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	<p>Warmińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o w Lidzbarku Warmińskim</p>
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	<p>Liczba nowo wybudowanych budynków [szt.] Liczba mieszkań oddanych do użytkowania [szt.] Liczba wyremontowanych budynków komunalnych [szt.] Liczba osób zamieszkująca nowo wybudowane budynki [liczba osób] Liczba osób zamieszkująca wyremontowane budynki komunalne [liczba osób]</p>
Cel operacyjny 3.6.	
Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych oraz skuteczna polityka społeczna	

<p>Główne kierunki działań</p>	<p>Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej</p> <p>Doskonalenie jakości usług medycznych (doposażenie itp.).</p> <p>Wspieranie przez Gminę we współpracy z podmiotami medycznymi programów profilaktyki zdrowotnej i programów nieobowiązkowych szczepień</p> <p>Pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji</p> <p>Działania promocyjne zdrowego stylu życia</p> <p>Powstanie placówki dla seniorów</p>
<p>Zakładane efekty</p>	<p>Poprawa zdrowotności mieszkańców</p> <p>Przeciwdziałanie powstawaniu uzależnień</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych</p> <p>Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym</p> <p>Wysoka jakość usług opiekuńczych i oferta kulturalno-integracyjna dla seniorów</p>
<p>Odpowiedzialność</p>	<p>Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim</p>
<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Placówki zdrowia</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Liczba porad w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej [szt.]</p> <p>Odsetek osób i liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej [% , szt.]</p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystających ze usług dla seniorów [liczba osób]</p> <p>Liczba usuniętych barier architektonicznych [szt.]</p> <p>Liczba podmiotów świadczących usługi dla osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p>

	<p>Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze usług społecznych [liczba osób]</p> <p>Liczba wspartych przez gminę programów zdrowotnych [szt.]</p> <p>Liczba wspartych ośrodków zdrowia [szt.]</p> <p>Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]</p>
Cel operacyjny 3.7.	
Rozwój transportu publicznego	
Główne kierunki działań	Zakup taboru komunikacyjnego niskoemisyjnego
Zakładane efekty	<p>Zwiększenie taboru komunikacyjnego</p> <p>Zwiększenie liczby osób korzystających z komunikacji publicznej</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców zamieszkujących obrzeża miasta, osób starszych i z niepełnosprawnościami</p>
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/partnerzy	-
Wskaźniki produktu/rezultatu/oddziaływania	<p>Liczba projektów dotyczących modernizacji transportu zbiorowego [szt.]</p> <p>Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych [km]</p> <p>Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.]</p> <p>Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt.]</p>

Źródło: opracowanie własne

2.2.4. Obszar gospodarczy – cel strategiczny nr 4

Rozwój gospodarczy Lidzbarka Warmińskiego powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza to dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska a rosnącymi potrzebami i oczekiwaniami społeczeństwa. Potwierdzeniem tego jest brak

ciężkiego przemysłu przy równoczesnym rozwoju przedsiębiorczości w mieście i wzroście jakości życia jego mieszkańców. Władze samorządowe Lidzbarka Warmińskiego dążą do systematycznego rozwoju gospodarczego podejmując różne w tym kierunku działania (więcej w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*”). Rekomenduje się kontynuację założonych wcześniej celów poprzez realizację czterech celów operacyjnych sformułowanych w celu strategicznym nr 4 - *Rozwój gospodarczy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego*.

Od 2013 r. Lidzbark Warmiński zaczął swoje starania, aby zostać miejscowością uzdrowiskową. Jednakże aby tak się stało, muszą być spełnione wymogi, przede wszystkim musi powstać infrastruktura uzdrowiskowa. Rozwój infrastruktury uzdrowiskowej jest konieczny, aby lecznictwo i turystyka uzdrowiskowa mogły funkcjonować. Infrastrukturę turystyczną możemy podzielić na techniczną i społeczną. Do infrastruktury technicznej turystyki uzdrowiskowej zalicza się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, specjalistyczne urządzenia w obiektach uzdrowiskowych (wanny do kąpieli, urządzenia do krioterapii, magnetoterapii itp.), urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego (tężnie czy pijalnie wód), zakłady gastronomiczne, aquaparki itd. Na infrastrukturę społeczną będą składać się obiekty sportowe, wypoczynkowe, urządzenia rozrywkowe, informacja turystyczna.²³ Od 2017 r. w Lidzbarku Warmińskim tworzona jest infrastruktura uzdrowiskowa uzupełniana zapleczem turystycznym i społecznym. Stworzenie samej infrastruktury nie wystarczy, aby został osiągnięty cel, jakim jest otwarcie i funkcjonowanie uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim. Równie ważnym jest prowadzenie działań marketingowych. Profesjonalna przygotowania kampania promocyjna na samym początku działalności uzdrowiska może być skuteczna i w dłuższej perspektywie okazać się tańsza (przeliczając wydatki na pozyskaną liczbę kuracjuszy).

Budowanie silnej pozycji miasta turystycznego i uzdrowiskowego wymaga od władz Lidzbarka Warmińskiego i podmiotów działających w tym sektorze budowy, rozbudowy i promocji produktów i oferty turystycznej miasta. Na atrakcyjność turystyczną regionu wpływa kondycja zarówno marki miejsca, regionu, jak i marki każdego z produktów regionalnych, wyróżniających się oryginalnością, za kreację których odpowiadają często indywidualne podmioty. Podstawowa oferta turystyczna, która wpływa na atrakcyjność regionu, a na kanwie której można tworzyć markowe produkty turystyczne, to głównie walory przyrodnicze, potencjał kulturalno-historyczny oraz imprezy i wydarzenia społeczno-kulturalne.²⁴ Ważnym również elementem tworzenia oferty turystycznej są aktualne informacje i materiały turystyczne składające się zarówno z katalogu bazy noclegowej i gastronomicznej, jak i informacji o infrastrukturze wypoczynkowo-rekreacyjnej oraz kulturalnej, wykorzystując nowoczesne narzędzia promocyjne np. internetowe mapy turystyczne wraz z wizualizacją obiektów i wycieczkami 3D. Przy kształtowaniu wizerunku Lidzbarka Warmińskiego powinno się wykorzystywać różne narzędzia dostosowane odpowiednio do grupy docelowej tj. mieszkańców, turystów i inwestorów.

Na tworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości w gminie wpływa całokształt działań i decyzji gminy. Działania gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości powinny obejmować:

- aktywizację lokalnych zasobów kapitału i pracy oraz efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych, walorów lokalizacji przestrzennej,
- kreowanie nowych zasobów lokalnych poprzez stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju,

²³ A. Kaźmierczak, Infrastruktura uzdrowiskowa w latach 1989-2012 ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska – problemy z jej wykorzystaniem po transformacji ustrojowej i nowe szanse rozwoju

²⁴ Uwarunkowania potencjału turystycznego, Uniwersytet Rzeszowski

- zarządzanie infrastrukturą w celu ułatwienia nawiązywania stosunków gospodarczych,
- zarządzanie zasobami pracy, które są szczególnym czynnikiem rozwoju lokalnego,
- kreowanie powiązań integracyjnych pomiędzy uczestnikami procesów gospodarczych, wzmocnienie przejawów życia gospodarczego w wymiarze lokalnym.²⁵

Władze samorządowe Lidzbarka Warmińskiego podnoszą atrakcyjność inwestycyjną poprzez budowę infrastruktury technicznej terenów inwestycyjnych oraz budowę dróg dojazdowych. Dzięki temu stwarza się optymalne warunki przedsiębiorcom dla rozwoju działalności gospodarczej oraz powstawania nowych miejsc pracy.

Atrakcyjność inwestycyjna Lidzbarka Warmińskiego wzrośnie również poprzez utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, którego efektem będzie stworzenie lepszych warunków dla tworzenia i rozwoju lokalnego biznesu. Utworzona infrastruktura wyposażona będzie w podstawowe, ale i w niezbędne do rozpoczęcia działalności środki trwałe, czyli wyposażenie biur, sal biznesowych i konferencyjnych. Ponadto zostanie stworzona szeroka oferta usług np. doradczych i specjalistycznych dla inkubowanych firm. Kolejną instytucją wzmacniającą przedsiębiorczość i rynek pracy, która powinna zostać utworzona w Lidzbarku Warmińskim jest spółdzielnia socjalna, dzięki której będą mogli pracować osoby wykluczone m.in. długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnościami czy bezdomni. Aktywizacja społeczna i zawodowa tych osób przyniesie korzyści Gminie oraz instytucji społecznej i zatrudnienia.

Wyznaczanie i osiąganie celów nie było by możliwe, gdyby nie zarządzanie strategiczne rozwojem gminy. Jedną z najważniejszych pożądanых cech zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym można określić jako służebność lokalną. Cecha ta wyraża cel główny rozwoju lokalnego, jakim jest wzrost jakości życia społeczności lokalnej, i oznacza, że omawiane zarządzanie ma przede wszystkim charakter narzędziowy wobec potrzeb społeczności lokalnej.²⁶ Kolejną cechą gminnego zarządzania strategicznego jest służebność ponadlokalna, która polega na kreowaniu rozwoju lokalnego oddziałując tym samym na rozwój ponadlokalny. Rozwój lokalny miejscowości wymaga od władz ciągłej współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz z przedsiębiorcami, mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi w celu wymiany doświadczeń oraz ich oczekiwania.

Sprawna administracja publiczna jest niezbędna w rozwoju gospodarczym i społecznym. Obywatele i przedsiębiorcy oczekują od administracji obsługi spraw dla nich istotnych w sposób ułatwiający im działanie i udział w życiu publicznym. Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych jest nie tylko warunkiem sprawnej administracji. Technologie informacyjne dają też szansę na zwiększenie udziału obywateli w podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych.²⁷ Dlatego też Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim wdraża e-usługi, których celem jest podniesienie jakości życia przez sprawne usługi administracji.

Sformułowane poniżej cele operacyjne są komplementarne względem siebie.

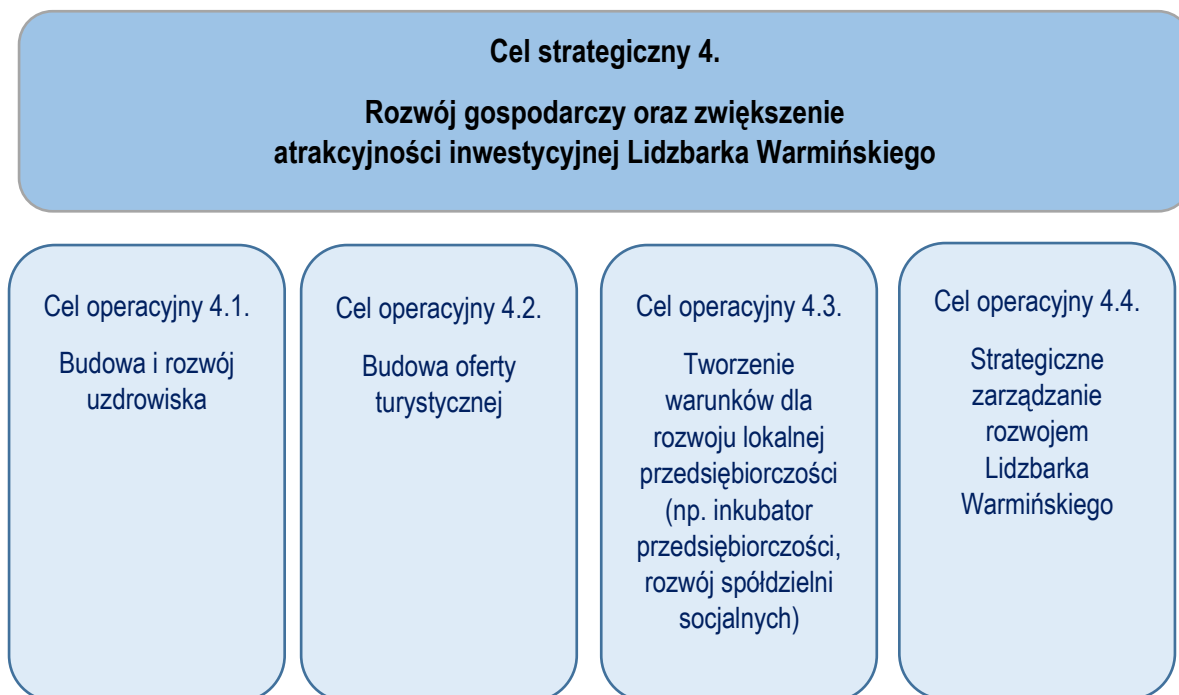
Realizacja założonych celów Strategii spowoduje zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński poprzez wzrost przedsiębiorczości i podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska oraz poprawie wizerunku i estetyki przestrzennej miasta.

²⁵ M. Kochmańska, Działalność gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

²⁶ A. Sztando, Lokalistyczne cechy zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym

²⁷ Rozwój elektronicznej administracji w Polsce. Bariery, rekomendacje. Raport z debaty

Schemat 9. Cel strategiczny nr 4 i jego cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 4

Cel strategiczny 4.	
Rozwój gospodarczy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego	
Cel operacyjny 4.1.	
Budowa i rozwój uzdrowiska	
Główne kierunki działań	Budowa infrastruktury uzdrowiskowej (zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, szpitale i inne budynki w których prowadzone będą świadczenia zdrowotne) Profesjonalna promocja uzdrowiska Pozyskanie inwestorów Monitoring jakości powietrza i wdrażanie działań naprawczych
Zakładane efekty	Poprawa wizerunku uzdrowiska Poprawa dostępności informacji o uzdrowisku Zwiększenie estetyki uzdrowiska Zagospodarowanie terenów nieużytkowych

	<p>Zwiększenie dostępności do specjalistycznego leczenia uzdrowiskowego</p> <p>Poprawa zdrowotności mieszkańców i kuracjuszy</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p>
Odpowiedzialność	Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim
Podmioty zaangażowane/ partnerzy	<p>Punkt Obsługi Inwestora w strukturach Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Inwestorzy</p> <p>Mieszkańcy</p>
Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania	<p>Liczba powstałych obiektów infrastruktury uzdrowiskowej [szt.]</p> <p>Liczba zakupionego sprzętu do rehabilitacji [szt.]</p> <p>Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnej [szt.]</p> <p>Liczba pozyskanych inwestorów [liczba inwestorów]</p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [liczba osób]</p>
Cel operacyjny 4.2.	
Budowa oferty turystycznej	
Główne kierunki działań	<p>Aktualizacja inwentaryzacji najciekawszych elementów okolicznego krajobrazu i przyrody</p> <p>Aktualizacja materiałów informacyjnych o turystyce w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Stworzenie internetowych map turystycznych (wraz z wizualizacją obiektów i wycieczkami 3D)</p> <p>Aktualizacja katalogu bazy noclegowej i gastronomicznej</p> <p>Aktualizacja tras turystycznych i ich odpowiednie oznakowanie</p> <p>Tworzenie odpowiedniej infrastruktury turystycznej (noclegowej i gastronomicznej) i sportowo-rekreacyjnej dostosowanej dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>Wykreowanie produktów turystycznych z kompleksową ofertą</p> <p>Rozwój Centrum Informacji Turystycznej</p>

<p>Zakładane efekty</p>	<p>Zwiększenie oferty turystycznej i okolo-turystycznej</p> <p>Rozwój bazy gastronomicznej</p> <p>Rozwój zróżnicowanej, całorocznej oferty turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy w branży turystycznej i okolo-turystycznej</p> <p>Rozwój systemu zarządzania produktami i bazą turystyczną, informacji</p> <p>Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miasta turystycznego</p> <p>Wzrost ruchu turystycznego</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p>
<p>Odpowiedzialność</p>	<p>Referat Promocji i Współpracy w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>Rozwój Centrum Informacji Turystycznej</p> <p>Przedsiębiorcy</p>
<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Instytucja kultury</p> <p>Organizacje pozarządowe działające w sferze turystyki</p> <p>Inne zainteresowane podmioty</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Liczba nowych atrakcji turystycznych [szt.]</p> <p>Liczba nowych miejsc noclegowych [szt.]</p> <p>Liczba nowych punktów gastronomicznych [szt.]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w turystyce [szt.]</p> <p>Liczba turystów krajowych odwiedzających Gminę [szt.]</p> <p>Liczba turystów zagranicznych odwiedzających Gminę [liczba osób]</p> <p>Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy rekreacyjnej i turystycznej [m²]</p> <p>Liczba materiałów informacyjnych i działań promocyjnych Gminy [szt.]</p> <p>Liczba wejść na portal i profile obiektów turystycznych gminy [szt.]</p> <p>Liczba obiektów zwizualizowanych w 3D [szt.]</p>

Cel operacyjny 4.3.	
Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (np. inkubator przedsiębiorczości, rozwój spółdzielni socjalnych)	
Główne kierunki działań	<p>Aktualizowanie dokumentów planistycznych pod względem nowych potrzeb inwestycyjnych</p> <p>Pozyskanie i przygotowanie techniczne nowych terenów pod inwestycje,</p> <p>Zagospodarowanie terenów nieużytkowych</p> <p>Promocja lokalnych podmiotów gospodarczych poprzez promocję przedsiębiorstw na stronach internetowych Gminy</p> <p>System zachęt i ulg</p> <p>Tworzenie inkubatora przedsiębiorczości, spółdzielni socjalnych</p> <p>Kształtowanie podstaw przedsiębiorczych w szkołach</p> <p>Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców</p> <p>Dostosowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy</p>
Zakładane efekty	<p>Pozyskanie nowych inwestorów</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego</p> <p>Wzrost dochodów gminy z wpływów podatkowych</p>
Odpowiedzialność	Referat Promocji i Współpracy w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim, w tym Inspektor ds. Obsługi Inwestora
Podmioty zaangażowane/partnerzy	<p>Przedsiębiorstwa</p> <p>Inwestorzy</p>
Wskaźniki produktu/rezultatu/oddziaływania	<p>Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]</p> <p>Łączna powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych [ha]</p> <p>Udział nakładów inwestycyjnych sektora prywatnego w inwestycjach na terenie Gminy ogółem [%]</p>

	<p>Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.]</p> <p>Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.]</p> <p>Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.]</p> <p>Wartość przyznanych ulg [PLN]</p> <p>Liczba podmiotów korzystających z nowopowstałej infrastruktury [liczba osób]</p>
Cel operacyjny 4.4.	
Strategiczne zarządzanie rozwojem Lidzbarka Warmińskiego	
Główne kierunki działań	<p>Stworzenie rozpoznawalnej marki o zasięgu ponadlokalnym</p> <p>Promowanie miasta na wydarzeniach lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych</p> <p>Kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Lidzbarka Warmińskiego w oparciu o niestandardowe działania PR</p> <p>Współpraca partnerska z innymi JST w celu wzajemnej promocji</p> <p>Zwiększanie dostępności korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej (e-administracja)</p> <p>Kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców w zakresie wspólnego rozwoju miasta</p> <p>Realizacji celów Strategii i bieżąca weryfikacja założeń kierunków</p>
Zakładane efekty	<p>Rozpoznawalność Lidzbarka Warmińskiego</p> <p>Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p> <p>Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami</p> <p>Zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców</p>
Odpowiedzialność	Burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

<p>Podmioty zaangażowane/ partnerzy</p>	<p>Referat Promocji i Współpracy w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim Centrum Informacji Turystycznej Lidzbarski Dom Kultury Ośrodek Sportu Lidzbark Warmiński Przedsiębiorstwa Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Inne JST</p>
<p>Wskaźniki produktu/rezultatu/ oddziaływania</p>	<p>Wydatki majątkowe Gminy na 1 mieszkańca [PLN] Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżety gminy [%] Liczba projektów inwestycyjnych dofinansowanych z UE zrealizowanych przez Gminę [szt.] Liczba podjętych działań promocyjnych [szt.] Liczba produktów turystycznych [szt.] Wartość środków z budżetu gminy przeznaczona na działania promocyjne [PLN]</p>

Źródło: opracowanie własne

2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*” wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W „*Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego*” wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.²⁸

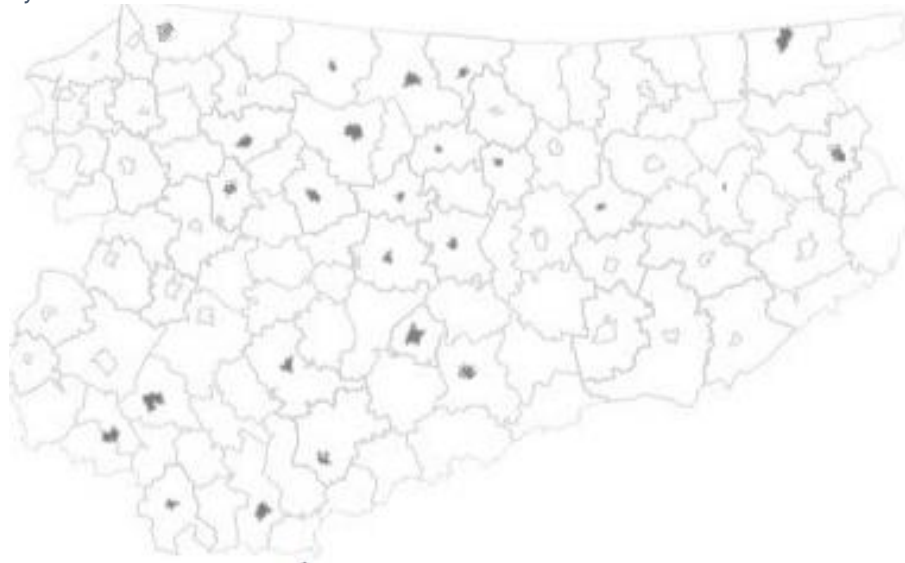
Zgodnie ze strategią województwa Gmina Miejska Lidzbark Warmiński wskazana jest w dwóch obszarach strategicznej interwencji:

1. OSI Miasta CITTASLOW w porównaniu z innymi OSI charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spółek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich

²⁸ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.²⁹

Rysunek 6. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, Facebook Cittaslow Polska

Tabela 9. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne)
Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Fundamenty rozwoju	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

²⁹ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

2. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, to obszar podlegający silnej depopulacji i jednocześnie wyraźnemu wzrostowi zamożności miast. Obszar ten odnotowuje jeden z najniższych wzrostów liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców i niewielki wzrost liczby miejsc pracy i liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.³⁰ Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński, tak jak innym 121 miastom w Polsce, grozi marginalizacja i zjawiska kryzysowe wynikające z mocno niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Rysunek 7. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Dobre relacje edukacja – biznes Profesjonalne zarządzanie w urzędach miejskich Usługi publiczne na wysokim poziomie Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (edukacja, rynek pracy)
Inteligentna produktywność	Silne włączenie w inteligentne specjalizacje regionu Wzmocniona przedsiębiorczość Status uzdrowiska (Lidzbark Warmiński)	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (współpraca w zakresie ofert inwestycyjnych, tworzenia przestrzeni dla start-upów i innych małych firm)
Kreatywna aktywność	Zakończone sukcesem procesy rewitalizacyjne Dobre warunki do aktywności mieszkańców w każdym wieku	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (kultura, przestrzenie aktywne wypoczynku, opieka zdrowotna)

³⁰ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Fundamenty rozwoju	<p>Wysoki kapitał społeczny budowany w oparciu o projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców</p> <p>Wysoka jakość życia</p> <p>Dogodne połączenia komunikacyjne z ośrodkiem regionalnym</p> <p>Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko</p>	<p>Rozwinięte połączenia komunikacyjne z Olsztynem</p>
---------------------------	---	--

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Celem polityki regionalnej w odniesieniu do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze jest odbudowa bazy gospodarczej tych miast oraz wzmocnienie ich roli jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej. Będzie to możliwe dzięki rozwojowi przedsiębiorczości oraz inwestycjom generującym lokalnie atrakcyjne miejsca pracy. W rezultacie wzrosną lokalne dochody z działalności gospodarczej, wartość i konkurencyjność lokalnych firm oraz rozpoznawalność marek lokalnych produktów. Istotną również będzie poprawa jakości życia i wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców.³¹

Zgodnie z „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030” zakres interwencji w Lidzbarku Warmińskim będzie dostosowany do potrzeb miasta:

- budowanie spójnej wizji rozwoju obszaru w oparciu o potrzeby mieszkańców i kapitał przestrzenny,
- tworzenie warunków zachęcających do mieszkania i inwestowania,
- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności w sektorach wpisujących się w zdefiniowane specjalizacje gospodarcze danego obszaru powiązanego funkcjonalnie,
- tworzenie przestrzeni dla rozwoju przedsiębiorczości,
- zwiększenie atrakcyjności migracyjno-osiedleńczej przez kompleksowe działania zachęcające do zamieszkania oraz osiedlania się w średnich miastach,
- nadanie nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim,
- rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowiskowe i walory kulturowe stanowiące o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej,
- aktywizacja lokalnej społeczności na rzecz pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności mieszkańców oraz wzmocnianie poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej (jako czynnik m.in. przeciwdziałający decyzjom o migracji).

Poniżej przedstawiono zaplanowane działania Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński, które wpisują się w OSI zapisanych w Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Liczba zadań inwestycyjnych nie jest zamknięta i w razie potrzeby może być poszerzana podczas aktualizacji *Strategii*.

³¹ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Tabela 11. Planowane działania w ramach OSI Miasta CITTASLOW i OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Cel strategiczny	Proponowane działania	Zakres działań	Okres realizacji
Kompetencje przyszłości	Budowa wielofunkcyjnego budynku pasywnego	Budowa budynku pasywnego z zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska – zastosowanie OZE. Budynek ma służyć nie tylko przedsiębiorcom (inkubator przedsiębiorczości), szkołom wyższym, zawodowym, technicznym. Ma się tam również znajdować punkt gastronomiczny oraz żłobek. ³² W budynku będą realizowane projekty społeczne – aktywizacja zawodowa mieszkańców.	2024-2026
	Budowa sieci warsztatów przyszkolnych i publicznych wraz z nauką zawodów rzemieślniczych	Projekt komplementarny – szkolenia zawodowe.	2026
	Lidzbark Warmiński bez wad postawy – korekta wad postawy i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego wśród dzieci i młodzieży	Wdrażanie programów profilaktycznych zdrowia	2024-2027
Inteligentna produktywność	Budowa infrastruktury uzdrowskiej – etap II	Budowa promenady, Pawilonu zdrowia oraz zagospodarowanie stawu terenu przyległego. Uzbrojenie terenu w sieci infrastruktury podziemnej pod kątem przyszłych inwestycji.	2021
	Budowa wielofunkcyjnego budynku pasywnego	Budowa budynku pasywnego z zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska – zastosowanie OZE. Budynek ma służyć przedsiębiorcom (inkubator przedsiębiorczości ³³), szkołom wyższym, zawodowym, technicznym. Ma się tam również znajdować punkt gastronomiczny oraz żłobek.	2024-2026

³² W ramach celu „Kompetencje przyszłości” realizowane jest działanie „rozwój usług zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3”

³³ W ramach celu „Inteligentna produktywność” realizowane jest działania „wspieranie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości”

		W budynku będą realizowane projekty społeczne – aktywizacja zawodowa mieszkańców.	
Kreatywna aktywność	Zadaszenie skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urzędzeń	Projekt obejmuje wykonanie zadaszzenia skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urzędzeń sportowych i zakup lodowiska, kontenera z sanitariatem i szatnią oraz biurowiec administracyjny	2022
	Budowa boiska z bieżnią i widownią przy SP1	Rozbudowa obecnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz budowa nowej infrastruktury sportowej z naturalną trawą oraz bieżnią i widownią. Budowa zaplecza sanitarnego i szatni.	2024-2026
	Modernizacja sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 1	Projekt obejmuje modernizację sali gimnastycznej.	2023
	Uaktywnienie nieczynnego obserwatorium astronomicznego przy Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika	Modernizacja budynku, mechanizmu obrotowego kopuły, zakup odpowiedniego teleskopu słonecznego wraz z jego montażem. Powstanie nowy punkt atrakcji turystycznej pełniacej zarazem funkcję dydaktyczną dla uczniów. Projekt komplementarny – edukacyjny „Fizyka blisko człowieka”.	2026
	Budowa Centrum Aktywności Społecznej	Budowa Centrum Aktywności Społecznej poprzez utworzenie miejsca do spotkań, warsztatów i działań stowarzyszeń kulturalnych, sportowych i kulinarnych, rękodzieła wraz z wyposażeniem sal do warsztatów.	2027-2029
	Centrum Sportowe – Ośrodek treningowy przy ul. Polnej	Rozbudowa obecnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz budowa pełnowymiarowego zadaszzonego boiska ze sztuczną trawą oraz lodowiskiem. Budowa zaplecza hotelowego i konferencyjnego wraz z parkingiem.	2024-2026

	Wspólne działania organu doradczego burmistrza ds. zdrowia w zakresie aktywności sportowej i zdrowia	Wspieranie działań z zakresu edukacji zdrowotnej oraz profilaktyki zdrowotnej oraz inicjowanie aktywności sportowych	2027
	Aktywizacja seniorów w Klubie Seniora	Celem Klubu Seniora będzie aktywizacja i integracja seniorów, tworzenie nowych więzi społecznych (często lokalnych), poprawienie kondycji psychofizycznej za sprawą oferowanych zajęć	2027
	Budowa wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy plaży nad jeziorem Wielochowskim	Budowa camperowiska wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną, wykonanie boiska do gry w piłkę nożną plażową oraz wyciągarkę do nart wodnych.	2026-2028
	Góra Krzyżowa bis	Wykonanie infrastruktury sportowej związanej ze sportami zimowymi.	2028-2030
	"Park przy targowisku"	Zadaszenie lodowiska wraz z lodowiskiem, parkingiem, sanitariatami, wypożyczania sprzętu.	2022-2023
	"Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła"	Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła Zakres zadań: - dezynfekcja i odtruwanie od drzewojadów, - wymiana elementów stalowych, - wymiana pokrycia dachowego, - naprawa i uzupełnienie konstrukcji.	2025-2026
	"Remont murów kościelnych pw. św. Piotra i Pawła"	Remont muru kościelnego od strony ul. Reja.	2022
Fundamenty rozwoju	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej/uzbrojenia podziemnego przy ulicy Astronomów, Grabowskiego, Warmińskiej, Polnej (osiedle wspólne)	Rozbudowa sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej wraz z kanalizacją teletechniczną.	2025-2030
	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej od ul.	Rozbudowa sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej wraz z kanalizacją teletechniczną	2022-2023

	Olsztyńskiej do ul. Dąbrowskiego		
	Przebudowa drogi osiedlowej w ulicy Kanałowej	Remont drogi, budowa parkingu, kamperowiska oraz uzbrojenie terenu, oświetlenia energooszczędne. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.	2028-2030
	Przebudowa i budowa infrastruktury drogowej ul. Spółdzielców, ul. Ogrodowej i Kolejowej wraz z ciągiem pieszo-jezdnym	Budowa infrastruktury drogowej między osiedlami. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym.	2021-2023
	Budowa ciągów jezdnych oraz rowerowo-piesznych na byłych terenach kolejowych (nasypie kolejowym)	Wykorzystanie nasypów kolejowych jako terenów rekreacyjnych – traktów pieszych i rowerowych, a także ciągu jezdnego.	2022-2023
	Budowa dróg osiedlowych w ulicach: Kolejowa, Kościuszki, Wybickiego, Warmińska, Grabowskiego, Ornecka II etap	Poprawa komunikacji, usprawnienie dla osób starszych, usprawnienie komunikacji pomiędzy osiedlami. Zapewnienie bezpieczeństwa drogowego. Budowa dróg wewnętrznych, ścieżek rowerowych, oświetlenia energooszczędnego.	2026-2030
	Przebudowa dróg miejskich osiedla Zydląg	Budowa dróg wewnętrznych, ścieżek rowerowych, oświetlenia energooszczędnego. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym.	2028-2030
	Zagospodarowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne przy ul. Astronomów	Uzbrojenie terenu w sieć wodociagową, kanalizacji sanitarnej, deszczowej, sieci teletechnicznej, drogę dojazdową z ciągiem pieszo-rowerowym.	2022-2026
	Zagospodarowanie i uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe – ul. Astronomów działka o pow. 21 h	Budowa dróg i uzbrojenie w sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz wodociąg. Utwardzenie drogi dojazdowej wzdłuż garaży i zakładu ciepłowniczego Veolia z zachowaniem pasa technicznego dla sieci gazowej (jako alternatywne źródło energii) oraz światłowodu. Podział działek na zabudowę wysoką i jednorodzinna z działkami o powierzchni ok 10	2022-2026

		ar., połączenie z drogą powiatową ulica Polną.	
	Osiedle Seniora – zagospodarowanie terenów pod budownictwo przy ul. Astronomów	Budowa osiedla senioralnego (socjalnego) w formie domów jednorodzinnych parterowych w zabudowie szeregowej. Wybudowane zostaną również Dom Seniora oraz punkt apteczny i przychodnia lekarska. Projekt łączy elementy infrastrukturalne (budowa budynków, uzbrojenie terenu w sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, deszczowej, drogi dojazdowej z ciągiem pieszo-rowerowym) z nowoczesną technologią stosowaną w budownictwie tj. zastosowaniem fotowoltaiki, inteligentnych systemów bezpieczeństwa i zarządzania domem BIM. Projekt spełniał będzie bardzo ważną funkcję społeczną – integrację osób starszych.	2022-2026
	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1	2023
	Centrum Sportowe	Budowa drogi ze ścieżkami rowerowymi biegnącymi ul. Astronomów do Centrum Sportowego. Budynki Centrum wykonane w technologii pasywnej.	2024-2026
	Rozbudowa taboru niskoemisyjnego – zakup dodatkowych pojazdów	Zakup pojazdów niskoemisyjnych.	2024-2024
	Rewitalizacja dawnego dworca kolejowego w Lidzbarku Warmińskim – etap II	Przebudowa bryły budynku w celu wprowadzenia następujących funkcji obiektu: - hostel, - stacja ładowania pojazdów elektrycznych - pomieszczenia warsztatów zanikających zawodów - zagospodarowanie przestrzeni w koło dworca wraz z przystankami autobusowymi oraz małą architekturą.	2024-2024

	Rewitalizacja gościńca Wysoka Brama	Konserwacja i rewitalizacja obiektu zabytkowego „Wysoka Brama”, który teraz nie jest wykorzystywany turystycznie i gospodarczo. Poszerzenie oferty turystycznej przez przystosowanie obiektu do prowadzenia działalności turystycznej i kulturalnej.	2022-2023
	Ochrona bioróżnorodności przy ul. Olsztyńskiej - Wiejskiej	Uporządkowanie zieleni, ochrona cennych rodzimych gatunków flory i fauny. Na podmokłych obszarach znajdować się będą wiszące pomosty dla pieszych oraz przystań kajakowa przy rzece Łynie. Projekt komplementarny – edukacyjny.	2023-2024
	Farma fotowoltaiczna	Budowa farmy fotowoltaicznej, w ramach której zostaną wykonane: - przygotowanie terenu i postawienie konstrukcji do zamontowania paneli, montaż niezbędnego osprzętowania w tym transformatora, - zakup niezbędnych elementów budowy instalacji PV tj. panele fotowoltaiczne, falownik, kable solarne, i złącza.	2026-2028
	Wymiana pieców w budynkach użyteczności publicznej na niskoemisyjne	Wymiana pieców opalanych węglem na piece zasilane paliwem niskoemisyjnym lub energią odnawialną.	2026-2030
	Wymiana na inteligentne i energooszczędne oświetlenie uliczne	Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na oświetlenie LED. Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, oszczędności w opłatach za eksploatację energii, zmniejszenie zanieczyszczeń w środowisku.	2021
	Budowa układów zbiorników retencyjnych	Budowa układów zbiorników retencyjnych na wody opadowe i roztopowe.	2026 - 2030
	Inteligentny system zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych	Projekt zakłada budowę inteligentnego systemu zbierania odpadów komunalnych. Budowa	2022 – 2026

		gniazd z koszami na selektywne odpady z systemem audiowizualnym i odczytywania elektronicznego poziomu napełnienia koszy. Celem zoptymalizowania ilości odpadów przeznaczonych do recyklingu przewiduje się budowę na terenie miasta kompostowników do odpadów zielonych oraz zakup sprzętu do rozdrabniania zbieranych gałęzi.	
--	--	---	--

Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

2.4. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień,
 - subwencja ogólna (część oświatowa),
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - środki pochodzące z Funduszu Dróg Samorządowych,
 - inne krajowe (np. tarcze antykryzysowe) i zagraniczne środki finansowe np. z funduszu norweskiego i funduszu Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
 - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 na dzień zakończenia opracowania dokumentu *Strategii*, nie jest możliwe wskazanie źródła dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

Tabela 12. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania

Lp.	Tytuł inwestycji	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
Cel strategiczny nr 1			
1	Remont murów kościelnych pw. św. Piotra i Pawła	700 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
2	Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła	500 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
3	Przebudowa drogi osiedlowej w ulicy Kanałowej	1 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
4	Budowa ciągów jezdnych oraz rowerowo-piesznych na byłych terenach kolejowych (nasypie kolejowym)	3 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
5	Przebudowa i budowa infrastruktury drogowej ul. Spółdzielców, ul. Ogrodowej i Kolejowej wraz z ciągiem pieszo-jezdnym	5 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
6	Przebudowa dróg miejskich osiedla Zydąg	4 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
7	Budowa dróg osiedlowych w ulicach: Kolejowa, Kościuszki, Wybickiego, Warmińska, Grabowskiego, Ornecka II etap	8 200 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
8	Rewitalizacja dawnego dworca kolejowego w Lidzbarku Warmińskim – etap II	3 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
9	Rewitalizacja gościńca Wysoka Brama	5 535 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Cel strategiczny nr 2			
10	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej Nr 1	8 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
11	Wymiana pieców w budynkach użyteczności publicznej na niskoemisyjne	2 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
12	Farma fotowoltaiczna	5 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
13	Wymiana na inteligentne i energooszczędne oświetlenie uliczne	1 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

14	Inteligentny system zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych	18 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
15	Budowa układów zbiorników retencyjnych	2 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
16	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej/uzbrojenia podziemnego przy ulicy Astronomów, Grabowskiego, Warmińskiej, Polnej (osiedle wspólne)	10 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
17	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej od ul. Olsztyńskiej do ul. Dąbrowskiego	4 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
18	Ochrona bioróżnorodności przy ul. Olsztyńskiej - Wiejskiej	2 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Cel strategiczny nr 3			
19	Uaktywnienie nieczynnego obserwatorium astronomicznego przy Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika	1 800 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
20	Budowa boiska z bieżnią i widownią przy SP1	1 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
21	Modernizacja sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 1	2 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
22	Budowa sieci warsztatów przyszkolnych i publicznych wraz z nauką zawodów rzemieślniczych	3 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
23	Centrum Sportowe – Ośrodek treningowy przy ul. Polnej	10 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
24	Wspólne działania organu doradczego ds. zdrowia w zakresie aktywności sportowej i zdrowia	300 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
25	Budowa Centrum Aktywności Społecznej	5 500 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
26	Góra Krzyżowa bis	5 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
27	Zadaszenie skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urządzeń	800 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

28	Park przy targowisku	1 500 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
29	Zagospodarowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne przy ul. Astronomów	5 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
30	Zagospodarowanie i uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe – ul. Astronomów działka o pow. 21 h	4 500 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
31	Lidzbark Warmiński bez wad postawy – korekta wad postawy i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego wśród dzieci i młodzieży	500 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
32	Osiedle Seniora – zagospodarowanie terenów pod budownictwo przy ul. Astronomów	30 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
33	Aktywizacja seniorów w Klubie Seniora	400 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
34	Rozbudowa taboru niskoemisyjnego – zakup dodatkowych pojazdów	1 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Cel strategiczny nr 4			
35	Budowa infrastruktury uzdrowiskowej – etap II	17 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
36	Budowa wielofunkcyjnego budynku pasywnego	5 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
37	Budowa wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy plaży nad jeziorem Wielochowskim	4 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
38	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych ul. Olsztyńskiej i Dąbrowskiego	15 000 000,00 PLN	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim

2.5. Obszary strategicznej interwencji w Lidzbarku Warmińskim

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego obszar strategicznej interwencji są to obszary, wobec których wymagana jest interwencja rządu, ze względu na ciężar, którego region sam nie jest w stanie udźwignąć oraz obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju.

Zgodnie z powyższą definicją w Lidzbarku Warmińskim wyznaczono 3 obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta:

- I. OSI Rewitalizacja
- II. OSI Uzdrowisko
- III. OSI Przedsiębiorczość

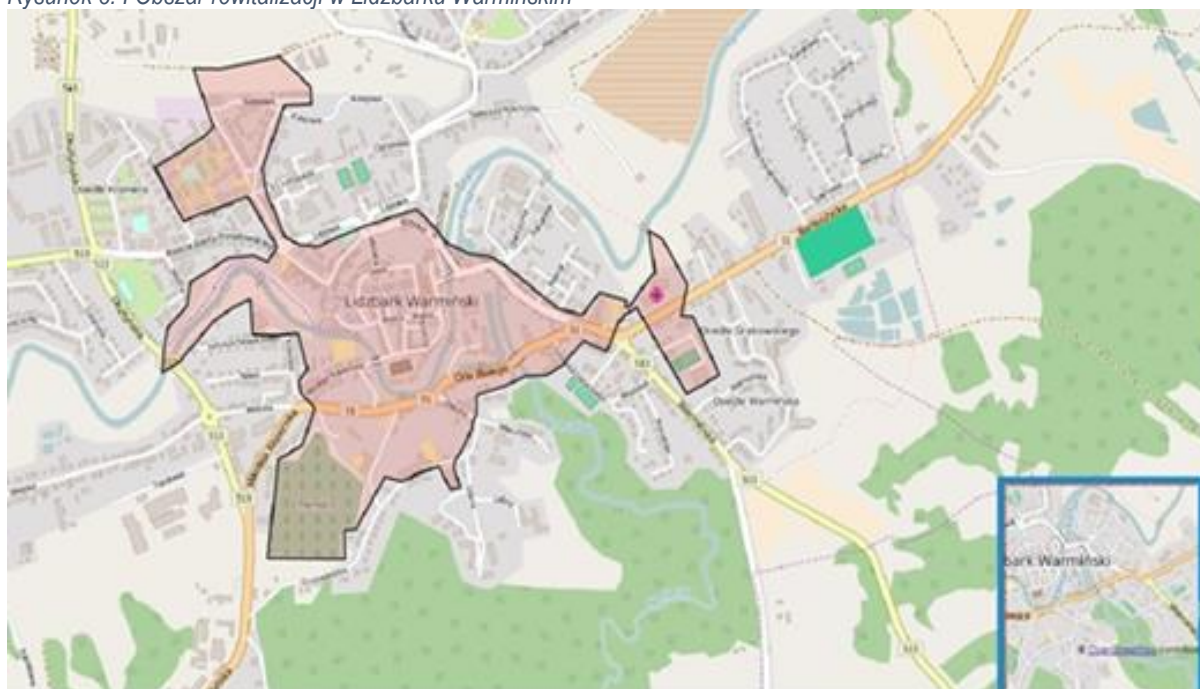
I. OSI REWITALIZACJA

Zapotrzebowanie gmin w Polsce na niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych jest duże. Odpowiedzią na fragmentaryczne i geograficznie zogniskowane kryzysy obszarów powinna być dobrze zaplanowana rewitalizacja, jako narzędzie poprawy warunków życia, rozwoju gospodarczego i jakości środowiska na obszarach kryzysowych.³⁴

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Kluczem do dobrej rewitalizacji jest umiejętne dostosowanie przedsięwzięcia do lokalnych potrzeb i uwarunkowań.³⁵

Zgodnie z „Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast *Cittaslow*” wyznaczono dwa obszary rewitalizowane; Centrum oraz Osiedle Bema, Kalinowskiego, Wiejska.

Rysunek 8. I Obszar rewitalizacji w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji miasta Lidzbark Warmiński w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast *Cittaslow*

³⁴ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

³⁵ Internet, www.gov.pl, 17.12.2020 r.

Rysunek 9. II Obszar rewitalizacji w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji miasta Lidzbark Warmiński w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow

Wyboru obszarów zdegradowanych dokonano na podstawie analizy wartości wskaźników przypisanych każdej z ulic Lidzbarka Warmińskiego i zgrupowanych w obszary geograficzne (jednostki urbanistyczne) w trzech podsystemach (społeczny, gospodarczy, przestrzenny). Wyznaczone obszary zdegradowane cechują się koncentracją i natężeniem zjawisk negatywnych, które mogą być minimalizowane i ograniczane w oparciu o rozwiązania i projekty rewitalizacyjne.³⁶

W ramach programu rewitalizacji Lidzbarka Warmińskiego w latach 2017-2020:

- utworzono Ośrodek Aktywizacji Zawodowej,
- zagospodarowano brzegi rzeki Łyny od mostu na ul. Olsztyńskiej do mostu na ul. Kopernika,
- wybudowano infrastrukturę rekreacyjną,
- wykonano kompleksową modernizację energetyczną wielorodzinnych budynków przy ul. Kalinowskiego, Prostej, Kasprowicza,
- zrealizowano aktywizację społeczno-zawodową poprzez modernizację amfiteatru oraz budowę Centrum Rzemiosł i Kultury Warmińskiej,
- zagospodarowano suchą fosę,
- zabezpieczono mury obronne,
- rewitalizację dworca – etap I.

Według Programu rewitalizacja przestrzeni publicznych stanowiła pozytywny sygnał dla prywatnych właścicieli usytuowanych na obszarach rewitalizacyjnych i dała impuls dla kolejnych inwestycji. W efekcie realizacji przedsięwzięć nastąpiła wyraźna poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji, skutkująca pozytywnymi zmianami również na obszarach sąsiednich. Przeprowadzone interwencje przyczyniły się do rozszerzenia oferty kulturalnej i poprawiły tożsamość lokalną społeczeństwa. Realizacja działań rewitalizacyjnych poprawiła stan zagospodarowania i estetyki przestrzennej miasta oraz zwiększyła jego atrakcyjność turystyczną.

³⁶ Lokalny Program Rewitalizacji miasta Lidzbark Warmiński w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow, 2016

Natomiast w sferze społecznej w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały ograniczone negatywne zjawiska społeczne wynikające m.in. z bezrobocia i ubóstwa. Działania były skierowane na integrację mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznym. Efektami działań rewitalizacyjnych jest: poprawa aktywności społecznej mieszkańców, wzrost inicjatyw społecznych, wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców, spadek bezrobocia, poprawa integracji społeczeństwa, poprawa dostępności do usług społecznych.

W najbliższych latach zostanie przeprowadzony drugi etap rewitalizacji dawnego dworca kolejowego. Zaplanowano przebudowę bryły budynku w celu wprowadzenia następujących funkcji obiektu:

- hostel,
- stacja ładowania pojazdów elektrycznych,
- pomieszczenia warsztatów zanikających zawodów,
- zagospodarowanie przestrzeni w koło dworca wraz z przystankami autobusowymi oraz małą architekturą.

Zgodnie z „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030” obok czterech podstawowych obszarów strategicznej interwencji (OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją, OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Śląsk, OSI wschodnia Polska), wsparcie uzyskują również obszary zdegradowane, wymagające rewitalizacji lub przywrócenia funkcji społeczno-gospodarczych.

Aktualny Program rewitalizacji Lidzbarka Warmińskiego został opracowany w 2016 r. na podstawie przepisów przejściowych ustawy. Od 1 stycznia 2024 r. będzie obowiązywała ustawa o rewitalizacji i wszystkie gminy zostaną zobowiązane do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie ze wspomnianą ustawą. W związku z tym, Gmina Miejska Lidzbark Warmiński wyznaczy na nowo obszary zdegradowane i rewitalizowane. Po przyjęciu nowego Programu rewitalizacji, niniejszy rozdział powinien zostać zaktualizowany o nowe obszary rewitalizacji oraz podjęte działania.

Działania w powyższych obszarach powinny być ukierunkowane m.in. na dostosowanie kompetencji zawodowych osób tracących zatrudnienie w wyniku upadku lokalnych zakładów przemysłowych i zachodzących zmian na rynku pracy, rozwój inwestycji o charakterze innowacyjnym, wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości, poprawę jakości środowiska przyrodniczego, podnoszenie jakości przestrzeni i dbałość o ład przestrzenny. Istotne znaczenie w kontynuacji działań mających na celu poprawę stanu środowiska oraz obniżania zużycia energii w gospodarce i sferze publicznej.³⁷

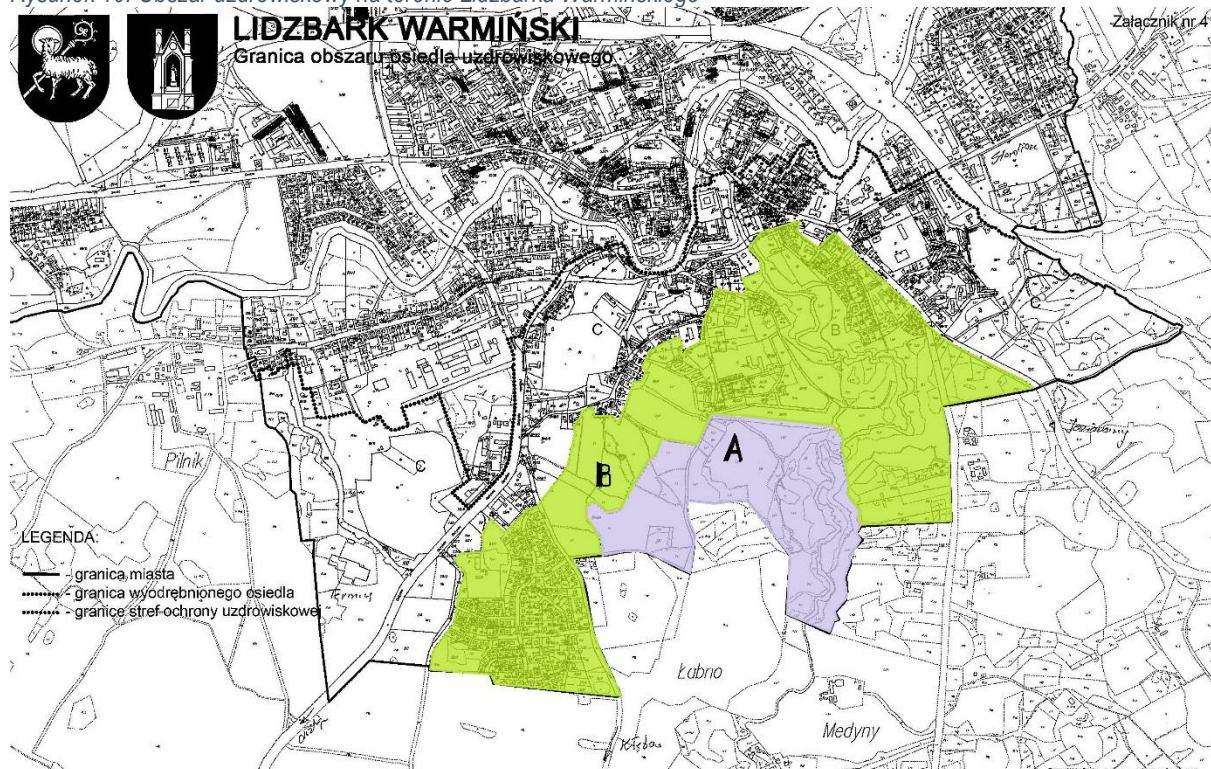
II OSI UZDROWISKO

Strefa uzdrowiskowa jest ważnym kierunkiem rozwoju Lidzbarka Warmińskiego, a nawet jeden z najsilniejszych filarów rozwoju miasta. Na czas ukończenia dokumentu „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”, Gmina posiadała status Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej, który uzyskała w 2016 r., dzięki czemu w przyszłości będzie mogła ubiegać się o status uzdrowiska.

Obszar ochrony uzdrowiskowy obejmuje południową część Lidzbarka Warmińskiego, czyli osiedle uzdrowiskowe (Rysunek nr 12), a także tereny na obszarze sołectw Łabno i Medyny.

³⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Rysunek 10. Obszar uzdrowski na terenie Lidzbarka Warmińskiego

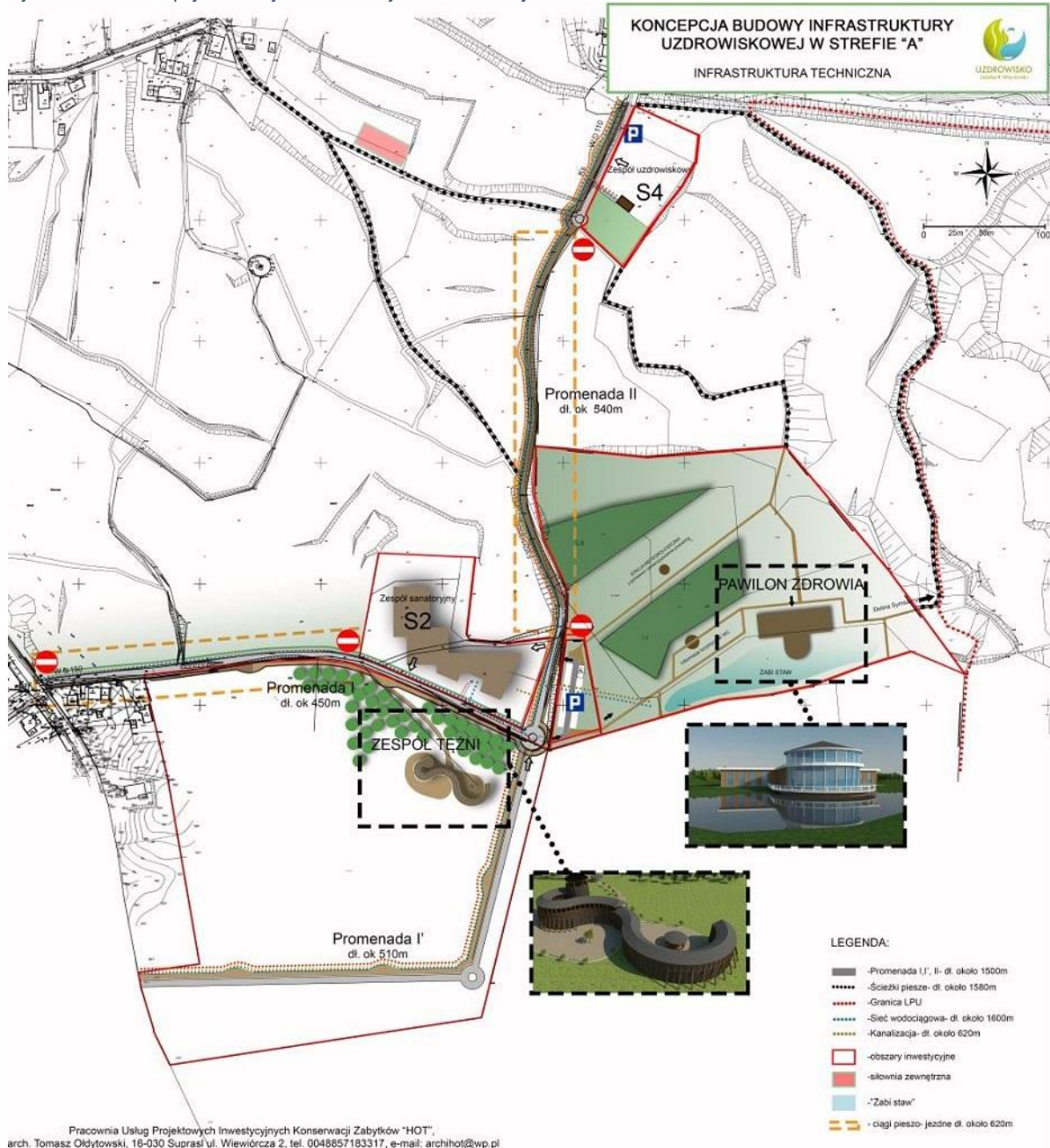
Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Aby Gmina Miejska Lidzbark Warmiński otrzymała status uzdrowiska, najpierw musi powstać odpowiednia infrastruktura, tj. budowa zakładów i urzędów lecznictwa uzdrowskiego położonych w strefie „A” ochrony uzdrowskiej, umożliwiające prowadzenie lecznictwa uzdrowskiego.

Od 2017 r. władze samorządowe miasta konsekwentnie realizują inwestycje infrastrukturalne dla przyszłego uzdrowiska. Do tej pory udało się wykonać: alejki spacerowe i małą architekturę uzdrowską, infrastrukturę turystyczno-zdrowotną m.in. tężnię z budynkiem technicznym, drogi, promenady wraz z parkingiem, wiaty rekreacyjnej i plac zabaw.

Kolejnym etapem budowy uzdrowiska będzie budowa pawilonu zdrowia, który będzie wyposażony w sprzęt i urządzenia diagnostyczno - rehabilitacyjne wspomagające procesy i zabiegi kinezyterapii, fizykoterapii, balneoterapii i helioterapii, a także promenady złożone ze ścieżek terapii pieszej i ruchowej do terenoterapii wraz z parkingami i drogami dojazdowymi oraz układ kinezyterapii aktywnej - rowerowy tor wysiłkowy. Odtworzony będzie także zbiornik wodny, zwany „Żabim stawem”, otoczony drewnianą ścieżką spacerową.

Rysunek 11. Koncepcja budowy infrastruktury uzdrowskiej w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Kierunki działań w OSI Uzdrowisko:

- uzbrojenie terenów inwestycyjnych w strefie uzdrowskiej,
- znalezienie inwestorów chętnych do wybudowania i prowadzenia zakładów lecznictwa uzdrowskiego, szpitali i innych usług związane z uzdrowiskiem,
- promocja uzdrowiska,
- budowa sieci powiązań samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami uzdrowskowymi i turystycznymi,
- rozwój oferty uzdrowskiej, w tym oferty rekreacyjnej, hotelarskiej i gastronomicznej
- dbanie o środowisko, przede wszystkim działania poprawiające czystość powietrza.

Zgodnie z „Koncepcją zagospodarowania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej w Strefie „A” i „B”” powstanie uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim będzie prowadzić do rozwoju miasta w każdym aspekcie jej życia, zarówno społecznego, jak i gospodarczego, jak również przełoży się to na rozwój całego regionu. W szczególności powstanie uzdrowiska przyczyni się do:

- aktywizacji gospodarczej w gminie, w tym poprawy jej atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności – idealne warunki dla inwestorów lokalnych oraz zewnętrznych, w branży turystyczno-uzdrawiskowej, do tworzenia obiektów hotelarskich, agroturystycznych, a także w obrębie branż towarzyszących i pomocniczych (gastronomia, handel, inne);
- powstania nowych miejsc pracy,
- dodatkowych dochodów w budżecie gminy – gmina uzdrawiskowa ma prawo do poboru opłaty uzdrawiskowej od kuracjuszy i turystów na całym obszarze uzdrowiska, a także prawo do subwencji/dotacji uzdrawiskowej. Ponadto rozwój gospodarczy, w tym napływ nowych inwestorów spowoduje dodatkowe dochody do budżetu z tytułu stosowanych podatków oraz od wynagrodzeń w obrębie nowych miejsc pracy;
- poprawa zdrowia mieszkańców gminy i regionu oraz kuracjuszy i turystów – udowodnione właściwości lecznicze klimaty oraz odpowiedni stan czystości powietrza w gminie, a w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego stosowane surowce lecznicze;
- aktywizacji kulturalnej i sportowej mieszkańców gminy, regionu oraz kuracjuszy i turystów;
- wzrostu prestiżu gminy w kraju i za granicą – status uzdrowiska wymaga wysokiego poziomu usług leczniczych i atrakcji uzdrawiskowych, ale dodatkowo oddziałuje na ofertę turystyczną i kulturalną miasta.

Rozwój uzdrowiska będzie realizowany zgodnie z „**Planem rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński**”, będącego Załącznikiem nr 2 do niniejszej *Strategii*.

III. OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Jednym z kluczowych obszarów rozwoju Lidzbarka Warmińskiego jest wspieranie przedsiębiorczości, która skupia się na tworzeniu warunków dla niej oraz rozwijaniu atrakcyjności inwestycyjnej. Lidzbark Warmiński chcąc być atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, wprowadził zachęty inwestycyjne polegające na udzieleniu pomocy regionalnej w formie zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Lidzbark Warmiński, tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami.

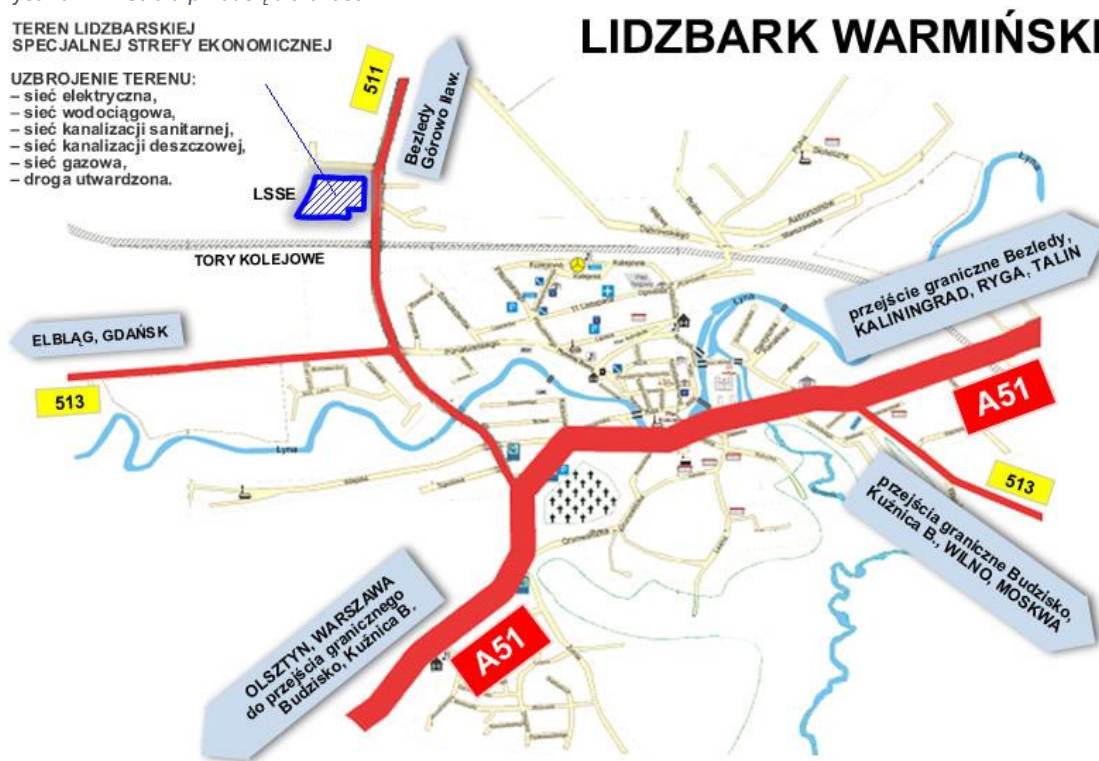
Szczególnie istotnym warunkiem dla rozwoju przedsiębiorczości jest również dostęp do informacji o oferowanym wsparciu, czy możliwościach prowadzenia działalności gospodarczej w mieście. Dlatego też w Urzędzie Miejskim w Lidzbarku Warmińskim powstał Punkt Obsługi Inwestora, w którym odbywa się kompleksowa obsługa inwestora.

Jednakże duże znaczenie dla kształtowania aktywności gospodarczej na danym obszarze ma jego atrakcyjność inwestycyjna. Wpływ na to mają czynniki stanowiące o potencjale regionu, tj. kapitał terytorialny. Dotychczasowe działania podejmowane w ramach polityki regionalnej wpłynęły na wyposażenie regionów w infrastrukturę techniczną, społeczną, dostępność transportową.³⁸ Władze

³⁸ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

samorządowe miasta przygotowały tereny inwestycyjne, by przyciągnąć inwestorów. Są one zlokalizowane przy drodze wojewódzkiej, co podnosi ich atrakcyjność i przyciąga nowych inwestorów spośród małych i średnich przedsiębiorstw.

Rysunek 12. Strefa przedsiębiorczości

Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Zgodnie z „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030” instrumentem wspierania inwestycji i zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej regionów jest Polska Strefa Inwestycji. Zmienione zasady działania Specjalnej Strefy Ekonomicznej wprowadzają preferencje dla inwestycji podejmowanych na obszarach o wysokim poziomie bezrobocia, dla mikro, małej oraz średniej przedsiębiorczości oraz w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Otwarcie możliwości uzyskania wsparcia dla MŚP zwiększy napływ inwestycji w rejony słabiej rozwinięte, które na obecnym etapie rozwoju nie są w stanie sprostać wymaganiom dużych inwestorów, jak infrastruktura czy dostępność zasobów ludzkich.³⁹

Realizowane będą kierunki działań:

- tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie infrastruktury technicznej na terenach inwestycyjnych,
- przygotowana oferta z dokładnym opisem terenu inwestycyjnego, sporządzona również w językach obcych, zamieszczona na stronie internetowej urzędu oraz w Generatorze ofert inwestycyjnych na stronie <https://baza.paih.gov.pl/>,
- rozbudowany system zachęt,
- zintensyfikowanie promocji miasta - wzrost rozpoznawalności miasta,
- budowanie wizerunku miasta jako komfortowego do życia codziennego oraz prowadzenia działalności gospodarczej,

³⁹ J.w.

- tworzenie przez samorząd lokalny warunków do sieciowania przedsiębiorstw,
- promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców współpracy i tworzenie przestrzeni do sieciowania (seminaria, warsztaty, wykłady eksperckie),
- tworzenie inkubatora przedsiębiorczości, spółdzielni socjalnych,
- wzmacnianie wsparcia marketingowego na poziomie lokalnym i regionalnym,
- wsparcie przedsiębiorców przez Punkt obsługi inwestora w Lidzbarku Warmińskim w tym doradztwo w zakresie warunków rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- promocja postaw przedsiębiorczych,
- dopasowanie oferty szkół do rynku pracy,
- zachęty dla uczniów, absolwentów i pracowników.

Rozwój przedsiębiorczości nie będzie możliwy, jeżeli przedsiębiorstwa nie będą miały wykwalifikowanej kadry. Patrząc na wskaźniki migracji, jakie występują w Lidzbarku Warmińskim, władze miasta muszą podjąć działania mające na celu zatrzymanie młodych ludzi, jako zasobów atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Dodatkowo należy dopasować oferty szkół do potrzeb przedsiębiorstw i kluczowych branż Lidzbarka Warmińskiego i wprowadzić stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz staże dla uczniów i absolwentów u pracodawców. Należałoby również wprowadzić zachęty np. mieszkaniowe dla zatrzymania uzdolnionych młodych ludzi w mieście. Oprócz wprowadzenia zachęt dla przedsiębiorstw i mieszkańców, władze miasta muszą stworzyć atrakcyjną ofertę kulturalną, sportową i handlową oraz miejsce wypoczynku i rekreacji. Dopiero równoległa realizacja wszystkich działań wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną miejsca.

2.6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym przedstawiającym wizję rozwoju województwa jest „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”. W *Strategii* wyróżniono cztery priorytety obejmujące: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywną aktywność oraz mocne fundamenty. Celem głównym *Strategii* województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Ponadto w *Strategii* przedstawiono 10 obszarów strategicznych interwencji, w tym dwie, w które wpisuje się Lidzbark Warmiński (więcej w podrozdziale 2.5. *Obszary strategicznej interwencji w Lidzbarku Warmińskim*).

Kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński.

Lidzbark Warmiński jest średniej wielkości gminą miejską o powierzchni 1435 ha. Miasto jest stolicą powiatu lidzbarskiego i siedzibą władz powiatowych oraz gminy miejskiej Lidzbark Warmiński i gminy wiejskiej. Miasto jest ośrodkiem usługowym i gospodarczym o znaczeniu lokalnym.

Zgodnie ze „*Zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński*” miasto realizując politykę rozwoju funkcjonalno-przestrzennego wyodrębniło dwie strefy rozwojowe: mieszkalno-usługową oraz produkcyjno-usługową. Północna część miasta to obszary preferowane dla rozwoju funkcji usługowej, mieszkalnej oraz przetwórstwa i przemysłu nieuciążliwego. W południowej części Lidzbarka Warmińskiego znalazły się obszary przeznaczone na rozwój usług z zakresu rekreacji i sportu oraz cenne i atrakcyjne przyrodniczo. Na terenie południowej części miasta budowana jest infrastruktura uzdrowiskowa na obszarze ochrony uzdrowiskowej w oparciu o dwa

sołectwa gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński (Medyny i Łabno) oraz wyodrębnione Osiedle uzdrowskowe.

Główne elementy kształtujące strukturę przestrzenną Lidzbarka Warmińskiego (szczegółowe informacje w „Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego”):

1. Centrum wokół którego ukształtowane jest śródmieście. Na tym obszarze funkcjonują podmioty, które pełnią funkcję usługową i administracyjną. Jest to miejsce spotkań i integracji mieszkańców.
2. Tereny otwarte o charakterze publicznymi i tereny zieleni publicznej – to tereny pełniące role nie tylko przyrodnicze, ale również i publiczne. Do najważniejszych obszarów można zaliczyć m.in.: bulwary, suchą fosę, parki miejskie, Dolinę Symsarny, cmentarz.
3. Zabytki - 70 obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną. Do najważniejszych zalicza się zamek biskupów warmińskich, teren przedzamcza wraz z pałacem biskupa Grabowskiego w zespole zamku biskupiego (obecnie przedzamcze zaadoptowane zostało na kompleks hotelowo-konferencyjny - Hotel Krasicki), letni pałacyk „Oranżeria” oraz park w zespole letniego pałacyku.
4. Kluczowe obszary aktywizacji zawodowej, kulturowej (Ośrodek Aktywizacji Zawodowej, Powiatowy Urząd Pracy, instytucje kultury).

Rysunek 13. Najważniejsze elementy struktury przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego

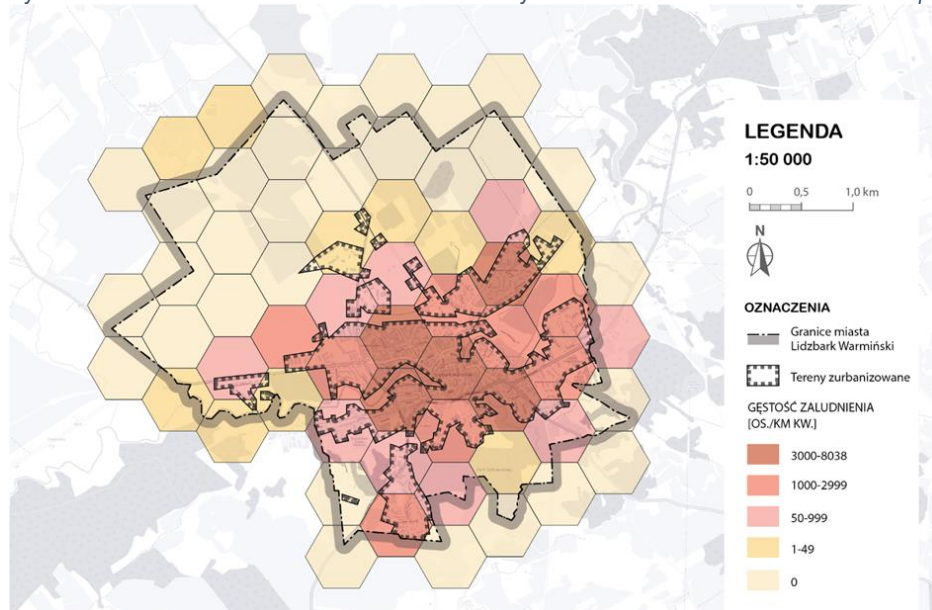

Źródło: opracowanie własne

Przestrzeń miejska jest konstruowana w sposób zapewniający zaspokojenie potrzeb społecznych i wysoką jakość życia mieszkańców tworząc tereny rekreacyjno-sportowe (m.in. parki, bulwary, place zabaw, boiska wielofunkcyjne) oraz kulturalno-rozrywkowe (np. amfiteatry), które są głównym miejscem spotkań i integracji mieszkańców.

5. Zabudowa mieszkalna i mieszkalno-usługowa - ludność zamieszkuje przede wszystkim tereny śródmieścia, na osiedlach stanowiących jego sąsiedztwo oraz na osiedlu przy ul. Astronomów.

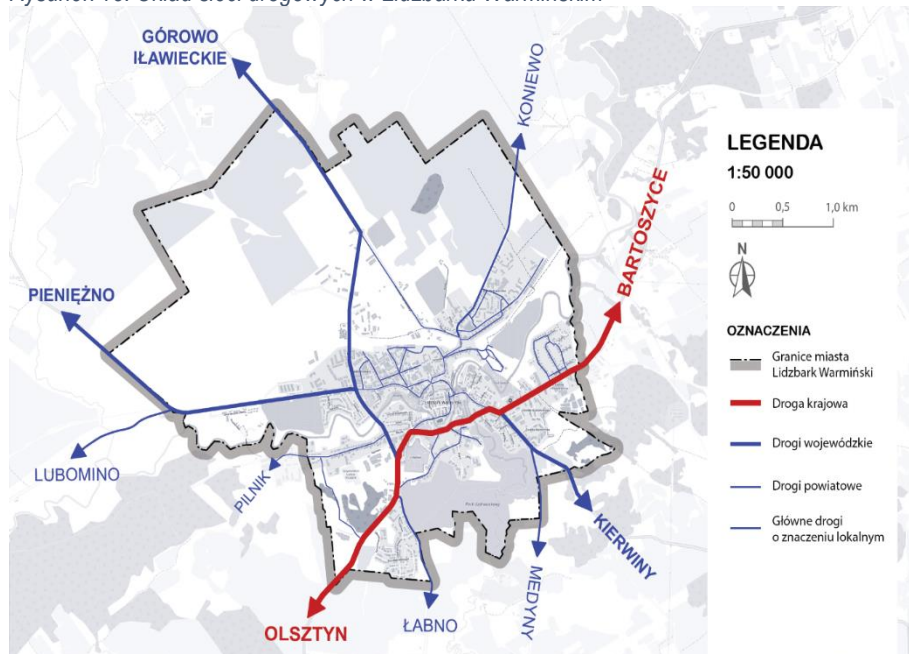
Rysunek 14. Rozmieszczenie terenów zurbanizowanych w mieście Lidzbark Warmiński na tle poziomu gęstości zaludnienia

Źródło: Koncepcja w zakresie mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński

6. Drogi, ciągi piesze i ścieżki rowerowe. Podstawowy układ sieci drogowej Lidzbarka Warmińskiego składa się z drogi krajowej, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez miasto jest droga krajowa nr 51 Olsztynek – Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Bezledy, która umożliwia bezpośrednie połączenia z drogowym przejściem granicznym w Bezledach. Przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie: nr 513 Pasłek – Orneta – Lidzbark Warmiński – Wozławki oraz nr 511 granica państwa (Rosja) – Górowo Iławieckie – Lidzbark Warmiński.

Rysunek 15. Układ sieci drogowej w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: Koncepcja w zakresie mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego

Wg wizji rozwoju Lidzbarka Warmińskiego (podrozdział 2.1. *Misja i wizja rozwoju Lidzbarka Warmińskiego*), miasto w 2030 r. będzie atrakcyjnym miejscem do życia, pracy i spędzania czasu wolnego, poprzez zapewnienie dostępności do usług publicznych, jak również oferując dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Rozwój turystyki wraz z ofertą okołoturystyczną przyczynią się do prowadzenia turystyki całorocznej w mieście. A budowa infrastruktury uzdrowiskowej przyczyni się do poprawy zdrowotności mieszkańców oraz rozpoznawalności nowej miejscowości uzdrowiskowej na mapie Polski.

W 2030 r. mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego będą kompetentnymi pracownikami z wysokimi kwalifikacjami, dzięki zmodernizowanej bazie oświatowej i wprowadzeniu innowacyjnych programów nauczania.

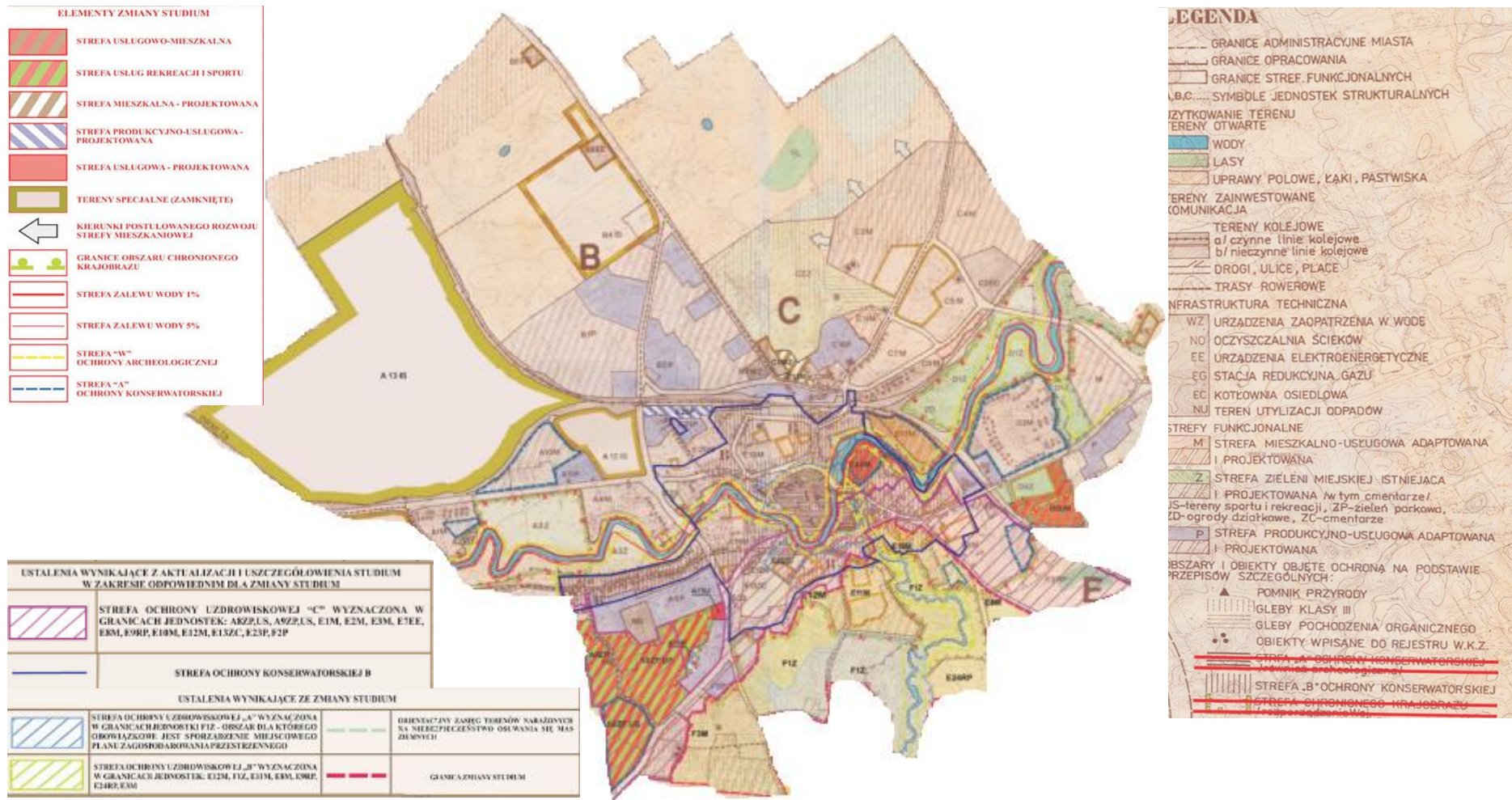
Powstanie nowej infrastruktury poprawi nie tylko estetykę i wizerunek miasta, ale również poprawi środowisko naturalne.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia kierunki rozwoju miasta i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Struktura przestrzenna miasta wpływa na dostępność podstawowych usług dla mieszkańców i poczuciu bezpieczeństwa społeczeństwa i tym samym na liczbę mieszkańców miasta oraz na ewentualne migracje. Zarządzanie przestrzenią miejską oddziałuje na możliwości rozwoju miasta i w następstwie tego na strukturę problemów społecznych i ekonomicznych społeczeństwa.

Tereny, na których zaplanowano rozwój przestrzenny miasta posiadają funkcje:

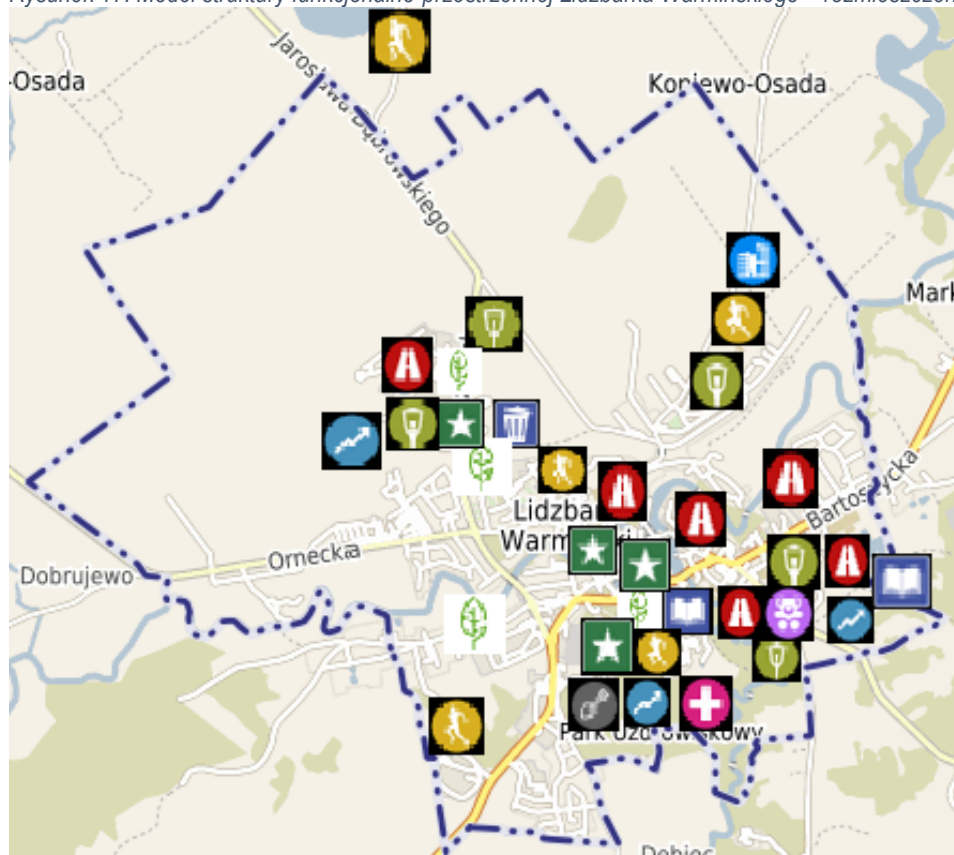
1. uzdrowiskowe – służące poprawie zdrowotności mieszkańców Miasta i kuracjuszy;
2. turystyczne – służące wypoczynku i rekreacji oraz poznawania kultury;
3. usług publicznych – służąca realizacji celów publicznych (oświaty, zdrowia, opieki społecznej, sportu);
4. mieszkaniowe – służące zapewnieniu najważniejszych potrzeb mieszkańców;
5. gospodarcze – wyodrębnione przez Miasto, działki są uzbrojone w kanalizację sanitarną, kanalizację burzową, sieć wodociagową, energetyczną oraz sieć gazu ziemnego.

Rysunek 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Lidzbark Warmiński

Źródło: na podstawie Załącznika nr 4 do Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

Rysunek 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego – rozmieszczenie planowanych inwestycji

Źródło: opracowanie własne

LEGENDA

Obszary i kierunki interwencji

w zakresie infrastruktury technicznej

drogi (budowa lub modernizacja dróg, chodników i ścieżek rowerowych)

w zakresie środowiska

środowisko (termomodernizacja, wymiana pieców, farma fotowoltaiczna, energooszczędne oświetlenie uliczne, budowa zbiornika retencyjnego, ochrona bioróżnorodności, zakup taboru niskoemisyjnego)

infrastruktura techniczna (budowa uzbrojenia podziemnego)

gospodarka odpadami (budowa inteligentnego systemu zbierania odpadów komunalnych)

w zakresie infrastruktury społecznej

edukacja (modernizacja bazy oświatowej i budowa wielofunkcyjnego budynku pasywnego)

żłobek

gospodarka mieszkaniowa (budowa osiedla senioralnego, przygotowanie terenów na ul. Astronomów)

pozostałe (budowa centrum aktywności społecznej)

w zakresie turystyki i rekreacji

atrakcje turystyczne (rewitalizacja, zmodernizowane obserwatorium astronomiczne, renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła)

sport i rekreacja (Góra Krzyżowa Bis, zadaszanie skateparku, lodowiska, budowa Centrum Sportowego)

w zakresie gospodarczej

ochrona zdrowia (budowa uzdrowiska)

rozwój gospodarczy (budowa uzdrowiska, inkubatora przedsiębiorczości, przygotowanie terenów inwestycyjnych)

Krótką charakterystyka obszarów i kierunki interwencji

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
 - Poprawa infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych) przyczyni się do zwiększenia mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców. Przez ostatnie lata Gmina Miejska Lidzbark Warmiński modernizowała drogi w mieście. Ten kierunek polityki Miasta będzie kontynuowany poprawiając stan techniczny kilkunastu dróg.
 - Wraz z rozwojem gospodarczym, Gmina musi zapewnić mieszkańcom najważniejsze potrzeby, w tym m.in. związane z mieszkalnictwem. Dlatego też zostaną przygotowane tereny pod zabudowę jedno – i wielorodzinną na ulicy Astronomów.
2. W zakresie środowiska:
 - Lidzbark Warmiński jako przyszła miejscowość uzdrowiskowa musi szczególnie dbać o jakość powietrza, dlatego będą realizowane działania w tym celu (m.in. termomodernizacja, wymiana pieców, ochrona bioróżnorodności, zakup taboru niskoemisyjnego). W ramach zadań środowiskowych można jeszcze wyróżnić: budowę farmy fotowoltaicznej, wymianę na energooszczędne oświetlenie uliczne, budowę zbiornika retencyjnego.
 - Gmina będzie dożyła do rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na kilku ulicach w mieście, tym samym poziom życia mieszkańców tych ulic się zwiększy oraz poprawi się stan środowiska naturalnego.
 - Istotnym kierunkiem z punktu widzenia poprawy środowiska jest realizowanie racjonalnej gospodarki odpadami poprzez budowę inteligentnego systemu zbierania odpadów komunalnych oraz likwidowanie „dzikich wysypisk”).
3. W zakresie infrastruktury społecznej:
 - Gmina zmodernizuje budynek Szkoły Podstawowej nr 1 (modernizacja sali gimnastycznej, uaktywnienie nieczynnego obserwatorium astronomicznego), wybuduje boisko wraz z bieżnią oraz będzie realizowała tzw. projekt miękkiej – budowę sieci warsztatów przyszkolnych i publicznych wraz z nauką zawodów rzemieślniczych.
 - Powstanie wielofunkcyjnego budynku pasywnego będzie służyło szkołom wyższym, zawodowym i technicznym, tym samym zwiększy się atrakcyjność miasta, jako ośrodka naukowego.
 - Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy wskazali na niewystarczającą liczbę miejsc w żłobku. Dlatego też Gmina utworzy nowe miejsce opiekuńcze dla dzieci dla lat 3.

- Gmina wybuduje osiedle senioralne w formie domków jednorodzinnych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (przychodnia, apteki, sklepy, miejsce wypoczynku i integracji). Ponadto inwestycja będzie połączona z projektem miękkim „Aktywizacja seniorów w Klubie Seniora”, którego celem będzie aktywizacja i integracja seniorów, tworzenie nowych więzi społecznych (często lokalnych), poprawienie kondycji psychofizycznej za sprawą oferowanych zajęć.
 - Gmina zwiększy promocję zdrowego stylu życia poprzez m.in. budowę Centrum Sportowe – Ośrodek treningowy, z którego będą mogli korzystać zarówno mieszkańcy, jak i turyści i kuracjusze.
 - Nowym miejscem integracji mieszkańców będzie Centrum Aktywności Społecznej na obszarze ochrony uzdrowiskowej, dlatego też z infrastruktury będą mogli korzystać również kuracjusze, którzy będą przebywali w sanatorium uzdrowiskowym. Centrum będzie miejscem spotkań, warsztatów i działań stowarzyszeń kulturalnych, sportowych i kulinarnych, rękodzieła.
4. W zakresie turystyki i sportu:
- Poprawa estetyki miasta nastąpi poprzez inwestycje polegające na poprawie stanu technicznego i estetycznego zabytków, która przyczyni się do podniesienia wartości kulturalnych. Dzięki temu uporządkuje się przestrzeń miejską. Ponadto usunie się bariery architektoniczne, które na dzień dzisiejszy wykluczają społecznie osoby z niepełnosprawnością ruchową.
 - Nadanie obszarom i obiektom nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych oraz zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Dzięki rewitalizacji poprawi się jakość życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Planowana inwestycja w tym obszarze, tj. rewitalizacja dworca pozwoli na stworzenie nowego miejsca integracji społecznej mieszkańców oraz miejsca noclegowego dla turystów. Dodatkowo zrewitalizuje się gościniec Wysoka Brama i poszerzy ofertę turystyczną przez przystosowanie obiektu do prowadzenia działalności turystycznej i kulturalnej.
 - Gmina wybuduje nowe miejsca wypoczynku i rekreacji, które zwiększą atrakcyjność turystyczną miasta i stworzą możliwość utworzenia miasta turystycznego całorocznie. Jednym z głównych projektów związanych z rozwojem turystyki w mieście jest „Budowa wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy plaży nad jeziorem Wielochowskim”, który będzie polegał na budowie camperowiska wraz z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną wraz z kontenerową oczyszczalnią ścieków, wykonanie boiska do gry w piłkę nożną plażową oraz wyciągarkę do nart wodnych. Kolejnym projektem, który jest oczekiwany przez mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego to „Góra Krzyżowa bis”, którego celem jest utworzenie nowego miejsca na uprawianie sportu zimowego, co zwiększy szansę na turystykę całoroczną w Lidzbarku Warmińskim.
5. W zakresie gospodarczej:
- Jednym z głównych kierunków rozwoju Gminy jest utworzenie uzdrowiska. Od kilku lat realizowany jest ten cel poprzez budowę infrastruktury uzdrowiskowej. Kierunek ten będzie kontynuowany poprzez budowę kolejnych obiektów zdrowotnych, jak również poprzez pozyskiwanie inwestorów i budowanie przez nich infrastruktury zdrowotnej na obszarze ochrony uzdrowiskowej.
 - Ważnym kierunkiem rozwoju miasta jest stworzenie dobrych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych na ul. Olsztyńskiej i Dąbrowskiego. Dzięki temu zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna miasta.

- Nowym miejscem dla przedsiębiorstw będzie inkubator przedsiębiorczości w wielofunkcyjnym budynku pasywnym, które zwiększy przedsiębiorczość wśród mieszkańców.

2.7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

„Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński” (uchwała nr XXXIX/308/2017 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 14 czerwca 2017 r.) stanowią dokumenty wskazujące kierunki polityki rozwoju w zakresie społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzennym.

Jedną z płaszczyzn systemu zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym jest zarządzanie przestrzenią rozumiane jako podejmowanie czynności zmierzających do racjonalnego kształtowania przestrzeni. Zarządzanie przestrzenią obejmuje takie dziedziny, jak: urbanistyka, planowanie przestrzenne, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, infrastruktura techniczna i społeczna.⁴⁰

Struktura przestrzenno-funkcjonalna Lidzbarka Warmińskiego determinuje kierunki i możliwości rozwoju miasta i jednocześnie wskazuje na jego ograniczenia.

Generalnie kierunek rozwoju przestrzennego miasta jest kontynuowany na północ od torów kolejowych. Możliwe do zainwestowania tereny, z podobnym ograniczeniem wynikającym z wysokiej bonitacji, położone na południe od lasu i osiedla przy ul. Żytniej znajdują się poza granicami administracyjnymi miasta. Rozwój przestrzenny miasta obejmie również strefy ochrony uzdrowskiej A, B i C wchodzące w skład wydzielonej jednostki pomocniczej Osiedla Uzdrowskiego.⁴¹

Ustalenia i rekomendacje

1. Centrum

Charakterystyka:

Założenie urbanistyczne starego miasta w Lidzbarku Warmińskim pochodzi z XIV w. Jest typowe dla rozplanowań miast średniowiecznych: prostokątny rynek, z którego naroży wychodzą prostopadłe ulice. Główna arteria komunikacyjna to ul. Powstańców Warszawy, znajdująca przedłużenie w ul. Wysoka Brama oraz obiegowe ulice biegnące dawniej wzdłuż murów miejskich – ul. Hoża, dawniej kończąca się bramą, obecnie posiadająca swoje przedłużenie w ul. Kopernika. Pewne odchylenie od typowości – rynek nie leży w centrum – wynika z ukształtowania terenu ścieśnionego w zakolu Łyny i opadającego ku rzece. Obszar centrum obejmujący najstarsze ulice i ciągi komunikacyjne, od Starostwa Powiatowego, poprzez zabudowę amfiteatru, Zamku Biskupów Warmińskich, Cmentarza, Ogródów I. Krasickiego, murów obronnych, starego ratusza i dworca kolejowego objęty jest strefą A ochrony konserwatorskiej.⁴²

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zachowanie historycznej tkanki i struktury przestrzennej,

⁴⁰ S. Hajduk, Finansowe aspekty zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym

⁴¹ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

⁴² Gminny program opieki nad zabytkami Miasta Lidzbark Warmiński na lata 2020-2023

- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako najważniejszego komponentu,
- kształtowanie wizerunku miasta.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zwiększenie udziału zieleni,
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego,
- dostosowanie terenów do organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym, rozrywkowym, integracyjnym, plenerowym.

2. Tereny o funkcjach mieszkaniowych

Charakterystyka:

Obszary zabudowy mieszkaniowej, głównie niskiej z elementami zabudowy usługowej.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- podnoszenie jakości życia i zamieszkania,
- zwiększenie atrakcyjności miasta dla budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego,
- porządkowanie, uzupełnienie i kreowanie struktury przestrzennej gminy,

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- ustala się zasadę uzupełnienia plombowego zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania terenu,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnienie układów urbanistycznej,
- zapewnienie dla terenów zabudowy mieszkaniowej dostępności do terenów zieleni oraz estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura rowerowa i piesza),
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej (mediów miejskich).

3. Tereny o funkcjach usługowych

Charakterystyka:

Obszary administracyjno-usługowe służące zapotrzebowaniu mieszkańców miasta i gmin sąsiadujących oraz zapewniające miejsca pracy.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- budowanie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu,
- porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej,
- zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- mieszanie i dodawanie funkcji,
- zwiększenie udziału zieleni,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura pieszka i rowerowa, węzeł przesiadkowy),
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach.

4. Tereny o funkcjach przemysłowych i strefy aktywności gospodarczej

Charakterystyka:

Obszary pełniące kluczową rolę dla rozwoju gospodarczego gminy, w tym tereny inwestycyjne zlokalizowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 511.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej miasta,
- porządkowanie, uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej,
- kształtowanie nowoczesnych zespołów zabudowy przemysłowej i produkcyjnej o racjonalnie wykorzystanej przestrzeni, uporządkowanym układzie urbanistycznym i zabudowie o wysokiej jakości,
- uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania,
- tworzenie nowych terenów inwestycyjnych oraz wspieranie inwestycji w pierwszej kolejności na terenach już zainwestowanych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę,
- minimalizowanie negatywnych skutków dla ludzi, infrastruktury i środowiska, w tym stały monitoring.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej i powiązań z układem komunikacyjnym miasta,
- uwzględnienie zapotrzebowania na miejsca parkingowe dla nowej zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uzbrojenie podziemne i nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej,
- z uwagi na istniejące uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe na terenie miasta powinny być zlokalizowane zakłady produkcyjne średniej wielkości oraz rozwijane małe zakłady wytwórcze
- drobne zakłady produkcyjno-usługowe zlokalizowane na terenach mieszkalno-usługowych powinny być nieuciążliwe.

5. Tereny Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”

Charakterystyka:

Obszar ochrony uzdrowiskowej w granicach administracyjnych miasta tworzy Osiedle Uzdrowiskowe, jako jednostka pomocnicza Miasta Lidzbark Warmiński. W skład wydzielonego Osiedla Uzdrowiskowego na terenie miasta wchodzi:

- część mieszczącej się w granicach administracyjnych miasta strefy uzdrowskiej „A” (Osiedla Uzdrowskiego o powierzchni 34,08 ha);
- strefa „B” obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiąca jej otoczenie, wyznaczona w ramach miejskich terenów zurbanizowanych;
- Strefa „C” obejmująca część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrowskiego (z obszarem górniczym o odwiertem GT-1).

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej miasta,
- porządkowanie, uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej,
- budowanie roli miasta jako miejscowości uzdrowskiej,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Strefa ochrony uzdrowskiej „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie. Jest przeznaczony dla obiektów nie mających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowska lub obszaru ochrony uzdrowskiej oraz nieuciążliwych dla pacjentów: obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, obiektów rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.
- Strefa ochrony uzdrowskiej „A” obejmuje obszar, na którym są planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowskiego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowskiemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Procentowy udział terenów zieleni nie może wynosić mniej niż 65%. Obszar ten jest zarezerwowany dla urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrowskiego.
- Strefa „C”, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowiący jej otoczenie oraz obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.⁴³

6. Tereny zieleni – lasy

Charakterystyka:

Lasy pełnią rolę klimatyczno-biologiczną, krajobrazową oraz rekreacyjno-wypoczynkową. Na terenie obrzeżnych Lidzbarka Warmińskiego znajdują się lasy komunalne.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zachowanie, ochrona i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego,
- zwiększenie ilości i dostępności terenów zieleni,
- przeciwdziałanie degradacji środowiska leśnego dla zapewnienia harmonijnego rozwoju życia mieszkańców gminy,
- wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa dla realizacji programów z zakresu rekreacji i wypoczynku (także sportu czy turystyki) oraz ochrony zdrowia i edukacji (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne).

⁴³ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- zachowanie i tworzenie kompleksów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych,
- wyznaczanie ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę, umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek, w szczególności w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzenie zakazu sytuowania nowej zabudowy niezwiązanej z gospodarką leśną (możliwa realizacja małej architektury na cele rekreacji i wypoczynku, edukacji ekologicznej itp.).

7. Tereny zieleni - zieleń urządzona, strefy rekreacyjno-wypoczynkowe i obszary o funkcjach turystycznych

Charakterystyka:

W centrum miasta są tereny wypoczynku głównie biernego - parki i ogrody historyczne podkreślające historyczny rozwój miasta, dawne cmentarze przekształcone na parki i zieleńce. Jest to zieleń o znacznym stopniu zainwestowania, utrzymana w charakterze reprezentacyjnym i parkowym. Na obrzeżu miasta są to głównie lasy komunalne, tereny nadrzeczne przeznaczone do wypoczynku biernego i czynnego, utrzymane głównie w formie naturalnego krajobrazu o różnym stopniu zagospodarowania.⁴⁴ Tereny zieleni pełnią głównie rolę rekreacyjno-wypoczynkową i turystyczną.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zwiększanie liczby ogólnodostępnych całorocznych obiektów, infrastruktury rekreacyjnej i sportowej,
- zwiększenie powierzchni i dostępności terenów zieleni,
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego (sport, rekreacja, wypoczynek, turystyka),
- poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej,
- zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego oraz krajobrazu,
- poprawa warunków klimatycznych.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- zachowanie naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- zachowanie tożsamości kulturowo-krajobrazowej, w tym zachowanie identyfikatorów krajobrazu charakterystycznych dla obszaru,
- rozwijanie i kontynuacja funkcji rekreacyjnej w oparciu o szlaki rowerowe, piesze, kajakowe i leśną infrastrukturę rekreacyjną oraz realizacja nowej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w zakresie nieprzekraczającym chłonności turystycznej obszaru i nieuciążliwym dla środowiska,
- przeznaczanie nowych terenów pod funkcje sportowo-rekreacyjne i turystyczne oraz rozbudowa bazy obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym całorocznych np.: kryte lodowisko, kryty skatepark Góra Krzyżowa bis,
- zachowanie i tworzenie terenów zieleni, obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych z dużym udziałem terenów aktywnych przyrodniczo,
- porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni,

⁴⁴ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej: pieszej, rowerowej, transportu zbiorowego oraz samochodowej,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów budowlanych związanych z funkcją obszarów i usługami wspierającymi te funkcje, w tym niezbędnej infrastruktury – przy założeniu minimalizowania negatywnego oddziaływania obiektów na krajobraz,
- zapewnienie dużego udziału zieleni wysokiej.

8. Wody

Charakterystyka:

Zbiorniki wodne i rzeki znajdujące się w przestrzeni miasta.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- zachowanie istniejącego systemu zbiorników wodnych i rzek, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całej gminy,
- wykorzystanie zbiorników wodnych i rzek dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia towarzyszącej sieci ekologicznej.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej rzek zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką),
- wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

„Strategia rozwoju społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020” (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z „Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

„Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
 - II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
 - III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).
- oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Tabela 13. Spójność „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” z SOR

Strategia rozwoju społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego		Cele szczegółowe* i obszary wspierające**) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju																	
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu					Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
1.	1.1							+											
	1.2							+											
	1.3							+								+			
2.	2.1							+											+
	2.2																		+
	2.3																		+
	2.4																		+
3.	3.1	+	+				+	+						+					
	3.2						+	+						+	+				
	3.3	+	+				+	+						+					
	3.4							+											
	3.5							+								+			
	3.6						+	+						+	+				
	3.7							+											
4.	4.1							+											
	4.2			+				+											
	4.3			+	+			+											
	4.4	+	+	+	+			+	+		+		+		+				

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E-państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.

1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.

1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.

3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 14. Spójność „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” z KSRR

Strategia rozwoju społeczno-gospodarcza Lidzbarka		Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
1.	1.1	+	+										
	1.2		+		+								
	1.3	+											
2.	2.1	+	+			+							
	2.2	+	+			+							
	2.3	+	+			+							
	2.4	+	+			+							
3.	3.1	+	+				+	+					
	3.2	+	+			+	+						
	3.3	+	+				+	+					
	3.4					+							
	3.5	+	+			+							
	3.6	+				+							
	3.7		+										
4.	4.1	+	+			+	+						
	4.2	+	+				+						
	4.3	+	+				+	+	+				
	4.4	+	+			+	+	+	+	+	+		+

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

„Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1 Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2 Nowoczesne usługi
- 1.3 Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 2.1. Satysfakcjonująca praca
- 2.2. Inteligentna specjalizacja
- 2.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1 Inspirująca twórczość
- 3.2 Efektywna współpraca
- 3.3 Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 3.1. Silny kapitał społeczny
- 3.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 3.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Strategia rozwoju społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego		Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1	1.1												+
	1.2							+					
	1.3											+	
2	2.1											+	+
	2.2												+
	2.3											+	+
	2.4											+	+
3	3.1	+								+	+		
	3.2	+		+	+			+		+	+		
	3.3	+								+	+		
	3.4							+					
	3.5											+	
	3.6		+							+			
	3.7											+	+
4	4.1		+			+	+						
	4.2		+			+	+		+				

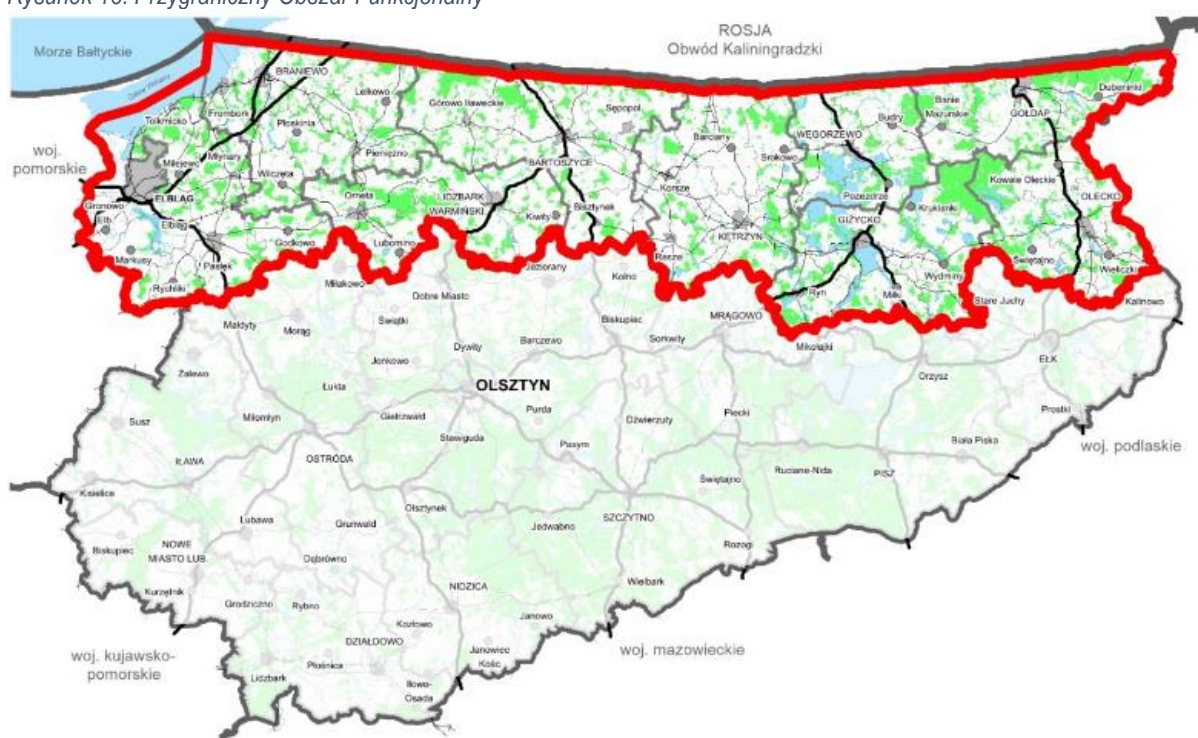
	4.3		+		+		+					
	4.4		+				+		+		+	

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

3.4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Ze względu na swoje położenie, Lidzbark Warmiński należy do Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego (POF), wskazanego w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”. Szczególnym zjawiskiem z zakresu gospodarki przestrzennej Obszaru jest przygraniczne położenie w Polsce i Unii Europejskiej. Głównymi funkcjami gospodarczymi Obszaru jest rolnictwo i turystyka. Przygraniczny OF wewnętrznie jest zróżnicowany pod względem przyrodniczym, gospodarczym, infrastruktury komunikacyjnej, zagospodarowania terenu.

Rysunek 18. Przygraniczny Obszar Funkcjonalny

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Zidentyfikowany potencjał Lidzbarka Warmińskiego wpisującego się do Przygranicznego OF:

- zasoby i walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- droga krajowa doprowadzająca do przejścia granicznego,
- współpraca miast i regionów w ramach istniejących stowarzyszeń i inicjatyw, m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow,
- trasa rowerowa Green Velo o znaczeniu ponadregionalnym,
- kształtowanie i rozwój funkcji uzdrowiskowej,
- warunki sprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej w ramach inteligentnych specjalizacji województwa.

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia Lidzbarka Warmińskiego wpisującego się do Przygranicznego OF:

- peryferyjne położenie na tle województwa, kraju i Europy,
- ograniczona współpraca z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, niewielkie powiązania społeczno-gospodarcze terenów przygranicznych po stronie polskiej i rosyjskiej,
- peryferyzacja społeczno-gospodarcza,
- niska konkurencyjność regionu w skali Polski i Unii Europejskiej (z wyjątkiem walorów turystycznych),
- słaba dostępność komunikacyjna wewnątrz obszaru oraz względem pozostałej części województwa i kraju,
- kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych; wszystkie miasta średnie obszaru zostały zaklasyfikowane jako tracące funkcje; blisko 60% gmin Przygranicznego OF to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów społecznych, ekonomicznych bądź społeczno-ekonomicznych,
- niekorzystna sytuacja społeczno-demograficzna i gospodarcza (depopulacja, defeminizacja, niekorzystna prognoza demograficzna, wysoki wskaźnik bezrobocia, nieznaczna rola przemysłu, tereny popegeerowskie).

Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego Lidzbarka Warmińskiego, jako miasta należącego do Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego” wpisujące się do „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”:

1. Kształtowanie i rozwój sieci osadniczej:

- wspomaganie rozwoju m.in. poprzez rozwój infrastruktury społecznej, poprawę dostępności komunikacyjnej,
- poprawa powiązań funkcjonalnych ośrodków miejskich z obszarami otaczającymi,
- dążenie do współpracy małych i średnich miast w celu poprawy jakości życia zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w ramach powiązań sieciowych (m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow),
- przeciwdziałanie degradacji ośrodków miejskich, w szczególności z uwzględnieniem miast tracących funkcje,
- prowadzenie działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych (poprzemysłowych, powojkowych, popegeerowskich).

2. Rozwój sfery gospodarczej i turystycznej:

- wspieranie procesów rozwojowych na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, depopulacją, wykluczeniem społecznym oraz wysokim bezrobociem,
- tworzenie warunków wspierających rozwój i współpracę ośrodków gospodarczych i obszarów o znaczeniu gospodarczym,
- rozwój i promocja lecznictwa uzdrowiskowego w rejonach posiadających predyspozycje do rozwoju tej funkcji oraz wzmacnianie współpracy miast o funkcji uzdrowiska bądź obszaru ochrony uzdrowiskowe,
- rozwój i kreowanie produktów turystycznych w oparciu o istniejące walory i zasoby, w tym wykorzystanie marek i produktów regionu (Sieć Miast Cittaslow, Green Velo itp.),

- wykorzystanie potencjału rozwojowego, jakim jest położenie w sąsiedztwie obwodu kaliningradzkiego oraz przy granicy polsko-litewskiej poprzez współpracę transgraniczną oraz tworzenie oferty turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej dla obcokrajowców.
3. Poprawa dostępności komunikacyjnej i infrastruktury transportowej:
- przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru poprzez zapewnienie spójnego systemu komunikacyjnego drogowego oraz poprawę dostępności komunikacyjnej wewnątrz Przygranicznego OF (w tym do głównych ośrodków miejskich i turystycznych obszaru).

4. System realizacji Strategii

„Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, więcej podrozdział 4.4. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych) pomocnych w zarządzaniu dokumentem. W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

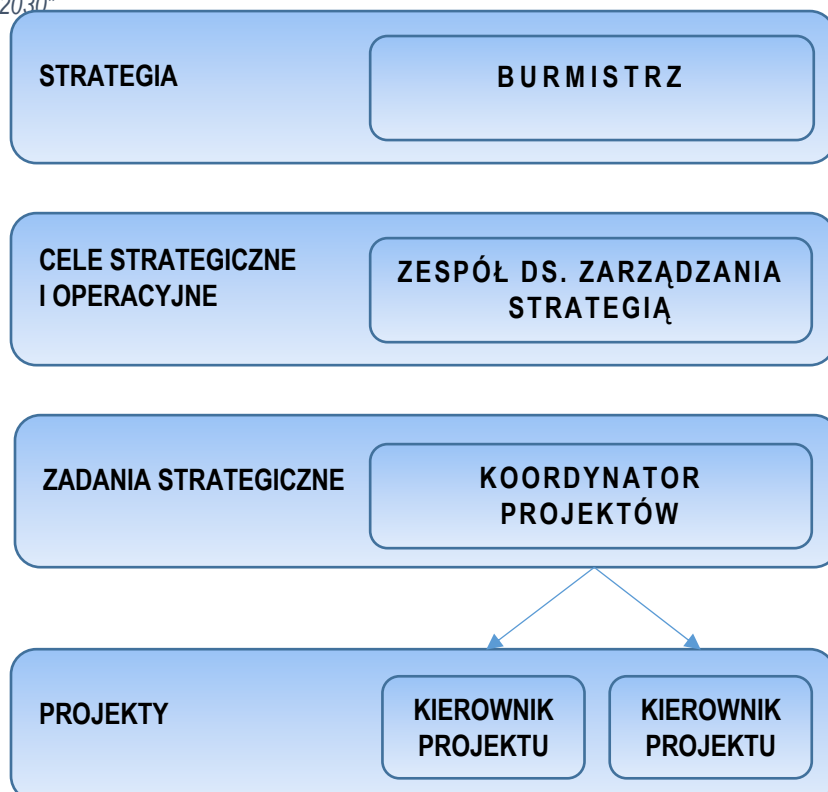
- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1. Wdrażanie Strategii

Pierwszym etapem wdrażania *Strategii* jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów „*Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030*”. Dokument jest uchwalany przez radę miasta, natomiast burmistrz jest odpowiedzialny za całokształt nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym Gminy w ramach każdego celu strategicznego.

Strategia musi zaspokoić oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta. W związku z tym powinno się planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów. Należy wszystkim umożliwić zgłaszanie pomysłów poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 3), a następnie sprawdzenie kart przez Zespół ds. zarządzania strategią spójności ze *Strategią* i zaopiniowanie.

Schemat 10. Struktura zarządzania „Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Źródło: opracowanie własne

Za realizację poszczególnych zadań zapisanych w Strategii odpowiada specjalnie powołany Zespół ds. Zarządzania Strategią (składający się z pracowników referatów Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim, przedstawicieli jednostek organizacyjnych i przedstawicieli Rady Miejskiej), do którego należy:

- dopilnowanie, aby projekty planowane w ramach *Strategii* były ujmowane w wieloletnich programach inwestycyjnych Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński,
- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji *Strategii*,
- zapewnienia zgodności realizacji *Strategii* z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- monitorowanie *Strategii*,
- dokonywanie ewaluacji *Strategii*,
- dokonywanie aktualizacji *Strategii*,
- dokonywanie wszelkich czynności niezbędnych do prawidłowej realizacji założeń *Strategii*.

Koordynator projektów odpowiedzialny jest za:

- opracowywanie i składanie wniosków,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w *Strategii*,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Natomiast Kierownicy projektów zarządzają poszczególnymi projektami, do których należy:

- określenie zadań dla zespołu projektowego,
- zlecanie zadań projektowych,
- kontrolowanie postępu prac w projekcie w celu utrzymania zgodności projektu z założonym planem,
- sporządzanie raportów dotyczących postępów w projekcie,
- zarządzanie zmianami,
- odbieranie poszczególnych zadań,
- rozliczenie projektu.

4.1. Monitorowanie i ewaluacja *Strategii*

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji *Strategii*. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań.⁴⁵ Za monitoring odpowiada Zespół ds. Zarządzania Strategią.

System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

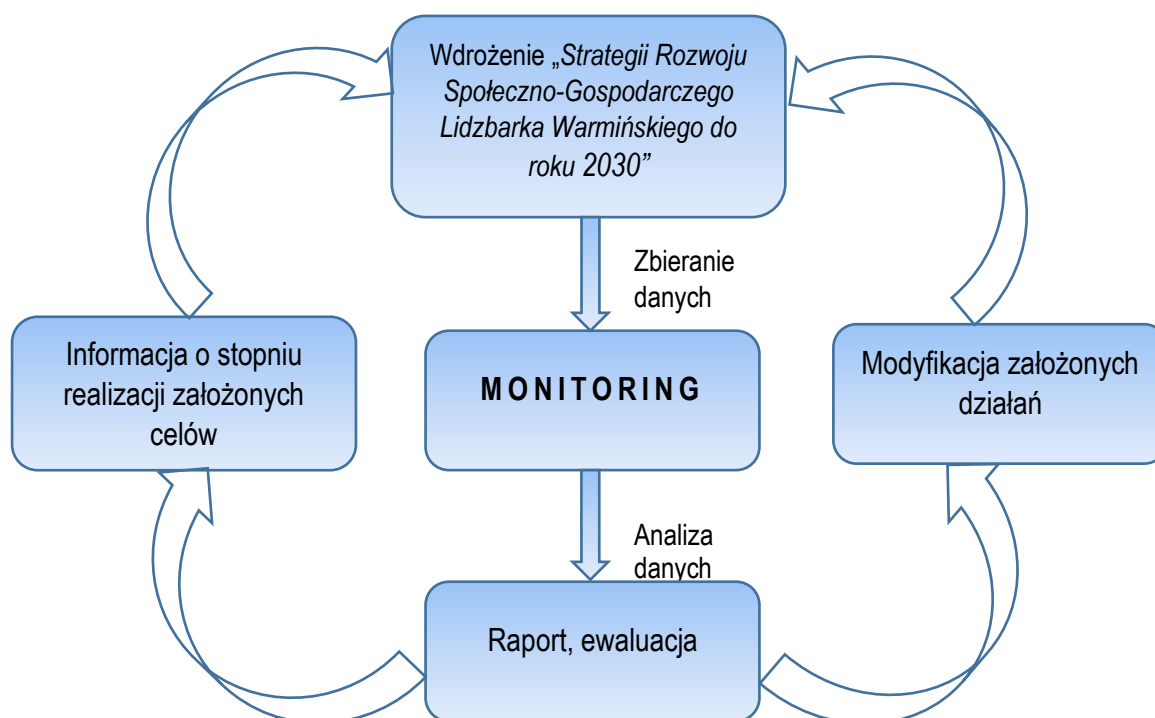
Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,

⁴⁵ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

- wnioski, raport i ewaluacja.

Schemat 11. Monitoring „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu. Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.⁴⁶

Ewaluacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obejmuje następujące fazy:

- ewaluacji ex-ante - przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- ewaluacji on-going - w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ewaluacji ex-post - po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.⁴⁷

⁴⁶ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

⁴⁷ j.w.

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów* i stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania *Strategii*:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

Tabela 16. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2021 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

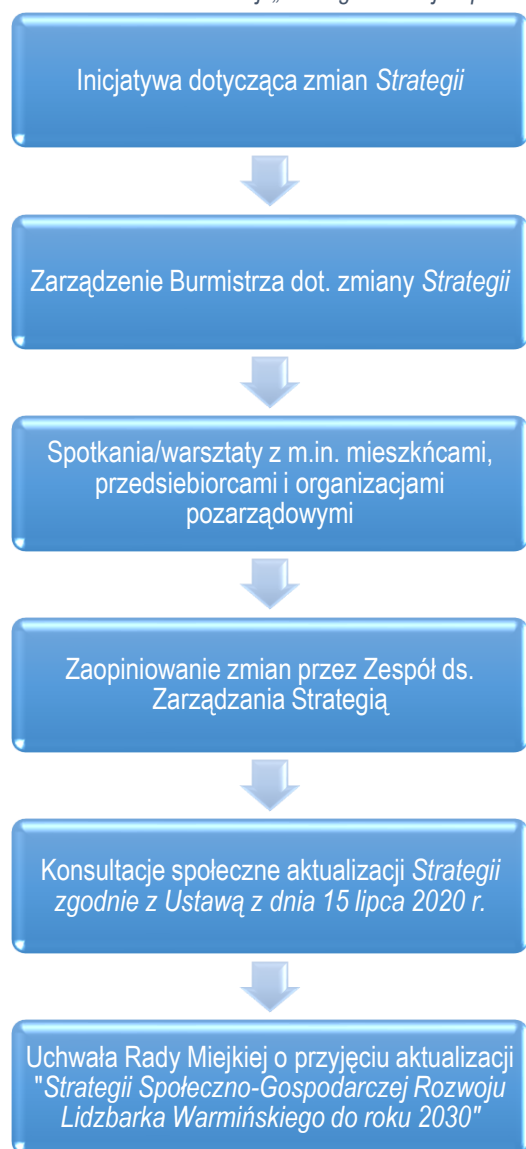
Źródło: opracowanie własne

4.2. Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji Gminy podczas monitorowania i ewaluacji Strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. Należy zaangażować m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe organizując spotkania/warsztaty mające na celu zaktualizowania celów i kierunków działań Gminy. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Zespół ds. Zarządzania Strategią w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 3 do niniejszej *Strategii*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze Strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju Lidzbarka Warmińskiego, należy uchwałą Rady Miejskiej zaktualizować zapisy *Strategii*. Aktualizacja *Strategii* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 12. Proces aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Źródło: opracowanie własne

4.3. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Lidzbarka Warmińskiego to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w *Strategii* i są uchwalane przez Radę Miejską. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 17. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński	Aktualny	Spójny
2	Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualny	Spójny
3		Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualny	Spójny
4	Gospodarka komunalna	wieloletni plan gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Aktualny	Spójny
5	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	gminny program opieki nad zabytkami	Aktualny	Spójny
6	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	gminny program ochrony środowiska	Aktualny	Spójny
7		plan gospodarki niskoemisyjnej	Aktualny	Spójny
8		program usuwania azbestu	Aktualny	Spójny
9	Polityka społeczna	gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Aktualny	Spójny
10		gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Aktualny	Spójny
11		gminny program wspierania rodziny		
12		gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;	Aktualny	Spójny

13		gminny program przeciwdziałania narkomanii	Aktualny	Spójny
14		gminny program rewitalizacji	Aktualny	Spójny
15	Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;	Aktualny	Spójny
16	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Aktualny	Spójny
17		uchwały budżetowe	Aktualny	Spójny

Źródło: opracowanie własne

Spis schematów, rysunków, tabel

Schemat 1. Budowa części strategicznej „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”	5
Schemat 2. Badane obszary społeczno-gospodarcze.....	7
Schemat 3. Drzewo problemów.....	30
Schemat 4. Programowanie rozwoju.....	31
Schemat 5. Cel główny, cele szczegółowe i operacyjne „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do 2030”.....	33
Schemat 6. Cel strategiczny nr 1 i jego cele operacyjne.....	35
Schemat 7. Cel strategiczny nr 2 i jego cele operacyjne.....	39
Schemat 8. Cel strategiczny nr 3 i jego cele operacyjne.....	46
Schemat 9. Cel strategiczny nr 4 i jego cele operacyjne.....	56
Schemat 10. Struktura zarządzania „Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”	103
Schemat 11. Monitoring „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”	105
Schemat 12. Proces aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”	107
Rysunek 1. Położenie Lidzbarka Warmińskiego na tle Polski, województwa warmińsko-Mazurskiego, powiatu lidzbarskiego.....	8
Rysunek 2. Lidzbark Warmiński na tle miast powiatowych w zjawisku demografii	12
Rysunek 3. Lidzbark Warmiński na tle miast powiatowych w sferze społecznej	20
Rysunek 4. Potencjały i problemy miast powiatowych w sferze gospodarczej	24
Rysunek 5. Klasyfikacja Lidzbarka Warmińskiego na tle miast powiatowych.	25
Rysunek 6. OSI Miasta CITTASLOW	62
Rysunek 7. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze	63
Rysunek 8. I Obszar rewitalizacji w Lidzbarku Warmińskim	75
Rysunek 9. II Obszar rewitalizacji w Lidzbarku Warmińskim	76
Rysunek 10. Obszar uzdrowiskowy na terenie Lidzbarka Warmińskiego.....	78
Rysunek 11. Koncepcja budowy infrastruktury uzdrowiskowej w Lidzbarku Warmińskim	79
Rysunek 12. Strefa przedsiębiorczości	81
Rysunek 13. Najważniejsze elementy struktury przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego	83
Rysunek 14. Rozmieszczenie terenów zurbanizowanych w mieście Lidzbark Warmiński na tle poziomu gęstości zaludnienia	84
Rysunek 15. Układ sieci drogowych w Lidzbarku Warmińskim	84
Rysunek 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Lidzbark Warmiński	86
Rysunek 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego – rozmieszczenie planowanych inwestycji.....	87
Rysunek 18. Przygraniczny Obszar Funkcjonalny.....	100
Tabela 1. Stan obecny i wyzwania w sferze przestrzenno-środowiskowym	11
Tabela 2. Stan obecny i wyzwania w sferze społecznej.....	20
Tabela 3. Stan obecny i wyzwania w sferze gospodarczej.....	24
Tabela 4. Analiza SWOT	26
Tabela 5. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 1	36
Tabela 6. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 2	40

Tabela 7. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 3	46
Tabela 8. Cele operacyjne w ramach celu strategicznego nr 4	56
Tabela 9. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030	62
Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze – perspektywa 2030	63
Tabela 11. Planowane działania w ramach OSI Miasta CITTASLOW i OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze	65
Tabela 12. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania	72
Tabela 13. Spójność „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” z SOR	97
Tabela 14. Spójność „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” z KSRR	98
Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	99
Tabela 16. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników	106
Tabela 17. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych	108

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego” jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”.

Załącznik nr 2. Plan rozwoju uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim

„Plan rozwoju uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim” jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”.

Załącznik nr 3. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>